वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

राजस्व अनुसन्धान विभाग

हरिहरभवन, ललितपुर।

टेलिफोन: ०१-५०१००८५, ५०१०१०६, ५०१००५७,

फ्याक्स: ०१-५५२४०२३

टोल फ्रि नं. : १६६०-०१-५५०००

इमेल: info@dri.gov.np , वेवसाइट: www.dri.gov.np

महानिर्देशकको मन्तव्य

मुलुकको आर्थिक विकासको लागि कानुन बमोजिम तटस्थ राजस्व सङ्कलन गरी आन्तरिक स्रोत परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन राजस्व सङ्कलनसँग सम्बन्धित निकायहरू सक्षम र प्रभावकारी हुनुपर्दछ। राजस्व चुहावट हुन नदिन, नियन्त्रण र रोकथाम कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विभागले सञ्चालन गरेका क्रियाकलापहरू सार्थक, विश्वासयोग्य र नतिजा उन्मुख देखिएका छन्।

राज्य सञ्चालन, विकास र समृद्धिको मूल आधार राजस्व हो। सुशासन, विकास, समृद्धि एवम् सार्वजनिक व्यवहारलाई मर्यादित एवम् व्यवस्थित रूपमा सञ्चालनको प्रमुख स्रोत नै राजस्व भएकोले यसको प्रभावकारी सङ्कलन र परिचालनबाट मात्रै राज्यको प्रशासनिक र विकासात्मक कार्यहरूले अपेक्षित गति लिन सक्दछन्। राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा आन्तरिक स्रोतको उचित परिचालनका लागि कर कानुनहरूको पूर्ण कार्यान्वयन हुनुपर्दछ। देशमा सञ्चालित आर्थिक गतिविधिको अनुपातमा राजस्व सङ्कलन हुन नसक्दा वित्तीय स्रोतमा सङ्कुचन आई यसबाट मुलुकको आर्थिक, सामाजिक एवम् विकास गतिविधि सञ्चालनमा बाधा पुग्ने, प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण र क्षमतामा ह्रास आई लगानीमैत्री वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्ने देखिन्छ। कुशलतापूर्वक स्रोत परिचालन गरी सुदृढ व्यवस्थापनबाट मात्रै राज्यका आर्थिक गतिविधिहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउन सकिने भएकोले राजस्व चुहावट नियन्त्रण गरी राजस्व परिचालनलाई उच्च, फराकिलो र दिगो बनाउनु आजको आवश्यकता हो। पारदर्शी व्यावसायिक गतिविधि, तटस्थ राजस्व सङ्कलन र वित्तीय सुशासन सहितको समृद्धि हासिल गर्ने उद्देश्यका साथ राजस्व अनुसन्धान विभागले राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलन नियन्त्रणमा आफ्ना गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ।

कुल गार्हस्थ उत्पादन र राजस्वको अनुपातमा क्रमशः वृद्धि हुँदै गए तापनि औपचारिक रूपमा करको दायरामा आई कारोबार गर्ने करदाताको सङ्ख्या न्यून रहेको देखिन्छ। दर्ता गरी करको दायरामा आएकाको पनि सम्पूर्ण कारोबार दायरामा नआउने, करको औपचारिकता पूरा गर्न बुझाउनुपर्ने विवरण नै नबुझाउने, बुझाए पनि सही विवरण नबुझाउने, कारोबार कम देखाउने, राजस्व दाखिला कम गर्ने एवम् राजस्व दाखिला नै नगर्नेको सङ्ख्या ठूलै रहेको छ। गैरकर क्षेत्र विस्तार हुँदै जाँदा यसमा राजस्व चुहावट जोखिमको सम्भावना पनि उत्तिकै देखिन्छ। एकातर्फ कर छल्ने, चुहावट गर्ने प्रवृत्तिले जरा गाडेको छ भने अर्कोतर्फ अर्थतन्त्रको ठूलो हिस्सा करिब ४५ प्रतिशत अनौपचारिक आर्थिक क्रियाकलापले ओगटेको छ। यसतर्फ सजग भई राजस्व चुहावट र यसको जोखिम न्यूनीकरण गर्न विभाग र मातहतलाई थप सजग, सुदृढ र सक्षम बनाउन आवश्यक छ।

प्रदेश र स्थानीय तहले ठूलो परिमाणमा राजस्व सङ्कलन गर्ने तर ती क्षेत्रहरू अनुसन्धानको प्रत्यक्ष दायराभित्र नपरेकोले ती क्षेत्रहरूबाट हुने राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्नु थप चुनौतीको रुपमा रहेको छ। साथै, राजस्व छली गरी अस्वस्थ व्यवसायिक प्रतिस्पर्धाको वातावरण सिर्जना हुने, मुलुकको समृद्धिका लागि आवश्यक स्रोत साधनहरू सङ्कुचित बन्न जाने र समग्र राज्य प्रणालीप्रति अविश्वास सिर्जना हुन सक्ने जोखिम समेतलाई न्यूनीकरण गर्न समेत राजस्व अनुसन्धान विभागले प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक र दण्डात्मक रणनीतिहरू अख्तियार गरी आफूलाई वित्तीय सुशासनको संवाहकको रूपमा स्थापित गराउनु अपरिहार्य छ।

राजस्व अनुसन्धान विभागले नेपाल सरकारबाट मिति २०७६।०३।२३ गते प्रकाशित राजपत्रको सूचना बमोजिम २०७६।०४।०१ गतेदेखि मालवस्तु तथा ढुवानी साधनको अनुगमन प्रणाली (Vehicle & Consignent Tracking SystemVCTS) कार्यान्वयमा ल्याएको छ। यस प्रणालीको कार्यान्वयनबाट व्यवसायिक गतिविधिहरूलाई पारदर्शी बनाउन, प्रचलित कानुनी व्यवस्थाहरूको पूर्ण कार्यान्वयन र व्यवसायिक तथ्याङ्कहरूको दिगो व्यवस्थापन तथा उपयोगमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ। यस प्रणालीले जोखिममा आधारित अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गर्न, पारदर्शी व्यवसायिक वातावरण निर्माण गर्न र व्यापार सहजीकरणमा योगदान पुर्याउन सक्षम हुने अपेक्षा गरिएको छ।

भविष्यमा राजस्व चुहावटका गतिविधिहरूलाई नियन्त्रण गरी राजस्व परिचालन अभिवृद्धि गर्ने र स्वच्छ पारदर्शी अर्थतन्त्रको निर्माणमार्फत् विकास, समृद्धि र सुशासनको चाहना पूरा गराउन राजस्व अनुसन्धान विभागलाई नीति, कानुन, संगठन संरचना एवम् जनशक्ति, सूचना प्रविधि तथा अन्य भौतिक स्रोत साधनले सबल र सक्षम बनाई Econoic Intelligence Agency को रूपमा विकास गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।

अन्त्यमा, राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा ३९ मा भएको व्यवस्था अनुरूप विभाग र अन्तर्गत ४ वटा कार्यालयहरूले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादन गरेका प्रमुख कार्यहरूलाई समावेश गरी यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदन आर्थिक क्षेत्रसँग सरोकार राख्ने व्यक्ति, निकाय, संघ संस्था तथा सम्बद्ध सबैका लागि उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु। आशा छ यसमा समावेश भएका विषयवस्तु, सूचना, जानकारी, तथ्य तथ्याङ्क भविष्यका कार्यका लागि संस्थागत स्मरण institutional memory मात्र रहने छैनन्, विभाग र मातहतका कार्यालयहरुलाई थप व्यवस्थित पारदर्शी, अनुमानयोग्य र नतिजामूलक कार्य गर्ने प्रेरणाका स्रोत बन्नेछन्। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कुशलतापूर्वक कार्यसम्पादन गरी विभागको साख उच्च बनाउन योगदान गर्ने तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न कर्मचारी तथा तयारी समितिका सदस्यहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

तीर्थराज चिलुवाल
महानिर्देशक

विषयसूची

महानिर्देशकको मन्तव्य II

विषयसूची IV

कार्यकारी सारांश VII

परिच्छेद -१ राजस्व अनुसन्धान विभागको परिचय १

१.१ विषय प्रवेश १

१.२ विभागको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकारसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाः ३

१.३ विभागको लक्ष्य : ३

१.४ विभागको उद्देश्य ४

१.५ विभागको रणनीति ४

१.६ राजस्व अनुसन्धान विभागको कार्यक्षेत्र ५

१.७ विभागको कानुनी अधिकार क्षेत्र ७

क. राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०७० .... ८

ख. विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र नियमावली, २०२० .... ८

ग. राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित अन्य ऐन तथा नियमावलीहरू ८

१.८ विभागको अनुसन्धान तथा अभियोजन प्रणाली ९

क. सूचना विश्लेषण १०

ख. प्रारम्भिक अनुसन्धान १०

ग. विस्तृत अनुसन्धान, छानबिन र प्रतिवेदन ११

घ. मुद्दा दायर र फैसला १२

१.९ विभागको आन्तरिक कार्यविभाजन १४

१.१० विभागको संगठन संरचना र जनशक्ति तेरिज १८

१.११ विभाग र अन्य निकायबीचको अन्तरसम्बन्ध : २७

१.१२ बजेट व्यवस्थाः २९

परिच्छेदः २ विभागबाट सम्पादित अनुसन्धान तथा अभियोजन सम्बन्धी कार्यको विश्लेषण ३१

२.१. उजुरी/सूचनाहरू ३१

२.२ प्रारम्भिक छानबिनबाट भएको कारबाही ३३

२.३ प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट तामेलीमा गएका सूचनाको विवरण ३५

२.४ विस्तृत अनुसन्धान ३५

२.५ मुद्दा दायर ३८

२.६. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दायर भएका केही प्रतिनिधि मुद्दाको संक्षिप्त विवरण ४८
२.७. मुद्दा फैसला र पुनरावलोकन.. ५२
२.७.२. मुद्दा फैसला र अनुसन्धानको प्रभावकारिता ६५

परिच्छेद ३ राजस्व चुहावट नियन्त्रणका निरोधात्मक र प्रवर्द्धनात्मक प्रयासहरू ६९

३.१. निरोधात्मक कार्यहरू... ६९
३.२ प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम.. ७३

परिच्छेद ४ संस्थागत सुदृढीकरणमा विभागको क्रियाशीलता.. ७६

४.१.वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम ७६
४.२. जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्यहरू ७६
४.४.अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन गोष्ठी एवम् तालिममा सहभागिता सहकार्य एवम् समन्वयः.................. ७७
४.५ पुरस्कार प्रोत्साहन प्रदान ७७
४.६ विभागको पञ्च वर्षीय रणनीतिक योजना (२०७८/७९-२०८२/८३) तर्जुमा तथा कार्यन्वयन ७७
४.७ विभागको प्रणालीगत क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू ७७
४.८ विभागको भौतिक पूर्वधार विकास सम्बन्धी कार्यहरू... ७८

परिच्छेद ५ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VEHICLE & CONSIGMENT TRACKING SYSTEM, VCTS) को कार्यान्वयन अवस्थाको विष्लेषण.. ७९

५.१ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को परिचय ७९
५.२ VEHICLE & CONSIGMENT TRACKING SYSTEM कार्यान्वयनको नीतिगत आधार ८०
५.३ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS)को आवश्यकता/औचित्यता ८०
५.४. मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को सफल कार्यान्वयनको लागि भएका प्रयासहरू.. ८१
५.५ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को कार्यान्वयन अवस्था ८२
५.६ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को अनुगमन तथा कारबाही ८२
५.७.प्रणाली कार्यान्वयका लागि सम्बोधन गर्नुपर्ने चुनौतीहरू : ८३

परिच्छेद ६ राजस्व छलीमा पहिचान गरिएका मुलभूत प्रवृत्ति/समस्याहरु ८४

६.१. भन्सार नाका क्षेत्र ८५
६.२. भन्सार नाका बाहिरका क्षेत्र ८६
६.३. आन्तरिक बजार क्षेत्र ८६
६.४. वस्तु व्यापारतर्फ.. ८७
६.५. सामान्य उद्योग क्षेत्रतर्फ ८७
६.६. सेवा व्यापार क्षेत्रतर्फ ८८

६.७. लगानीतर्फ ८९
६.८. रोजगारी आयतर्फ ८९
६.९. विदेशी विनिमय क्षेत्र ९०
६.१० विशेष जोखिम ९०

परिच्छेद ७ विभागको सोच, गन्तव्य र आगामी मार्गचित्र ९१

क. नीतिगत मार्गचित्र ९१
ख. संगठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि ९२
ग. वैज्ञानिक कार्यशैलीको अवलम्बन ९३

अनुसूचीहरु I

अनुसूची १: राजस्व अनुसन्धान विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरु I
अनुसूची २ : राजस्व अनुसन्धान विभागका मातहतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरु VI
अनुसूची ३ विभागको नागरिक वडापत्र XII
अनुसूची ४ आ.व. २०८२/८३ को माइलस्टोन तथा वार्षिक कार्ययोजना XIX
अनुसूची ५ प्रकाशित सूचनाहरू २५

सन्दर्भ सामग्री २६

तस्विरहरु २७

कार्यकारी सारांश

१. राजस्व चुहावट नियन्त्रणको माध्यमबाट स्वेच्छिक कर सहभागिताको अनुकुल वातावरण सिर्जना गरी स्वस्थ अर्थतन्त्रको निर्माणमा योगदान पुऱ्याउने विभागको सोच रहेको छ। साथै, आर्थिक अपराध नियन्त्रण एवम् सुशासन कायम गर्न सघाउ पुऱ्याउने विभागको लक्ष्य रहेको छ। प्रचलित नेपाल कानुनले प्रदान गरेको अधिकार र कर्तव्यको पूर्ण प्रयोग एवम् पालना गरी प्रमाणमा आधारित अनुसन्धान पद्धतिको विकास गर्न, प्रभावकारी आर्थिक सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र उपयोग गर्ने प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउँदै पारदर्शी एवम् स्वच्छ अर्थतन्त्रको निर्माण, उत्तरदायी एवम् व्यावसायिक प्रशासनको संस्थागत विकासमा सघाउ पुऱ्याउन र राजस्व चुहावट एवम् आर्थिक अपराध नियन्त्रणका लागि आफ्ना उद्देश्य प्राप्तिमा विभाग केन्द्रित रहेको छ।

२. राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने सबैभन्दा बढी भरपर्दो माध्यम सूचना प्रणाली हो। विगतमा आफ्नो सूचना प्रणाली नहुँदा Economic Intelligence मा विभाग निकै कमजोर थियो। हालसम्म पनि भन्सार विभाग र आन्तरिक राजस्व विभागमा भएका सूचना प्रणाली (ASYCUDA World System र ITS) मा सीमित पहुँच प्राप्त छ। त्यसैले, यस्ता प्रणाली र यस विभागको VCTS समेतको अन्तरआबद्धता गरी एकीकृत प्रणाली निर्माण तथा कार्यान्वयनउन्मुख छ। राजस्व चुहावट नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाउन ICT र यसको Networking एवम् Integrated System मा पहुँच हुनै पर्दछ।

३. आन्तरिक तथा बाह्य सूचनाका स्रोतहरूको भरपर्दो रूपमा प्राप्ति तथा नीति अवलम्बन गरी विभिन्न स्रोतबाट सूचना लिई सूचनाको विश्लेषण गरी गम्भीर प्रकृतिका भन्सार राजस्व चुहावटमा ध्यान केन्द्रित गरिएको छ।

४. विदेशी विनिमय अपचलनको कसुरमा १२० वटा मुद्दामा १८४ जनालाई प्रतिवादी बनाई १ अर्ब ३९ करोड ७६ लाख रुपैयाँ बिगो कायम गरी बिगोको तेब्बरसम्म जरिवाना एवम् ३ वर्षसम्म कैद माग दावी लिई विभिन्न जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गरिएको छ भने यसबाट राजस्व परिचालन र विप्रेषण आय प्राप्तिमा सकारात्मक प्रभाव परेको छ।

५. आ.व. २०८१/८२ मा राजस्व चुहावटको कसुरमा ५२ वटा मुद्दामा १७३ जना विरूद्ध राजस्व चुहावटको कसुरमा २ अर्ब ६४ करोड ६३ लाख रुपैयाँ बिगो र सोको शतप्रतिशत जरिवाना असुल उपर गर्ने गरी सजाय समेत माग दावी लिई विभिन्न जिल्ला अदालत तथा उच्च अदालतमा मुद्दा दायर गरिएको छ।

६. राजस्व चुहावट अनुसन्धान तथा नियन्त्रणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन स्वस्थ व्यवसायिक प्रतिस्पर्धा कायम गरी अनौपचारिक आर्थिक कारोबारलाई औपचारिकतर्फ जान

दवाव सिर्जना गर्न, स्वेच्छिक कर सहभागिता बढाई कराधारलाई विस्तार गर्न, Digital Nepal को अवधारणालाई सहयोग पुऱ्याउन, आर्थिक सुशासन प्रवर्द्धन गर्न, सूचना र प्रविधिको प्रयोग गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐनको दफा १३ग मा २०७१ सालबाटै भएको व्यवस्था र २०७६।०७७ को बजेटमा व्यवस्था भए अनुसार व्यवसायिक प्रयोजनका मालवस्तु तथा ढुवानीका साधनको अनुगमन प्रणाली (Vehicle & Consignment Tracking System — VCTS) तयार गरी २०७६ श्रावण १ गतेबाट लागू भई सञ्चालनमा रहेको छ।

७. VCTS प्रणालीको विकास र कार्यान्वयनमा निजी क्षेत्रको सकारात्मक र निरन्तर सहयोग रहेको छ। हालसम्म २ लाख ९९ हजार भन्दा बढी प्रयोगकर्ता बनिसकेका छन्। दैनिक ३२ हजार कन्साइन्मेन्टहरू प्रणालीमा प्रविष्ट भइरहेका छन्। साथै, उक्त मालवस्तु तथा ढुवानीका साधनको अनुगमन प्रणाली (Vehicle & Consignment Tracking System-VCTS) को प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न विभाग तथा चारवटा अनुसन्धान कार्यालयहरूबाट विभिन्न टोली बनाई चौबीसै घण्टा छड्के अनुगमनको लागि विभिन्न स्थानमा खटाइने गरिएको छ।

८. राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा सामयिक संशोधन गर्ने विधेयक संघीय संसदबाट स्वीकृत भई २०७६ माघ २८ मा प्रमाणीकरण भएपश्चात् कार्यान्वयनमा आएको थियो। त्यसपछि २०८१ सालमा समेत उक्त ऐनमा केही विषय संशोधन भई संशोधित व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएका छन्।

९. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको विधेयकमा राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ समेत संशोधन भई विभागले तीन करोड रुपैयाँसम्मको राजस्व चुहावट भएको देखिएमा त्यस्तो आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल वा अन्य गैरकर निर्धारण गरी असुल गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्ने तथा मुद्दा दायर हुनुअघि सम्बन्धित व्यक्तिले बिगो र लाग्ने जरिवाना रकम भुक्तानी गर्छु भनी निवेदन दिएमा विभागले बिगो र लाग्ने जरिवाना रकम असुल गरी मुद्दा नचलाउने निर्णयको लागि सरकारी वकील कार्यालयलाई पेश गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ। त्यसैगरी, मिलापत्र गराईपाऊँ भनी निवेदन दिएमा मिलापत्र हुनसक्ने व्यवस्था समेत संशोधनले गरेको छ।

१०. मालसामान चोरी, निकासी, पैठारी तथा आन्तरिक ओसारपसारको क्रममा हुने चुहावट नियन्त्रण गर्न विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट गत आ.व. २०८१/८२ को अवधिमा २३६६ वटा नियमित, २६१ वटा आकस्मिक र २४४ द्रुत गस्ती गरी कुल २८७१ वटा गस्तीहरू सम्पन्न भएका छन्।

११. मालवस्तु तथा ढुवानीका साधनको अनुगमन प्रणाली (VCTS) अनुगमनबाट कुल रु. ४ करोड ४१ लाख १४ हजार जरिवाना गरिएको अवस्था छ।

१२. राजस्व चुहावट अनुसन्धान तथा नियन्त्रणको सम्बन्धमा प्रवर्द्धनात्मक कार्य अन्तर्गत विभिन्न ७ वटा नागरिक सचेतना तथा सरोकारवालाहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् जसमा करिब छ सय जनाले भाग लिएका थिए।

१३. यस विभागमा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गरी अनुसन्धान र अभियोजनलाई थप प्रभावकारी बनाउन स्वदेश तथा विदेशस्थित विभिन्न निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा गोष्ठीहरूमा यस विभागमा कार्यरत विभिन्न कर्मचारीहरूले सहभागिता जनाएका छन।

१४. हाल विभागले राजस्व चुहावटको अनुसन्धान तहकिकातसँगै सम्बद्ध विभाग तथा निकायको समन्वय र नेटवर्किङमा सम्पत्ति शुद्धीकरणको समेत अनुसन्धान गर्न थालेको छ। यस प्रकारको अनुसन्धान तहकिकात, विभागका लागि आफैमा नवीनतम् कार्य भएकोले सरोकारवाला निकाय तथा क्षेत्रहरूसँगै निरन्तर छलफल, समन्वय गरिएको छ। यसका लागि विभाग र मातहतका कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रममा जोड दिइएको छ।

परिच्छेद -१
राजस्व अनुसन्धान विभागको परिचय

१.१ विषय प्रवेश

सुशासन, विकास, समृद्धि एवम् सार्वजनिक व्यवहारलाई मर्यादित एवम् व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न राजस्वको आवश्यकता पर्दछ। राजस्व राज्यको आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने प्रमुख स्रोत भएकोले यसको प्रभावकारी परिचालनबाट मात्रै राज्यको प्रशासनिक र विकासात्मक कार्यहरू सहज ढङ्गबाट अगाडि बढाउन सकिन्छ। राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा आन्तरिक वित्तीय साधन स्रोतको उचित रूपमा परिचालन हुन कर कानुनहरूको कडाईका साथ कार्यान्वयन हुनुपर्दछ। सो हुन नसक्दा राजस्व चुहावटको अवस्था सिर्जना हुन्छ।

देशमा सञ्चालित आर्थिक गतिविधिको अनुपातमा राजस्व सङ्कलन हुन नसक्दा वित्तीय स्रोतमा सङ्कुचन आई यसबाट मुलुकको आर्थिक, सामाजिक एवम् विकास गतिविधि सञ्चालनमा बाधा पुग्ने, प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण र क्षमतामा ह्रास तथा लगानीमैत्री वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्न जान्छ। कुशलतापूर्वक स्रोत परिचालन गरी सुदृढ व्यवस्थापनबाट मात्रै राज्यका आर्थिक गतिविधिहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउन सकिने भएकोले राजस्व चुहावट नियन्त्रण गरी राजस्व परिचालनलाई उच्च, फराकिलो र दिगो बनाउनु आजको आवश्यकता हो। राजस्व चुहावट जति नियन्त्रण गर्न सक्यो करको दायरा र आधार वृद्धि गर्न सकियो अर्थतन्त्र त्यति बलियो र फराकिलो हुने विकसित देशको अभ्यासले समेत देखाएको छ। त्यसैगरी, अनौपचारिक वा कर/राजस्व बाहिर रहेका आर्थिक क्रियाकलापलाई औपचारिकीकरण गर्नु समेत अर्थतन्त्रको सुदृढीकरणका कारक तत्वका रूपमा रहन्छन्।

सङ्घीय शासन प्रणालीलाई सबल र सुदृढ तुल्याउन ठूलो मात्रामा आन्तरिक स्रोत परिचालनको आवश्यकता पर्दछ। यसको मूल आधार राजस्व सङ्कलन र परिचालन नै हो। कुल गार्हस्थ उत्पादन र राजस्वको अनुपातमा क्रमशः वृद्धि हुँदै गए तापनि औपचारिक रूपमा करको दायरामा आई कारोबार गर्ने करदाताको सङ्ख्या कुल जनसङ्ख्याको सात प्रतिशतको हाराहारीमा मात्र रहेको छ। दर्ता गरी करको दायरामा आई कारोबार गर्नेको पनि सम्पूर्ण कारोबार दायरामा नआउने, करको औपचारिकता पूरा गर्न बुझाउनुपर्ने विवरण नै नबुझाउने, बुझाए पनि सही विवरण नबुझाउने, विवरण बुझाएपनि कारोवार कम देखाउने, राजस्व दाखिला कम गर्ने एवम् राजस्व दाखिला नै नगर्नेको सङ्ख्या ठूलै परिमाणमा रहेको छ। गैरकर क्षेत्र विस्तार हुँदै जाँदा यसमा पनि

चुहावट जोखिमको सम्भावना रहेको छ। प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले ठूलो परिमाणमा राजस्व सङ्कलन गर्ने गरेको र ती क्षेत्र विभागको अनुसन्धानको दायराभित्र रहेता पनि अनुसन्धान गर्न सिमित स्रोतका कारण चुनौतीपूर्ण बनिरहेको छ।

मुलुकको आर्थिक विकासको लागि कानुन बमोजिम आवश्यक राजस्व सङ्कलन गरी स्रोत परिचालनलाई बढाउन राजस्व सङ्कलनसँग सम्बन्धित निकायहरू प्रभावकारी हुनुपर्दछ। स्वयम् कर निर्धारण प्रणालीमा स्वेच्छिक कर सहभागितालाई प्रवर्द्धन गर्ने र कानुन कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा यी निकायहरूको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ। राजस्व चुहावट हुन नदिन, नियन्त्रण र रोकथाम कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन साविकमा अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको यस विभागलाई वि.सं. २०७४ साल फागुनदेखि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मातहत ल्याइएको छ। राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ र नियमावली, २०७० तथा विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र नियमावली, २०२० बमोजिम राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलनसम्बन्धी कसुरमा अनुसन्धान, तहकिकात र अभियोजन गर्ने विभागको क्षेत्राधिकार रहेको छ।

आम जनताको चाहनाबमोजिम समृद्ध नेपाल, सुखी जीवन निर्माण गर्न, आर्थिक विकासको गतिलाई तीव्र पार्न आवश्यक पर्ने राजस्व परिचालनलाई प्रभावकारी बनाई कर तथा गैर करका क्षेत्रमा हुने राजस्व चुहावटलाई नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्ने उद्देश्यका साथ विभाग निरन्तर क्रियाशील रहेको छ। प्रचलित कानुनले प्रदान गरेको क्षेत्राधिकारभित्र रही पारदर्शी एवम् स्वच्छ अर्थतन्त्रको निर्माण तथा राजस्व चुहावट र आर्थिक अपराध नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई सघाउ पुऱ्याउन यस विभागले प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक र उपचारात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्दै आएको छ। यसका लागि विभागले आफ्नो वार्षिक नीति, कार्यक्रम र योजना निर्माण गरी सोही बमोजिम क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ।

देशको वर्तमान अर्थतन्त्र र वित्तीय सुशासनको वस्तुस्थितिलाई गहन विश्लेषण गर्दै राजस्व चुहावटका गतिविधिहरूलाई नियन्त्रण गरी राजस्व परिचालन अभिवृद्धि गर्ने र स्वच्छ पारदर्शी अर्थतन्त्रको निर्माणमार्फत् समृद्धिको चाहना पूरा गराउन राजस्व अनुसन्धान विभागलाई नीति, कानुन, संगठन संरचना एवम् जनशक्ति, सूचना प्रविधि तथा अन्य भौतिक स्रोत साधनले सबल र सक्षम बनाई Economic Intelligence Body को रूपमा विकास गर्नुपर्ने देखिएको छ।

१.२ विभागको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकारसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाः

राजस्व चुहावट नियन्त्रण कार्यलाई विशिष्टीकृतरूपमा सञ्चालन गर्न वि.सं. २०३४ सालमा अर्थ मन्त्रालयमा राजस्व अनुसन्धान महाशाखाको स्थापना भएको थियो। यस कार्यका लागि छुट्टै समर्पित इकाईको आवश्यकता भएसँगै वि.सं. २०५० सालमा राजस्व अनुसन्धान विभागको गठन भएको हो। २०६७ साल माघ १८ गते नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट राजस्व चुहावट नियन्त्रण तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कार्य गर्न एकीकृत स्वरूपको राजस्व तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग गठन भई तदनुरूपको दरबन्दीसमेत स्वीकृत भएको थियो। पछि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा हुने वित्तीय लगानीलाई निवारण गर्न नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६८/०३/०१ को निर्णयबाट छुट्टै सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको स्थापना भएसँगै यस विभागको नाम पुनः राजस्व अनुसन्धान विभाग नै कायम हुन गयो।

विभागलाई राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ अनुसार जुनसुकै निकाय र विषयका विज्ञ/विशेषज्ञ तथा कर्मचारीलाई राजस्व चुहावट अनुसन्धान तथा नियन्त्रणको काममा परिचालन गर्नसक्ने व्यवस्था छ। साविकमा अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको विभाग नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७४।११।१३ को निर्णयबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मातहत ल्याइएको हो। स्वीकृत संगठन संरचनाअनुसार विभाग मातहतका ४ वटा अनुसन्धान कार्यालयहरू (इटहरी, पथलैया, बुटवल र कोहलपुर) रहेका छन्।

प्रारम्भमा कर राजस्वको चुहावट मात्र अनुसन्धान र कारबाही गर्ने जिम्मेवारी पाएको यस विभागले आ.व. २०६५/०६६ देखि गैरकर राजस्वको समेत अनुसन्धान, तहकिकात र कारबाही गर्दै आएको छ। आफूलाई तोकिएको कार्यसम्पादनका लागि राजस्व अनुसन्धान विभाग र मातहतका कार्यालयहरूमा कुल १४५ जना कर्मचारीहरूको दरबन्दी रहेको छ। विभागले विभिन्न विषयका विशेषज्ञ कर्मचारीहरूलाई काजमा झिकाइ काममा लगाउन सक्ने व्यवस्था राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २६ ले गरेकोले काज तथा करारमा रहने कर्मचारीको सङ्ख्यामा आवश्यकतानुसार थप घट भइरहन्छ।विभाग र मातहतका कार्यालयहरूको जनशक्ति सम्बन्धी विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ। साथै, आम नागरिकका लागि विभागबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधा सम्बन्धमा जारी गरिएको विभागको नागरिक वडापत्र अनुसूची-३ मा संलग्न छ।

१.३ विभागको लक्ष्य :

"राजस्व चुहावट नियन्त्रणमार्फत् स्वेच्छिक कर सहभागिताको अनुकूल वातावरण सिर्जना गरी स्वस्थ अर्थतन्त्रको निर्माणमा योगदान पुऱ्याउने।"

१.४ विभागको उद्देश्य

प्रचलित नेपाल कानुनले प्रदान गरेको अधिकार र कर्तव्यको पूर्ण प्रयोग एवम् पालना गरी प्रमाणमा आधारित अनुसन्धान पद्धतिको विकास गर्न, प्रभावकारी आर्थिक सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र उपयोग गर्ने प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउँदै पारदर्शी एवम् स्वच्छ अर्थतन्त्रको निर्माण, उत्तरदायी एवम् व्यावसायिक प्रशासनको संस्थागत विकासमार्फत राजस्व चुहावट र आर्थिक अपराध नियन्त्रणका लागि निम्नानुसारका उद्देश्य प्राप्तिमा विभाग केन्द्रित रहेको छः

- कर कानुनको कडाइका साथ परिपालना गराई राजस्व चुहावटमा संलग्न सबैमाथि अनुसन्धान तहकिकात गरी राजस्व चुहावट नियन्त्रण एवम् न्यूनीकरण गर्नु।
- सूचना, ज्ञान र प्रविधिमा आधारित अनुसन्धान पद्धति अवलम्बन गरी अवैध आर्थिक गतिविधिबाट हुने राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्नु।
- विदेशी विनिमयको अवैध ओसारपसार तथा अपचलनको अनुसन्धान एवम् अभियोजन गरी प्रभावकारी नियन्त्रण गर्नु।
- स्वच्छ र पारदर्शी अर्थतन्त्र निर्माणमा नीतिगत पृष्ठपोषण गर्नु।
- स्वच्छ, स्वतःस्फूर्त र अवरोधरहित व्यवसायिक क्रियाकलापको प्रवर्द्धनमार्फत लगानीमैत्री अनुकूल वातावरण निर्माणमा सघाउ पुर्याउनु।

१.५ विभागको रणनीति

तोकिएको कार्यक्षेत्र र लिएका उद्देश्य हासिल गर्न यस विभागले आफ्नो कार्यसम्पादनको सिलसिलामा देहायका रणनीतिहरू अवलम्बन गर्दै आएको छः-

- **प्रवर्द्धनात्मक उपाय (Promotional Measures)**: राजस्व चुहावट गम्भीर अपराध हो भन्ने विषयलाई उद्योगी व्यवसायी र सर्वसाधारण जनतासम्म चेतना फैलाउन गोष्ठी, सेमिनार, अन्तरक्रिया, कार्यशाला, सूचना प्रसारण, संस्थागत सुदृढीकरण, कार्यप्रणाली तथा कार्यविधिमा सुधार गर्ने।
- **निरोधात्मक उपाय (Preventive Measures)**: राजस्व चुहावट हुन नदिन पूर्व सावधानी अपनाउने। राजस्व सङ्कलनका नीति, विधि, प्रक्रिया र व्यवहारमा भएका त्रुटि तथा कमीकमजोरी हटाउन सुझाव दिने। तथ्यमा आधारित भएर शङ्कास्पद कारोबारस्थल र नाकामा निगरानी, अन्तर-निकाय सूचना आदान प्रदान र समन्वय, नियम कानुनको परिपालना, गस्ती परिचालन, आचारसंहिता निर्माण एवम् परिपालन तथा व्यावसायिक कारोबारको अनुगमन गर्ने। सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणालीको अवलम्बन गर्ने।
- **उपचारात्मक उपाय (Curative Measures)**: राजस्व चुहावटको गतिविधिको सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र राजस्व जोखिम तथा वित्तीय महत्वका आधारमा अनुसन्धान एवम्

अभियोजन गर्ने। राजस्व चुहावटमा संलग्न सबै माथि कठोरतापूर्वक कानुन बमोजिम अनुसन्धान विश्लेषण गरी अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने। विदेशी विनिमय अपचलन नियन्त्रण गर्न अनुसन्धान तथा अभियोजन गर्ने।

- **संस्थागत क्षमता विकासः** राजस्व अनुसन्धान विभागले आफ्नो भूमिका र जिम्मेवारीका कार्यहरूलाई प्रभावकारी ढंगले सम्पादन गर्ने गरी उपचारात्मक, निरोधात्मक र प्रवर्द्धनात्मक गरी तीन रणनीतिहरू अवलम्बन गरेको छ। त्यसको अपेक्षित नतिजा प्राप्त गर्नका लागि अन्तरसम्बन्धित रणनीतिको रूपमा संस्थागत क्षमता विकासलाई समेत चौथो रणनीतिको रूपमा लिइएको छ। उक्त रणनितिले निम्न विषय समेट्छः
    - आयोग र मातहतका कार्यालयमा कम कागजयुक्त शासकीय प्रणाली लागू गर्ने,
    - डिजिटल उपकरणको प्रयोगलाई प्रभावकारीरूपमा लागु गर्ने, गराउने विभागको संगठनात्मक संरचनालाई समयानुकूल सुदृढ बनाउने।
    - विभागको मानवस्रोत विकास तथा उपयोगसम्बन्धी कार्यविधि तथा मापदण्ड बनाउने।
    - राजस्व चुहावटजन्य कार्यको अनुसन्धान, तहकिकात र अभियोजनका चरणहरूमा आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यासहरूको बढीभन्दा बढी उपयोग गर्ने गरी विभागको जनशक्तिलाई क्षमतायुक्त बनाउने।विभागको अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन प्रणाली सुदृढ गर्ने।
    - अनुसन्धान प्रक्रियामा विभागले अवलम्बन गरेका अभ्यास, नीति, सिद्धान्त, प्रशिक्षण सामग्री जस्ता स्रोतहरूको विद्युतीय अभिलेख तयार गर्ने।
    - विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयमा सूचना तथा प्रलेखस्रोत केन्द्रको सुदृढीकरण र भौतिक पूर्वाधार विकास तथा विस्तार गर्ने लगायत।

१.६ राजस्व अनुसन्धान विभागको कार्यक्षेत्र

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ र नियमावली, २०७० र विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ तथा नियमावली, २०२० ले राजस्व अनुसन्धान विभागलाई कर तथा गैर कर राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलन नियन्त्रण सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने र अभियोजन गर्ने मूल जिम्मेवारी तोकेको छ। त्यसैगरी, पछिल्लो समय राजस्व चुहावट सम्बद्ध कसूर/उजुरीमा सम्पत्ति शुद्धीकरणको अनुसन्धान र अभियोजन गर्ने अधिकार समेत विभागलाई रहेको छ। प्रचलित राजस्व सङ्कलनसँग सम्बन्धित सङ्घीय कानुनबमोजिम राज्यलाई प्राप्त हुनुपर्ने राजस्व प्राप्त भयो भएन भन्ने सम्बन्धमा यस विभागले प्राप्त कानुनी क्षेत्राधिकार भित्र रही राजस्व चुहावट तथा विदेशी

विनिमय अपचलन नियन्त्रणको लागि निम्नानुसारका मुख्य-मुख्य कार्यहरू सम्पादन गर्दै आएको छः

- कुनै व्यक्ति वा निकायले राजस्व चुहावट गरेको भन्ने मनासिब माफिकको आधार भएमा वा शङ्का लागेमा उक्त व्यक्ति वा निकायको घर, गोदाम, उद्योग, कारखाना, कारोबारस्थल, सवारी साधन आदिमा खानतलासी गर्ने, आरोपित व्यक्तिलाई नियन्त्रणमा लिने, मालसामान वा कागजात कब्जामा लिने, सिलबन्दी गर्ने, रोक्का गर्ने लगायत अन्य आवश्यक कार्यहरू गरी अनुसन्धान गर्ने।
- कुनै व्यक्ति वा निकायले राजस्व चुहावट गरेको वा राजस्व चुहावट गर्न सघाई मतियार बनेको पाइएमा विस्तृत अनुसन्धान प्रतिवेदन तयार गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ अनुसार सम्बन्धित उच्च अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने।
- राजस्व चुहावट भएको सूचना प्राप्त भई अनुसन्धान गर्दा प्रचलित कानुन बमोजिम निर्धारण गर्नुपर्ने राजस्व निर्धारण गरी असुल गर्नुपर्ने देखिएमा असुल गर्न वा राजस्व निर्धारणमा भएको गल्ती वा त्रुटि सच्याउन सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने।
- निकासी/पैठारी तथा आन्तरिक ओसारपसारको क्रममा हुने राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि सम्भावित जोखिम क्षेत्रहरूमा द्रुत गस्ती, नियमित गस्ती तथा आकस्मिक गस्ती परिचालन गरी राजस्व चुहावट नियन्त्रण मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न योगदान गर्ने।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि सुराकी परिचालन गरी सूचना सङ्कलन गर्ने।
- कर तथा गैरकर राजस्व चुहावट र छली नियन्त्रणको लागि चुहावटका नवीनतम् प्रवृत्तिहरूको पहिचान गर्ने र जोखिममा आधारित (Risk Based) सूचना सङ्कलन तथा विश्लेषण गरी सूचना भण्डार (Data Bank/Inventory) निर्माण गर्ने।
- राजस्व सङ्कलन गर्ने व्यक्ति तथा निकायहरूले अपनाउने प्रक्रियामा भएको कमी कमजोरीबाट राजस्व चुहावट भएको पाइएमा त्यस्तो प्रक्रियामा सुधार गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने।
- विदेशी विनिमयको अवैध रूपमा हुने सङ्कलन, सञ्चय, ओसारपसार, अपचलन तथा अवैध कारोबारउपर निगरानी गर्ने र अनुसन्धानबाट दोषी पाइएमा मुद्दा दायर गर्ने।
- राजस्व चुहावट हुन सक्ने क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सो बारेमा सजगता अपनाउन राजस्व असुल गर्ने कार्यमा संलग्न सम्बन्धित निकायहरूलाई ध्यानाकर्षण गराउने।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि अन्य निकायबाट प्राप्त सूचनाको विश्लेषण, परीक्षण गरी उपयोग गर्ने। राजस्व चुहावटको कसुरमा सुरक्षा निकायहरूबाट पक्राउ गरी पेश

भएका व्यक्ति तथा मालसामानहरूको सम्बन्धमा अनुसन्धान तथा आवश्यक कारबाही गर्ने।

- राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि सूचना प्रवाह गर्ने, सरोकारवाला निकायहरूसँग बैठक, सूचना आदान प्रदान, समन्वय र सहकार्य गर्ने।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न मौजुदा ऐन, नियम तर्जुमा वा संशोधन गर्नुपर्ने भएमा नेपाल सरकारलाई आवश्यक राय सुझाव दिने।
- संस्थागत सुदृढीकरण, भौतिक पूर्वाधार विकास, कर्मचारीको क्षमता विकास तथा प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्दै नीतिगत तथा प्रणालीगत सुधारका लागि पहल गर्ने।
- राजस्व चुहावट सम्बद्व कसूरमा सम्पत्ति शुद्धीकरण भए नभएको समेत अनुसन्धान तहकिकात तथा अभियोजन गर्ने ।

१.७ विभागको कानुनी अधिकार क्षेत्र

राजस्व अनुसन्धान विभागले कार्यसम्पादनका सिलसिलामा देहायका कानुनहरू प्रयोग गरी अनुसन्धान तथा अभियोजन गर्दै आएको छ,

- राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०७०(संशोधन सहित),
- विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ तथा नियमावली, २०२०,
- उक्त कानुनहरुका अलावा सङ्घीय सरकारको राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित देहायका कानुनहरू पनि विभागको कार्यसम्पादनसँग अन्तरसम्बन्धित रहेका छन्,
- सालबसाली आर्थिक ऐन,
- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०५३
- आयकर ऐन, २०५८ तथा नियमावली, २०५९
- अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ तथा नियमावली, २०५९
- भन्सार ऐन, २०६४ तथा नियमावली, २०६४
- भन्सार महसुल ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०५३
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६६
- गैरकरको हकमा गैरकरसँग सम्बन्धित ऐनहरू तथा सोसँग सम्बन्धित नियमहरू विभागको कार्यसम्पादनमा प्रयोग हुने गर्दछन्।

विभागको कार्यसम्पादनसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण कानुनहरूको संक्षिप्त जानकारी देहाय वमोजिम रहेको छ।

क. राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०७०

राजस्व अनुसन्धान विभागको कार्यक्षेत्रलाई स्पष्टता दिइ विभागको अनुसन्धानात्मक, नियन्त्रणात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने आधार राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०७० ले प्रदान गरेको छ। सर्वसाधारण जनताको हित र समृद्धिको अपेक्षा तथा बढ्दो आकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न देशको आर्थिक विकासलाई द्रुततर रूपमा अगाडि बढाउन राजस्व चुहावटलाई प्रभावकारी नियन्त्रण गरी अधिकाधिक राजस्व परिचालन गर्न प्रस्तुत ऐनले विभागलाई अधिकार तथा जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। मूलतः कर तथा गैरकर राजस्व क्षेत्रमा हुने चुहावटलाई प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्न यस ऐनले विभागलाई अधिकार दिएको छ। यो ऐनमार्फत राजस्व चुहावटको अनुसन्धान तथा तहकिकात गरी सम्बन्धित निकायमा कारबाहीका लागि लेखी पठाउने वा सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने अधिकार विभागले प्राप्त गरेको छ।

ख. विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र नियमावली, २०२०

विदेशी विनिमयको प्रयोगलाई व्यवस्थित र नियमित गरी आर्थिक अपराधमुक्त राज्य निर्माणको लागि उक्त ऐनले प्रत्याभूत गरेको अनुसन्धान अधिकारीको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी विभागलाई रहेको छ। विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ बमोजिम विदेशी मुद्राको अपचलन र अवैध कारोबारको अनुसन्धान तथा तहकिकात गरी सम्बन्धित अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने अधिकार मिति २०७५/०५/३१ मा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयबाट प्रकाशित सूचना अनुसार यस विभाग र मातहतका ४ वटै कार्यालयहरूलाई रहेको छ। साथै, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, भन्सार कार्यालय तथा अन्य निकाय वा व्यक्तिबाट प्राप्त सूचना वा दाखिला भएको विदेशी विनिमय अपचलनसम्बन्धी कसुरको विस्तृत अनुसन्धान गरी सम्बन्धित जिल्ला न्यायाधिवक्ताको राय/परामर्शको आधारमा सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गर्दछ।

ग. राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित अन्य ऐन तथा नियमावलीहरू

विभागलाई सङ्घीय कानूनबमोजिम नेपाल सरकारले सङ्कलन गर्ने राजस्व चुहावटको सम्बन्धमा अनुसन्धान तहकिकात तथा अभियोजन गर्ने जिम्मेवारी तोकिएको छ। त्यसैले, राजस्व अनुसन्धान विभागको कार्सम्पादनमा नेपाल सरकारले राजस्व प्रशासनसँग जोडिएका आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क तथा भन्सार महसुलसँग सम्बन्धित ऐन कानुनहरू र गैरकरसँग सम्बन्धित अन्य निकायले प्रयोग गर्ने ऐन नियमहरू अनुरूप राजस्व सङ्कलन भए नभएको, कानुनको पालना भए नभएको सम्बन्धमा अध्ययन, छानबिन र विश्लेषण गरी कर तथा गैरकर राजस्व चुहावट भएको पाइएमा आवश्यक अनुसन्धान गर्दछ। त्यसैगरी, सम्पत्ति

शुद्धीकरण निवारण ऐन र नियमावली तथा सम्बद्ध कानून बमोजिम राजस्व चुहावटसँगै सम्पत्ति शुद्धीकरण भएको वा हुन सक्ने अवस्थाका विषयमा समेत अनुसन्धान तहकिकात र अभियोजन गर्ने अधिकार समेत विभागलाई रहेको छ।

१.८ विभागको अनुसन्धान तथा अभियोजन प्रणाली

विभागले सम्पादन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले देहायअनुसारको कार्यसम्पादन प्रणाली अवलम्बन गरिएको छ :-

विभागको अनुसन्धान तथा अभियोजन प्रणाली

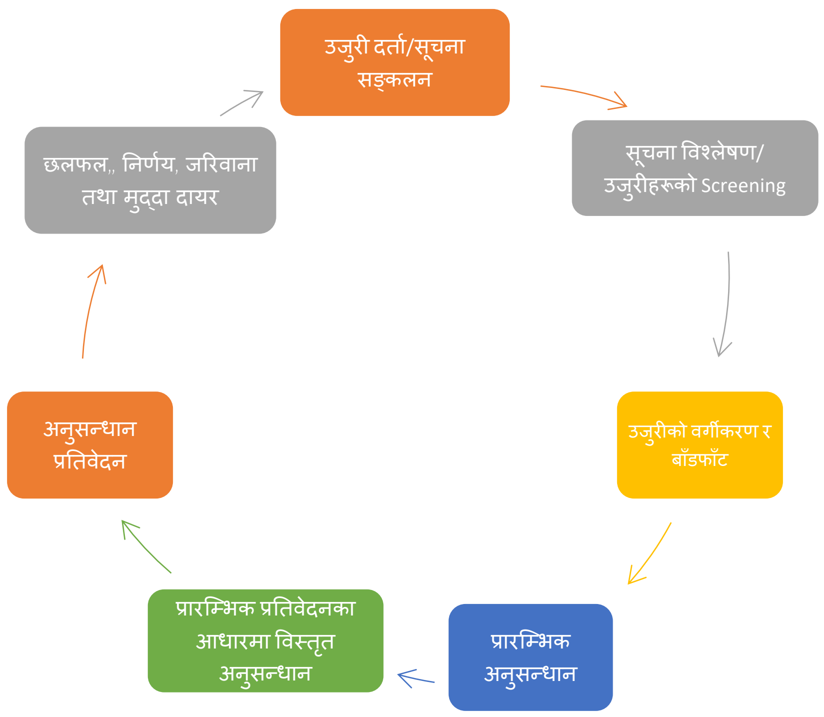

क. उजुरी दर्ता वा सूचनाको सङ्कलन

जुनसुकै प्रकारको अनुसन्धान प्रक्रियाको लागि उक्त विषयसँग सम्बन्धित विभिन्न प्रकारका सूचना वा तथ्यको जानकारी आवश्यक पर्दछ। यस विभागले विभिन्न प्रक्रियाबाट राजस्व चुहावट भए नभएको सम्बन्धमा सूचना सङ्कलन गर्ने गर्दछ। सूचना सङ्कलन विभागको आफ्नै सूचना प्रणाली तथा बाह्य व्यक्ति वा निकायबाट प्राप्त हुने गर्दछ। यसरी विभागमा प्राप्त हुने सूचना वा जानकारीको सत्यता, गाम्भीर्यता, जोखिम, प्रभाव, प्रमाण, कानुनी व्यवस्था, क्षेत्राधिकार लगायतका विषयमा वस्तुगत एवम् तथ्यगत अध्ययन र विश्लेषण गरिन्छ। विभाग र मातहत कार्यालयहरूको सूचना सङ्कलनका स्रोतहरू मूलतः २ प्रकारका छनः

१.बाह्य स्रोत

सुराकी, पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजनजस्ता सञ्चारका माध्यमहरू, सरोकार समूहहरू, नियमनकारी निकायहरू, संसदीय समितिका निर्देशनहरू, अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र, नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरू, राष्ट्र बैंक अन्तर्गत वित्तीय जानकारी ईकाइ (FIU)का जोखिमको सूचकका आधारमा विश्लेषण गरिएका आन्तरिक राजस्व विभाग तथा भन्सार विभागको सूचना सञ्जालबाट उपलब्ध तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू र विभिन्न व्यक्तिहरू/संस्थाहरूबाट प्राप्त सूचनाहरू, विभिन्न वेबसाईटहरू, विभिन्न प्रकाशन तथा प्रतिवेदन लगायत।

२. आन्तरिक स्रोत

स्थलगत अध्ययनबाट विभाग र अन्तर्गत कार्यालयका कर्मचारीहरूले सङ्कलन गरेका सूचनाहरू, विभाग, मातहत कार्यालयहरूबाट बजार तथा राजमार्ग अनुगमन गर्दा प्राप्त सूचनाहरू, नियमित वा आकस्मिक वा द्रुतगस्ती परिचालनबाट प्राप्त सूचनाहरू र आकस्मिक निरीक्षणको क्रममा र विभागले अपनाएका अन्य रणनीतिहरू एवम् अनुसन्धानको क्रममा उपलब्ध भएका सूचना तथा प्रमाणहरू।

क. सूचना विश्लेषण

विभिन्न स्रोतहरूमार्फत प्राप्त राजस्व चुहावटजन्य सूचनाहरूलाई राजस्व जोखिम परिसूचकहरूको आधारमा विश्लेषण गर्ने गरिन्छ। विश्लेषण गर्ने सन्दर्भमा सूचनाको सत्यता तथा आधिकारिकता जाँच गरी आरोपित व्यक्ति/फर्म/कम्पनीको सम्बन्धमा अन्य क्षेत्रबाट समेत आवश्यकतानुसार सूचना सङ्कलन गरी कारोबारको प्रकृति, स्थान, व्यावसायिक नीति, सम्बद्ध अन्य संस्थासँगको सम्बन्ध लगायतका विषय एवम् वित्तीय अनुपात समेतका आधारमा प्रारम्भिक अनुसन्धानका लागि सूचना विश्लेषण गर्ने गरिन्छ।

ख. प्रारम्भिक अनुसन्धान

प्राप्त सूचना एवम् वित्तीय कारोबार जस्ता विषयको गहन विश्लेषण गरी राजस्व चुहावटका सम्बन्धमा प्राप्त सूचनाको आन्तरिक तथा गोप्यरूपमा अध्ययन, अवलोकन, लेखाजोखा, परीक्षण तथा विश्लेषण गर्ने कार्य प्रारम्भिक अनुसन्धानमा गरिन्छ। प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदन नै विस्तृत अनुसन्धानको लागि मेरूदण्ड हो। प्रारम्भिक अनुसन्धानमा प्राप्त प्रमाण, अभिलेखसहित उक्त व्यावसायिक फर्मको दर्ता अवधि, कारोबारको किसिम, कारोबारको सीमा, विगत आर्थिक वर्षहरूको कारोबारको स्थिति, मूल्यवृद्धि अनुपात, शाखागत कारोबार, व्यावसायिक मौज्दात, ऋण तथा लगानी, बैङ्किङ्ग कारोबार, वित्तीय विवरण, वासलात, स्थिर सम्पत्तिको खरिद तथा बिक्री, अपलेखन, अन्य अन्तरसम्बन्धित

व्यावसायिक फर्म, पूर्व अनुसन्धान कारबाही भए नभएको लगायका विषयमा अध्ययन र विश्लेषण गरिन्छ। यसरी अध्ययन र विश्लेषण गर्दा राजस्व चुहावट भएको स्पष्ट आधार वा चुहावटको जोखिम भएको देखिएमा प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदनको आधारमा महानिर्देशकले तोकेको अनुसन्धान अधिकृतबाट विस्तृत अनुसन्धान कारबाही अगाडि बढाउने गरिन्छ।

ग. विस्तृत अनुसन्धान, छानबिन र प्रतिवेदन

प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदनका आधारमा विस्तृत अनुसन्धान गर्नुपर्ने देखिएमा आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा विभागले निम्न कार्यहरू मध्ये केही वा सबै कार्यहरू गर्दछ:

- सम्बन्धित निकायमा सम्पर्क गरी आवश्यक कागजात माग गर्ने।
- सम्बन्धित व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीको कारोबारको प्रकृति र आकार अध्ययन गर्न बैङ्क खाताको विवरण सम्बन्धी कागजात माग गर्ने।
- आन्तरिक राजस्व कार्यालयमार्फत कर विवरण लगायतका कागजात माग गर्ने।
- घरजग्गा जस्ता अचल सम्पत्तिको सूचना प्राप्त गर्न र रोक्का गर्न भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभागमार्फत सम्बन्धित मालपोत कार्यालयहरूमा पत्राचार गर्ने।
- थुनछेक वा पक्राउ गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयमा पत्राचार गर्ने।
- आवश्यकताअनुसार अन्य निकायसँग सम्पर्क गरी सूचनाको सत्यता यकिन गर्न थप अनुसन्धान कार्य अगाडि बढाउने।
- कारोबारस्थलमा गई कागजात र विद्युतीय सूचना तथा तथ्याङ्क नियन्त्रणमा लिने र उपलब्ध कागजातको आधारमा करदाताको बयान लिएर अनुसन्धान गर्ने।
- राजस्व चुहावट भएको सूचना प्राप्त भई अनुसन्धान गर्दा प्रचलित कानुनबमोजिम निर्धारण गर्नुपर्ने राजस्व निर्धारण गरी असुल गर्नुपर्ने देखिएमा असुल गर्न वा राजस्व निर्धारणमा भएको गल्ती वा त्रुटि सच्याउन सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने।
- कर तथा गैरकर राजस्व चुहावटका विशेष प्रकृतिका मुद्दाहरू राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ बमोजिम अदालतमा दायर गर्ने।
- विदेशी विनिमयको अपचलन र अवैध कारोबारका अधिकांश मुद्दाहरू प्रहरीमार्फत पक्राउ भई अनुसन्धानका लागि विभागमा आउने हुँदा अनुसन्धान पूरा भएपछि सरकारी वकिल कार्यालयको राय लिई सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने।

घ. मुद्दा दायर र फैसला

विभागले राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐन र विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐनबाट निर्देशित भएर मुद्दा दायर गर्दछ। ऐनमा भएका व्यवस्था र विभागले अवलम्बन गरेको प्रकियालाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छः

अ. राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐन अन्तर्गत मुद्दा दायर र फैसला

विस्तृत अनुसन्धानबाट राजस्व चुहावट भएको प्रमाणित भएमा अनुसन्धान अधिकृतले विभागका महानिर्देशकको स्वीकृति लिएर नेपाल सरकारको नामबाट राजस्व अनुसन्धान कार्यालय पर्ने सम्बन्धित उच्च अदालत समक्ष मुद्धा दायर गर्ने प्रावधान रहेको थियो। सो मुद्दा दायर गर्नुअघि सम्बन्धित उच्च सरकारी वकीलको राय लिनुपर्दछ। यस्ता कसुर गर्ने व्यक्तिलाई बिगोको शतप्रतिशत जरिवाना गरी कसुरको मात्रा हेरी पाँच वर्षसम्म कैद गर्न सक्ने सजायको व्यवस्था रहेको छ। यस्तो मुद्दामा मतियारलाई मुख्य अभियुक्तलाई हुने सजायको आधा सजाय हुने व्यवस्था छ। मुद्दाको अन्तिम किनारा लागेपछि सुराकीलाई असुल भएको बिगो रकमको सुन, हिरा, जवाहरातको हकमा दश प्रतिशत वा पचास लाख रुपैयाँमध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम र अन्य मालवस्तुको हकमा बीस प्रतिशत वा पच्चीस लाख रुपैयाँमध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम पुरस्कार दिइने र अनुसन्धानमा संलग्न कर्मचारीलाई असुल हुन आएको बिगो रकमको पाँच प्रतिशत वा दश लाख रूपैंयामध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम पुरस्कार स्वरूप दिइने व्यवस्था रहेको छ।

आ. विदेशी विनिमय तर्फः

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ अन्तर्गत चल्ने मुद्दाहरूको जाँचबुझ र अनुसन्धानको कार्य यस विभागले गर्दछ। विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९, नेपाल राष्ट्र बैङ्कले समय समयमा जारी गरेको सूचना, परिपत्र र नेपाल सरकारले जारी गरेको निर्देशनबाट विदेशी विनिमय अपचलनसम्बन्धी कसूरको सम्बन्धमा जाँचबुझ र अनुसन्धान गर्ने काम यस विभागबाट हुने गरेको छ।

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ११क. ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राजपत्र, २०५९/०६/०१ खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ४४ (क) मा प्रकाशित नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको सूचना अनुसार "नेपाल सरकारले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ११क. ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विदेशी विनिमय सम्बन्धी कसूरको सम्बन्धमा जाँचबुझ र अनुसन्धान गर्नको लागि राजस्व अनुसन्धान विभागका महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप-महानिर्देशक वा निर्देशकलाई अनुसन्धान अधिकारी तोक्ने व्यवस्था छ।"

ऐ. ऐनको दफा ११घ बमोजिम अनुसन्धानको क्रममा शङ्कास्पद कारोबार वा सुराकीको आधारमा कारोबारस्थलमा वा लुकाई छिपाई राखिएको ठाउँको खानतलासी लिने र ११ङ बमोजिम आरोपित व्यक्तिलाई पक्राउ गरी मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने काम विभागबाट हुने गर्दछ।

अनुसन्धान अधिकृतले विभागमा पेश हुन आएका मानिस, बरामदित दसी, मुचुल्का लगायतका कागजातहरू बुझिलिएपछि ऐ. ऐनको दफा ११च बमोजिम यस ऐन अन्तर्गत पक्राउ परेका व्यक्तिलाई जाँचबुझ र अनुसन्धान गर्ने सिलसिलामा मुद्दा हेर्ने अधिकारीको स्वीकृति लिई एक पटकमा ७ (सात) दिनमा नबढाई बढीमा ३० दिनसम्म आवश्यकता अनुसार थुनामा राखी मुद्दाको अनुसन्धान गर्न सक्दछ। अधिकांश मुद्दाहरूमा पक्राउ परेको मानिसहरूसँग ऐ. ऐनको दफा १७(१०) बमोजिम अनुसन्धानको सिलसिलामा अनुसन्धान अधिकृतले धरौटी माग गरी तारेखमा राखी अनुसन्धानको कारबाही अगाडि बढाउने गरिएको छ।

मुद्दाको अनुसन्धान कार्य सम्पन्न भई मुद्दाको अङ्ग पुगेपछि मुद्दाको अभियोजनको लागि ऐ. ऐनको दफा १८क.२ बमोजिम अनुसन्धान अधिकारीले राय साथ सक्कल मिसिल सम्बन्धित सरकारी वकीलको कार्यालयमा निर्णयार्थ पठाई निर्णय भई आएपछि अभियोजन गर्ने, थप अनुसन्धान वा प्रमाण बुझ्ने अथवा मुद्दा नचलाउने निर्णय भएमा सोही अनुसार गर्ने गरिएको छ।

मुद्दा चलाउने गरी सरकारी वकीलबाट राय सहितको निर्णय प्राप्त भएपश्चात् न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा ७ बमोजिम वारदात भएको जिल्ला अदालतमा विभागबाट तोकिएको अनुसन्धान अधिकारीले कसुरदार/आरोपित व्यक्ति/पक्राउ परेको मानिस उपर मिसिल, बरामदित दसीका साथ मुद्दा दायर गर्ने गरिएको छ। विभागबाट विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ अनुसार नेपाल सरकार वादी भई दायर गरिएको मुद्दाको बहस पैरवी, प्रतिरक्षा सरकारी वकीलबाट हुने गर्दछ।

यस ऐन अन्तर्गतका मुद्दामा अपराध गरेको कुराको सुराकी कुनै व्यक्तिले नेपाल सरकार वा अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष दिई त्यसरी दिएको सुराकको आधारमा विदेशी विनिमय बरामद भई अपराध प्रमाणित हुन आएमा त्यसरी पक्राउ भई आएको विदेशी मुद्रालाई नेपाली मुद्रामा परिणत गर्दा कायम भएको बिगोको २० प्रतिशत रकम सुराक दिने व्यक्तिलाई इनाम दिने व्यवस्था रहेको छ।

१.९ विभागको आन्तरिक कार्यविभाजन

ख. शाखागत कार्यविभाजनः

१.योजना, अनुगमन तथा गस्ती परिचालन शाखाः

- राजस्व चुहावटका क्षेत्रगत प्रवृत्तिहरू पहिचान गरी राजस्व चुहावट हुने क्षेत्रहरूको परिसूचक तयार गर्ने र आवधिक रूपमा परिमार्जन गर्ने।
- Hot Line सहितको २४ घण्टे सूचना नियन्त्रण कक्ष सञ्चालन गर्ने।
- सूचना प्रविधिको प्रयोगमा आधारित सूचना सङ्कलन र विश्लेषण गरी राजस्व चुहावटको प्रकृति र प्रवृत्ति समेत विश्लेषण गर्ने।
- अनुसन्धानको वार्षिक योजना तथा कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने।
- राजस्व जोखिम क्षेत्र पहिचान तथा नक्साङ्कन गरी नियमित कार्ययोजना तयार गर्ने।
- अन्तर निकाय समन्वयमा राजस्व चुहावट नियन्त्रणसम्बन्धी साझा कार्यक्रम तथा कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनका लागि सिफारिस गर्ने।
- उजुरी/सूचना बैङ्क सञ्चालन तथा व्यवस्थापन।
- विभागीय, अन्तरनिकाय तथा आवधिक अनुगमन तथा समीक्षा गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने।
- शहरी क्षेत्र र व्यापारिक मार्गकेन्द्रित रही निरन्तर र नियमित गस्ती परिचालन गर्ने।
- सूचना केन्द्रित विशेष आकस्मिक तथा द्रुत राजस्व गस्ती परिचालन।
- वेबमा आधारित अनलाइन ढुवानी साधन अनुगमन प्रणाली कार्यान्वयन गर्ने।
- गस्ती परिचालनको योजना, रणनीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन।
- सुरक्षा निकाय, राजस्व सम्बद्ध संस्था तथा अन्य सरोकारवालासँग समन्वय गर्ने।
- Quick Response Team लाई तयारी अवस्थामा राख्ने।
- तालुक निकायमा प्रतिवेदन गर्ने तथा नीतिगत सुधारको लागि सुझाव (Feedback) प्रदान गर्ने।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रणका प्रचारात्मक तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- विश्वसनीय, भरपर्दो र उपयुक्त सूचना सङ्कलन पद्धतिको योजना, विकास तथा सुराकी परिचालन, उजुरी अभिलेख एवम् सुराकी व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्पूर्ण कामहरू।

२. अनुसन्धान तथा मुद्दा शाखा-१

- मुद्दा तथा रिट निवेदकहरूको लिखित जवाफ तयार गर्ने र प्रतिरक्षा गर्ने।
- आदेशानुसार मुद्दामा झिकाइएका व्यक्तिहरूलाई बयान गर्ने, आदेश गर्ने, म्याद तथा सूचनाहरू तामेल गर्न पठाउने।

- मुद्दा मामिलामा कानुन बमोजिम मनासिव माफिकको कारण जनाई तारेख तोकिदिने।
- मुद्दाको राय सरकारी वकील कार्यालयमा पठाई निर्णय प्राप्त भएपछि अभियोग तयार गर्ने तथा मुद्दा अभियोजन सम्बन्धमा सम्बन्धित सरकारी वकीलसँग समन्वय गर्ने।
- कानुनले थामिदिने म्याद तारेख थामी पाऊँ भनी निवेदन पत्र परेमा कानुन बमोजिम गरिदिने।
- विभागका लागि आवश्यक पर्ने कानुनी राय/परामर्श दिने।
- आवश्यक कानुनी मस्यौदाहरू तयार गर्ने कार्यको समन्वय गर्ने।
- नियम बमोजिम राख्नुपर्ने मुद्दाको लिखतहरू दुरूस्त राख्ने, राख्न लगाउने।
- विभागको हक, हित र सरोकार रहेको मुद्दाको प्रतिनिधित्व गर्ने।
- मुद्दाको दर्ता, अनुसन्धान तहकिकात र मुद्दा दायर/अभियोजन सम्बन्धी कार्यहरू।
- जफत भएका सामानको अभिलेख तयार गरी लेखा शाखामा पठाउने।
- अनुसन्धानका क्रममा कब्जामा रहेका सामानको अभिलेखाङ्कन एवम् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू।
- जफत भएका मालवस्तुहरूको अभिलेखाङ्कन तथा धरौटी सदर स्याहा सम्बन्धी कार्यहरू।
- विदेशी विनिमय अपचलन वा विदेशी मुद्राको अवैध कारोबारका उजुरी सम्बन्धी कार्य हेर्ने।

ग. अनुसन्धान शाखा २, ३, ४, ५ र ६

- राजस्व चुहावटलाई प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण र रोकथाम गरी राजस्व सङ्कलनमा वृद्धि गर्ने।
- राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलन भएको र हुनसक्ने क्षेत्रहरूको सूचना सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने।
- प्राप्त उजुरी/सूचनाको विश्लेषण गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गर्ने, प्राप्त सूचना बमोजिम राजस्व चुहावट भएको नदेखिएमा वा सूचना तथ्ययुक्त नदेखिएमा सूचना तामेलीमा राख्न सक्ने।
- सूचना अनुसार राजस्व छली तथा विदेशी विनिमय अपचलन भएको पर्याप्त आधारहरू पाइएमा विस्तृत अनुसन्धान बढाउनुका साथै आवश्यकतानुसार शङ्कास्पद क्षेत्र तथा कारोबारस्थलमा आकस्मिक निरीक्षण गर्ने र त्यस्तो शङ्कास्पद कागजात, मालवस्तु तथा संलग्न व्यक्ति समेत नियन्त्रणमा लिने।

- विस्तृत अनुसन्धानबाट राजस्व छली गरेको आधारहरू पाइएमा प्रचलित कानुन बमोजिम बिगो कायम गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ बमोजिम सरकारी वकीलको राय लिई सजाय मागदावी सहित मुद्दा दायर गर्ने।
- लापरवाही वा हेलचक्र्याई गरी वा अन्य कुनै कारणबाट गल्ती वा त्रुटि हुन गई थप कर निर्धारण वा असुल गर्नुपर्ने देखिएमा सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने।
- राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धी कसुरहरूको बारेमा थप सूचना तथा जानकारी प्राप्त गरी कारबाही अगाडी बढाउने।
- अनुसन्धान शाखा-२, ३, ४ र ५ ले कर राजस्व चुहावटका उजुरी सम्बन्धी हेर्ने र अनुसन्धान शाखा -६ ले गैरकर राजस्व चुहावटका उजुरी सम्बन्धी हेर्ने।

घ. प्रशासन शाखा

- विभागको कार्यसम्पादन सम्बन्धमा नीतिगत तथा कार्यविधिगत सुधार सम्बन्धी कार्यको समन्वय तथा व्यवस्थापन।
- सरोकारवाला सरकारी एवम् निजी क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने।
- विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी कार्यमूलक संगठन संरचना तयार गर्ने।
- संस्थागत विकास, कार्यालयको कार्य प्रणाली आधुनिकीकरण तथा निरन्तर सुधारका लागि योजना, अध्ययन, अनुसन्धान तथा सुझाव कार्यान्वयन सम्बन्धी कामहरू।
- कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी (व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक, कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, सरूवा, बढुवा, काज, तालिम, विभागीय कारबाही आदि) सम्बन्धी कामहरू।
- कार्यालय परिसर संरक्षण, भौतिक पूर्वाधार विकास, मर्मत संभार तथा सरसफाई सम्बन्धी कामहरू।
- खरिद योजना तर्जुमा, खरिद, जिन्सी सामान तथा भौतिक सम्पत्तिको संरक्षण, अभिलेख तथा लिलामी व्यवस्थापन सम्बन्धी कामहरू।
- सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन, प्रविधिको प्रयोग तथा कार्य प्रणाली आधुनिकीकरण सम्बन्धी सम्पूर्ण कामहरू।
- मानव संसाधन विकास, स्वदेशी तथा वैदेशिक अध्ययन/तालिम तथा क्षमता विकासको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन।
- विभाग मातहतका कार्यालयहरूको प्रशासनिक, जिन्सी तथा सुशासन सम्बन्धी निरीक्षण तथा अनुगमन एवम् सुधार सम्बन्धी कामहरू।
- व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास सम्बन्धी काम।

- कर्मचारी अनुशासन, पारदर्शिता, समय पालना तथा कर्मचारी आचार संहिता निर्माण, परिमार्जन तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कामहरू।
- इन्धन तथा सवारी साधन व्यवस्थापन सम्बन्धी कामहरू।
- नियमित तथा आवधिक बुलेटिन, स्मारिका, प्रगति प्रतिवेदन तथा अन्य आवश्यक प्रकाशन सम्बन्धी कामहरू।
- संस्थागत कार्यसम्पादन तथा संस्थागत सुधार सम्बन्धी सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थासँग हुने अन्तरक्रिया तथा छलफल एवम् सुधार सम्बन्धी गोष्ठी, सेमिनार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- विभागीय प्रमुखको निर्देशन बमोजिम सम्बद्ध अन्य कामहरू।

च. आर्थिक प्रशासन शाखा

- नेपाल सरकारद्वारा प्रदान गरिएको सिलिङ्गभित्र रही चालु तथा पूँजीगततर्फको LMBIS मार्फत बजेट निर्माण-तयारी।
- विनियोजित बजेटको परिधीभित्र रही निकासा/खर्च सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- मुद्दा तथा अनुसन्धान शाखाबाट हुने अवैध चोरी निकासी तथा विदेशी विनिमय नियन्त्रण सम्बन्धी कानूनका आधारमा हुने धरौटी रकम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य।
- विभाग आफैले गरेका अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यबाट विभागको काममा जम्मा हुने राजस्वको RMBIS मार्फत राजस्व सङ्कलन गरी सोको प्रतिवेदन मासिक रूपमा को.ले.नि.का.मा पठाउने कार्य।
- विभागको चालु/पूँजीगत/राजस्व/धरौटी रकम सम्बन्धी स्रेष्ताको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्य।
- लेखापरीक्षणबाट देखिएको बेरूजुको प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जवाफ तथा लगती बेरूजुको सम्परीक्षण सम्बन्धी कार्य।
- खरिद सम्बन्धी कार्यमा सहयोगी भूमिका।
- लिलाम सम्बन्धी कार्यबाट प्राप्त रकमको लेखा राख्ने कार्य।
- विभागमा पदाधिकार रहेका कर्मचारीहरूको तलवी प्रतिवेदन पारित गर्ने सम्बन्धी कार्य।
- विभाग तथा कार्यालयहरूबाट प्राप्त आर्थिक प्रतिवेदनको आधारमा एकीकृत आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने सम्बन्धी कार्य।
- विभाग र कार्यालयहरूमा आर्थिक अनुशासन कायम राख्ने सम्बन्धमा अनुगमन निरीक्षण सम्बन्धी कार्य।

- माथि उल्लिखित बाहेक तत्काल सृजना हुने र आर्थिक प्रशासनको क्षेत्रभित्र पर्ने अन्य कार्यहरू।

१.१० विभागको संगठन संरचना र जनशक्ति तेरिज

स्वीकृत संगठन संरचनाअनुसार हरिहरभवन ललितपुरमा राजस्व अनुसन्धान विभाग र यसका मातहतमा इटहरी, पथलैया, बुटवल र कोहलपुर गरी ४ वटा राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरु रहेका छन्। राजस्व अनुसन्धान विभाग र मातहतका कार्यालयहरूमा कुल १४५ जना कर्मचारीहरूको दरबन्दी रहेको छ। राजस्व अनुसन्धान विभागको महानिर्देशक र उपमहानिर्देशक नेपाल प्रशासन सेवाको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको कर्मचारी रहने व्यवस्था छ।

विभागले विभिन्न विषयका विशेषज्ञ कर्मचारीहरूलाई काजमा झिकाई काममा लगाउन सक्ने व्यवस्था राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २६ ले गरेको हुँदा काज तथा करारमा रहने कर्मचारीको सङ्ख्यामा आवश्यकतानुसार थप घट भइरहन्छ। राजस्व प्रहरीतर्फ राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२को दफा ३७क बमोजिम नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्)को निर्णयबाट विभागमा सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षकको कमाण्डमा १ जना सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकसहित जम्मा ५० जना र कार्यालयतर्फ सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा जम्मा २५ जनाको डेडिकेटेड टोलीले राजस्व प्रहरीको रूपमा कार्य गरिरहेको छ।

(क) राजस्व अनुसन्धान विभागको दरबन्दी विवरणः

सि.नं.	पद	दरवन्दी				कैफियत
		स्वीकृत	पदपूर्ति	रिक्त	फाजिल	
1.	महानिर्देशक (रा.प.प्रथम प्रशासन)	१	१	-	-	
2.	उपमहानिर्देशक (रा.प.प्रथम प्रशासन)	१	१	-	-	
3.	निर्देशक (रा.प.द्वि. प्रशासन)	४	४	-	-	
4.	निर्देशक (रा.प.द्वि. राजस्व)	२	२	-	-	
5.	निर्देशक (रा.प.द्वि. कानून)	१	१	-	-	
6.	प्रमुख लेखा नियन्त्रक (रा.प.द्वि. लेखा)	१	१	-	-	
7.	उपन्यायाधिवक्ता (रा.प.द्वि न्याय सरकारी वकिल)	१	१	-	-	
8.	शाखा अधिकृत (रा.प.तृ. प्रशासन)	८	९	-	१	
9.	शाखा अधिकृत (रा.प.तृ. राजस्व)	६	७	-	१	
10.	शाखा अधिकृत (रा.प.तृ. न्याय स.व.)	१	१	-	-	

11.	लेखा अधिकृत (रा.प.तृ. लेखा)	१	१	-	-	
12.	कम्प्युटर इन्जिनियर (रा.प.तृ.विविध)	१	०	१	-	
13.	कम्प्युटर अधिकृत (रा.प.तृ.विविध)	१	३	-	२	
14.	नायब सुव्वा (रा.प.अनं. प्रथम, प्रशासन)	११	११	-	-	
15.	नायब सुव्वा (रा.प.अनं. प्रथम, राजस्व)	७	८	-	१	
16.	लेखापाल (रा.प.अनं. प्रथम, लेखा)	१	१	-	-	
17.	कम्प्युटर अपरेटर (रा.प.अनं. प्रथम विविध)	३	४	-	१	
18.	टा.ना.सु. (रा.प.अनं. प्रथम, प्रशासन)	-	१	-	१	१ फाजिल
19.	हलुका सवारी चालक	६	६	-	-	३ करार
20.	कार्यालय सहयोगी	८	७	१	-	६ करार
जम्मा		**६५**	**७०**	**२**	**७**	

(ख) राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरूको दरबन्दी विवरणः

क. सं.	पद/सेवा/ समूह	इटहरी			पथलैया			बुटवल			कोहलपुर		
		स्वीकृत	कार्यरत	रिक्त	स्वीकृत	कार्यरत	रिक्त	स्वीकृत	कार्यरत	रिक्त	स्वीकृत	कार्यरत	रिक्त
१	प्र. अ. अधिकृत (उपसचिव)	१	१	-	१	१	-	१	१	-	१	१	-
२	शाखा अधिकृत प्रशासन	२	२	-	३	२	१	३	२	१	२	२	-
३	शा. अ. राजश्व	२	१	१	२	१	१	२	२	-	२	१	१
४	ना. सु. (प्रशासन)	३	३	-	३	३	-	४	३	१	३	३	-
५	ना. सु. (राजश्व)	२	१	१	४	२	२	४	१	३	३	२	१
६	ना. सु. (कानून)	१	१	-	१	१	-	१	१	-	१	१	-
७	टा.ना.सु.	-	१	फाजिल	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कम्प्युटर अपरेटर	१	१	-	१	१	-	१	१	-	१	१	-
९	लेखापाल	१	१	-	१	१	-	१	१	-	१	१	-
१०	ह. सवारी चालक	२	२	-	२	२	-	२	२	-	२	२	-
११	कार्यालय सहयोगी	३	३	-	३	३	-	३	३	-	३	३	-
जम्मा		**१८**	**१७**	**२**	**२१**	**१७**	**४**	**२२**	**१७**	**५**	**१९**	**१८**	**२**

<u>सशस्त्र प्रहरी बलतर्फः</u> विभागमा सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षकको कमाण्डमा १ जना सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकसहित जम्मा ५० जना र कार्यालयहरुमा सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा २५ जनाको टोली रहेको छ।

राजस्व अनुसन्धान विभागको संगठन संरचना

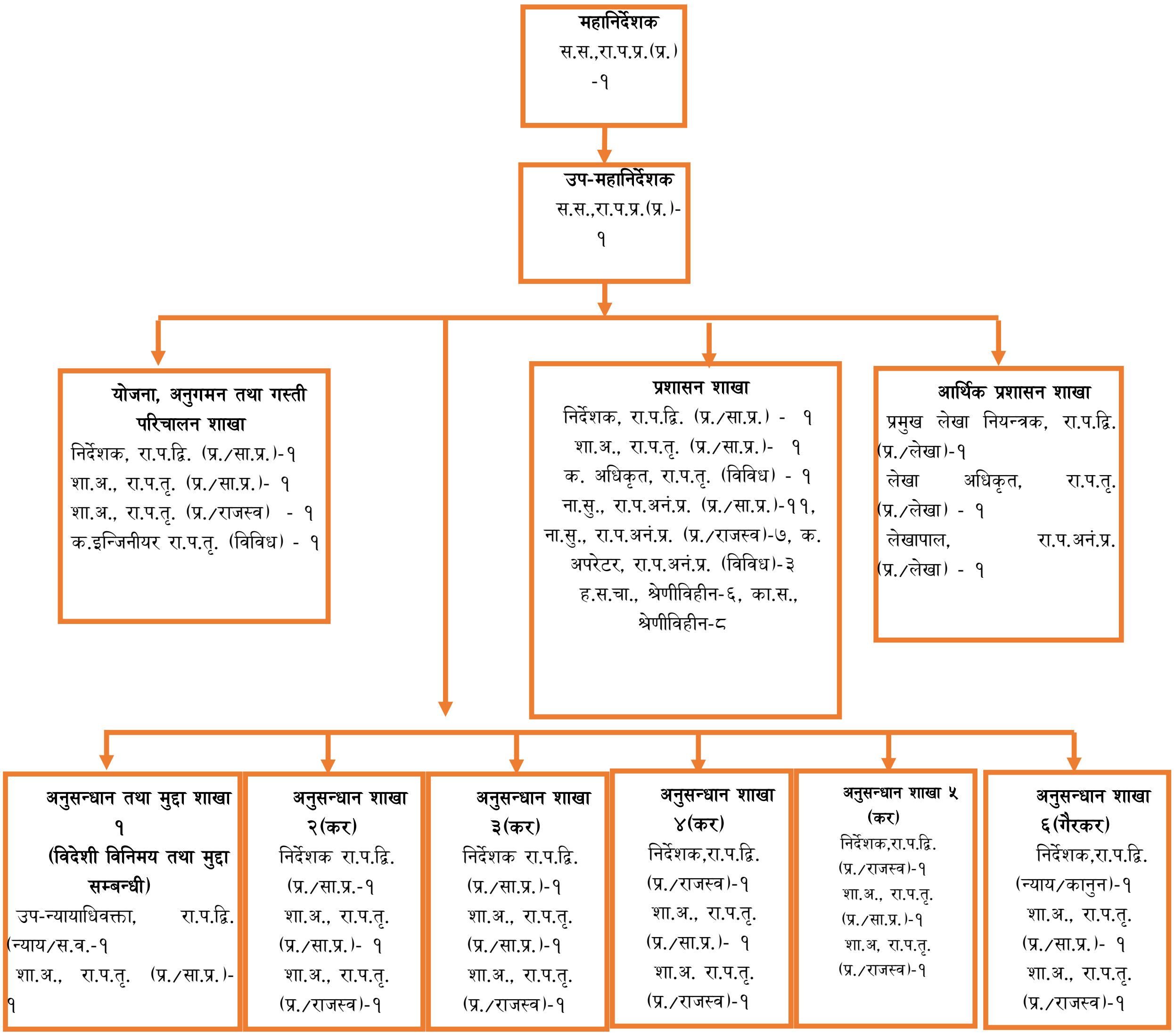

- निजामती सेवाभित्रबाटै विभिन्न सेवा/समूह विज्ञ (राजपत्रांकित) तथा सेवा बाहिरबाट विशेषज्ञहरू (Econoist, CA, IT Expert, Forensic Scientist, Criminologists, Legal Expert, Financial Expert आदि) आवश्यकता अनुसार पुल दरबन्दीमा काज वा करारबाट परिचालन गरिने।

- राजस्व प्रहरीको रूपमा महानिर्देशकको मातहत रहने गरी सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षकको कमाण्डमा ५० जना सशस्त्र प्रहरी परिचालन गरिने। र सबै कार्यालयमा सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षकको नेतृत्वमा २५ जना सशस्त्र प्रहरी परिचालनमा रहेका छन्।
- कम्प्युटर अपरेटर, ह.स.चा. र का.स. पदहरू रिक्त रहेमा सेवा करारमा लिने।

ख. कार्यालयहरूको संगठन संरचना, कर्मचारी दरबन्दी तेरिज र प्रगति विवरण

राजस्व अनुसन्धान विभाग अन्तर्गत ४ कार्यालयहरूलाई अझ सुदृढ बनाई कार्यसम्पादनस्तर प्रभावकारी बनाउन संगठन संरचनामा परिवर्तन गर्दै लगिएको छ। साविकमा कार्यालयको नेतृत्व राजस्व समूहको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको अधिकृतले गर्ने गरेकोमा नयाँ स्वीकृत संरचना अनुसार सोको नेतृत्व सामान्य प्रशासन समूहको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको अधिकृतले गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। कार्यालयहरूलाई विकास क्षेत्र अनुरूप क्षेत्रीय कार्यालय नामाकरण गरिएकोमा हाल राजस्व अनुसन्धान कार्यालय मात्र कायम गरिएको छ। कार्यालयहरूको संक्षिप्त परिचय, संगठन संरचना, दरबन्दी तेरिज तथा प्रगति विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

१. राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी, सुनसरी

क. सामान्य परिचय

स्थापनाः राजस्व चुहावट नियन्त्रणको कार्यमा सहजीकरण र प्रभावकारिता ल्याउन राजस्व अनुसन्धान विभाग अन्तर्गत रही यस कार्यालयले २०६९ सालदेखि कार्यालयको रूपमा कार्य सञ्चालन गर्दै आएको छ। यो कार्यालय सुनसरी जिल्लाको इटहरी नगरपालिका वडा नं. ५ स्थित आफ्नै भवनमा रहेको छ।

स्थापनाः इटहरी न.पा. वडा नं. ५
क्षेत्रफल ०—६—१५ (६ कठ्ठा १५ धुर)
इमेलः itahari@dri.gov.np
फोन नं. ०२५—५८२६०४,०२५—५८०६३५,०२५—५८५०९७
फ्याक्स ०२५—५८०६३५

ख. गोदाम र भवन सङ्ख्याको विवरण

सेड घरः टीनको
संख्याः १ (एक)
क्षमताः १२“२० फीटको
भवन संख्याः १ (एक)
बैङ्किङ्ग सेवाः राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क, इनरूवा, सुनसरी

भारतीय सीमाबाट दुरीः- दक्षिणतर्फ जोगवनी २९ कि.मि.,पूर्वतर्फ पानी टैंकी १०० कि.मि.,पश्चिमतर्फ सिराहाको सीमा जयनगर करिब १५० कि.मि.,राजविराजको सीमा कुनौली करिब ८० कि.मि. र सुनसरीको सीमा वीरपुर करिब ४० कि.मि.।

सीमावर्ती भारतीय बजारको नामः पानीटैंकी, जोगवनी, विरपुर, जयनगर, कनौली

कार्यालयबाट जिल्ला सदरमुकाम इनरूवाको दूरीः१७ कि.मि.

ग. राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी, सुनसरीको संगठन संरचना

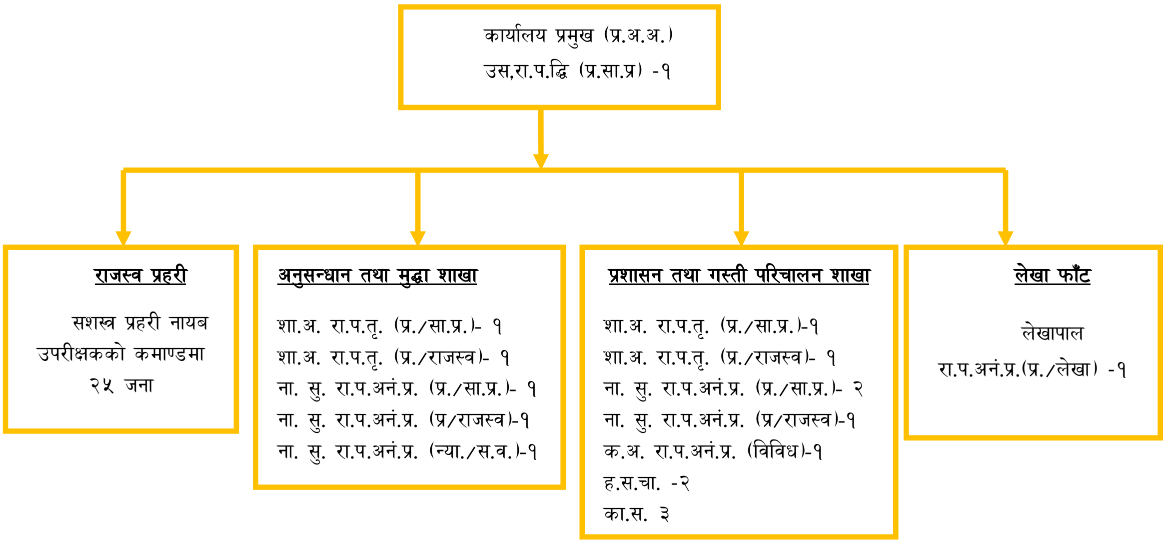

घ. कर्मचारी दरबन्दी तेरिज

सि.नं.	पद	श्रेणी/सेवा/समुह	स्वीकृत दरबन्दी	कैफियत
१	प्र. अ. अधिकृत	रा.प.द्वि. (प्रशासन)	१	
२	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (राजस्व)	२	
३	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (प्रशासन)	२	
४	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम -विविध	१	
५	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(राजस्व)	२	
६	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (प्रशासन)	३	
७	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (सरकारी वकील)	१	
८	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम.(लेखा)	१	
९	ह. सवारी चालक	श्रेणीविहीन	२	
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	३	
जम्मा			**१८**	

सशस्त्र प्रहरी बल तर्फः- सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा जम्मा २५जना सशस्त्र प्रहरीको दरबन्दी रहेको छ।

२. राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया, बारा

क. सामान्य परिचय

स्थापनाः विक्रम संवत् २०५०
स्थानः महागढिमाई न.पा. वडा नं. १, पथलैया, बारा
क्षेत्रफलः करिब ४ कट्ठा
इमेल ठेगानाः pathlaiya@dri.gov.np
फोन नं. ०५३—५२०२८८, ०५३—५२०४५८, ०५३—५२१८२४
फ्याक्स नं. ०५३—५२०२८८

ख. गोदाम र भवन सङ्ख्याको विवरण

गोदाम घरः २ (दुई)
क्षमताः करिब आठ ट्रक सामान अटाउने
भवन संख्याः ४ वटा (१६ कोठा)
बैङ्किङ्ग सेवाः राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क, कलैया, बारा एवम् एभरेष्ट बैङ्क लि., सिमरा, बारा।
भारतीय सीमाबाट दुरीः २५ किलोमिटर
सीमावर्ती भारतीय बजारको नामः रक्सौल
कार्यालयबाट सदरमुकाम कलैयासम्मको दूरीः ३५ किलोमिटर

ग. <u>राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया, बाराको संगठन संरचना</u>

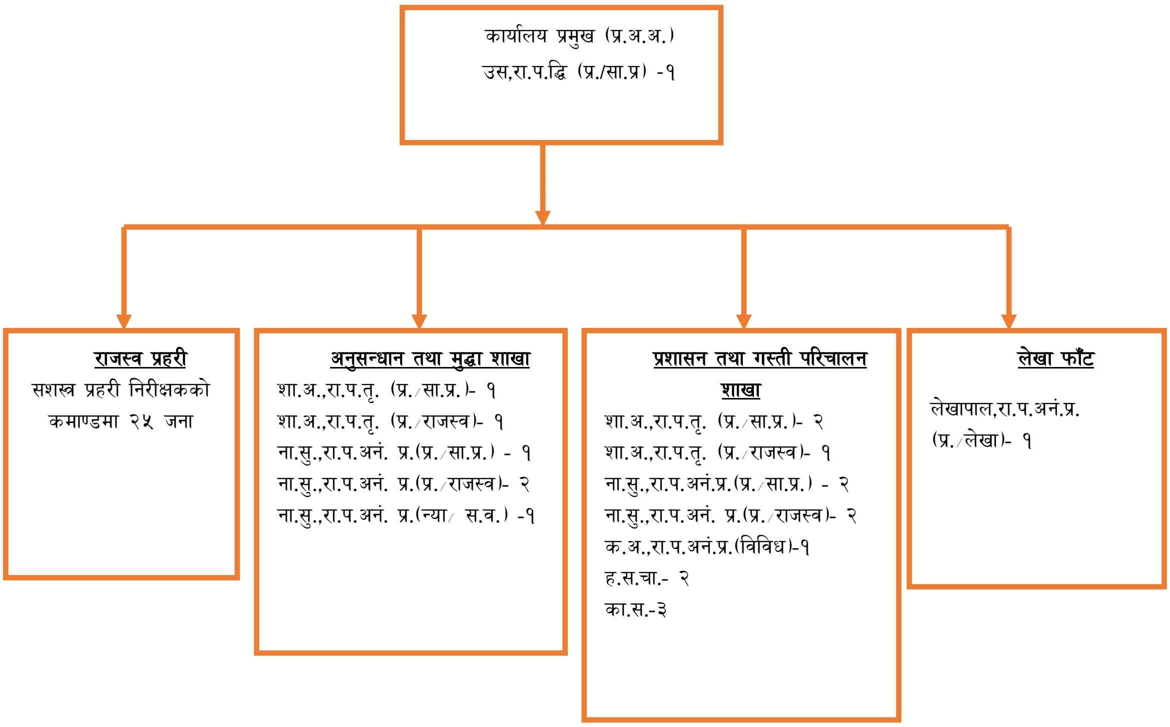

घ. कर्मचारी दरबन्दी तेरिज

सि.नं.	पद	श्रेणी/सेवा/समुह	स्वीकृत दरबन्दी
१	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.द्वि. (प्रशासन)	१
२	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (राजस्व)	२
३	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (प्रशासन)	३
४	कम्प्यूटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम (विविध)	१
५	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(राजस्व)	४
६	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(प्रशासन)	३
७	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (सरकारी वकील)	१
८	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम.(लेखा)	१
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	२
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	३
जम्मा			२१

सशस्त्र प्रहरी बल तर्फः

सशस्त्र प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा जम्मा २५ जना सशस्त्र प्रहरीको दरबन्दी रहेको छ।

३.राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल, रूपन्देही

क. सामान्य परिचय

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल, रूपन्देही आफ्नै घरमा रहेको थियो। नेपाल सरकारको नीतिगत निर्णयानुसार राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल रहेको भवन तथा जग्गा प्रदेश नं ५ को कार्यालय स्थापना र सञ्चालन गर्नको लागि उपलब्ध गराउने निर्णय बमोजिम प्रदेश कार्यालयलाई दिइएको छ र हाल राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल, रूपन्देही भाडाको घरमा सञ्चालनमा रहेको छ।

स्थापनाः	विक्रम संवत् २०५०
स्थानः	बुटवल
इमेल ठेगानाः	butwal@dri.gov.np
फोन नं.	०७१–५५०४१७
फ्याक्स नं.	०७१–५४१०१७
बैङ्किङ्ग सेवाः	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क, भैरहवा शाखा।
भारतीय सीमाबाट दूरीः	२६ कि.मि.
सीमावर्ती भारतीय बजारको नामः	सुनौली
कार्यालयबाट सदरमुकामको दूरीः	२१ कि.मि

ख. गोदाम/भवन संख्याः

सरकारी सेड घरः १ वटा
क्षमताः १५ वटा साना सवारी अट्ने
भवन संख्याः १ वटा
बैङ्किङ्ग सेवाः कृषि विकास बैंक बुटवल।
भारतीय सीमाबाट दूरीः २५कि.मि.
सीमावर्ती भारतीय बजारको नामः सोनोली
कार्यालयबाट सदरमुकाम भैरहवाको दूरीः २० कि.मि.

ग. संगठन संचरना

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल, रूपन्देही

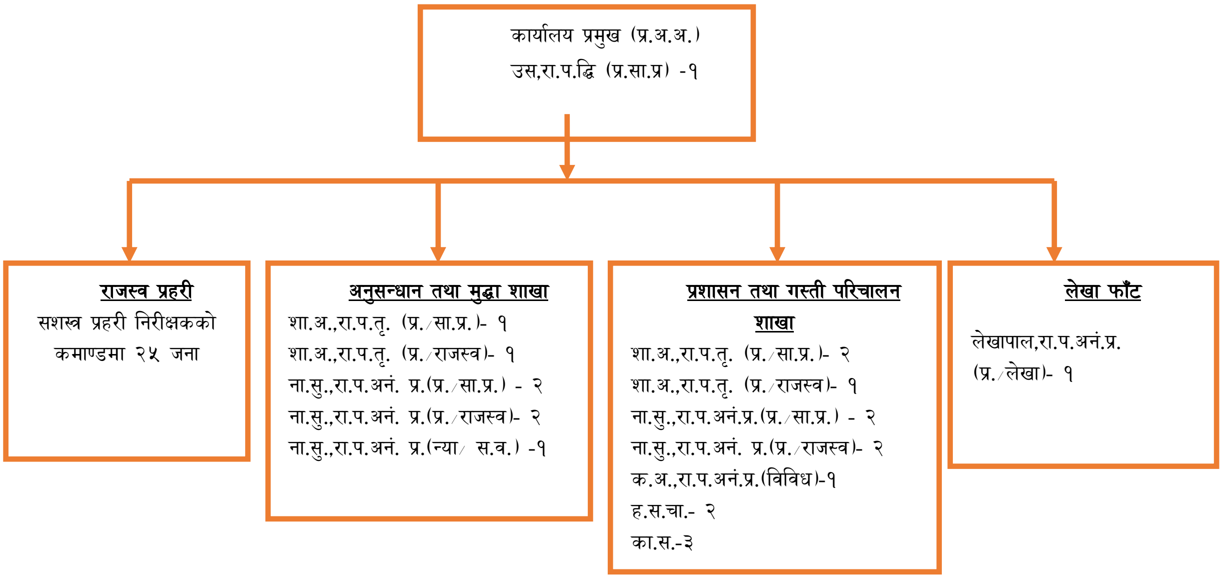

ग. कर्मचारी दरबन्दी तेरिज

सि.नं.	पद	श्रेणी/सेवा/समुह	स्वीकृत दरबन्दी
१	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.द्वि. (प्रशासन)	१
२	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (राजस्व)	२
३	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (प्रशासन)	३
४	कम्प्यूटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम-विविध	१
५	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (राजस्व)	४
६	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (प्रशासन)	४

७	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम (सरकारी वकील)	१
८	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम. (लेखा)	१
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहीन	२
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहीन	३
जम्मा			२२

सशस्त्र प्रहरी बल तर्फः

सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक को कमाण्डमा जम्मा २५ जना सशस्त्र प्रहरीको दरबन्दी रहेको छ।

४. राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, कोहलपुर, बाँके

क. सामान्य परिचय

स्थापनाः विक्रम संवत् २०५२
स्थानः कोहलपुर नगरपालिका वडा नं. ३, बाँके
क्षेत्रफलः ६ कट्ठा
इमेलको ठेगानाः kohalpur@dri.gov.np
फोन नं. ०८१—५४१६९९,०८१—५४०२३९,०८१—५४१९०७,
मोवाइल नं. ९८५८०२१००४
फ्याक्स नं. ०८१—५४०००४

ख. गोदाम/भवन संख्याः

सरकारी सेड घरः १ वटा
क्षमताः ३ वटा साना सवारी अट्ने
भवन संख्याः २ वटा
बैङ्किङ्ग सेवाः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, नेपालगञ्ज,बाँके
भारतीय सीमाबाट दूरीः १८ कि.मि.
सीमावर्ती भारतीय बजारको नामः रूपैडिया
कार्यालयबाट सदरमुकाम नेपालगञ्जको दूरीः१५ कि.मि.

ग. कर्मचारी दरबन्दी तेरिज

सि.नं.	पद	श्रेणी/सेवा/समुह	स्वीकृत दरबन्दी
१	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.द्वि. (प्रशासन)	१
२	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (राजस्व)	२
३	अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय (प्रशासन)	२
४	कम्प्यूटर अपरेटर	रा.प.अनं. प्रथम -विविध_	१

५	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(राजस्व)	३
६	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(प्रशासन)	३
७	ना.सु.	रा.प.अनं. प्रथम(सरकारी वकील)	१
८	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम.(लेखा)	१
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	२
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	३
जम्मा			**१९**

सशस्त्र प्रहरी बल तर्फः सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक को कमाण्डमा जम्मा २५ जना सशस्त्र प्रहरीको दरबन्दी रहेको छ।

घ. संगठन संरचना

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, कोहलपुर, बाँके

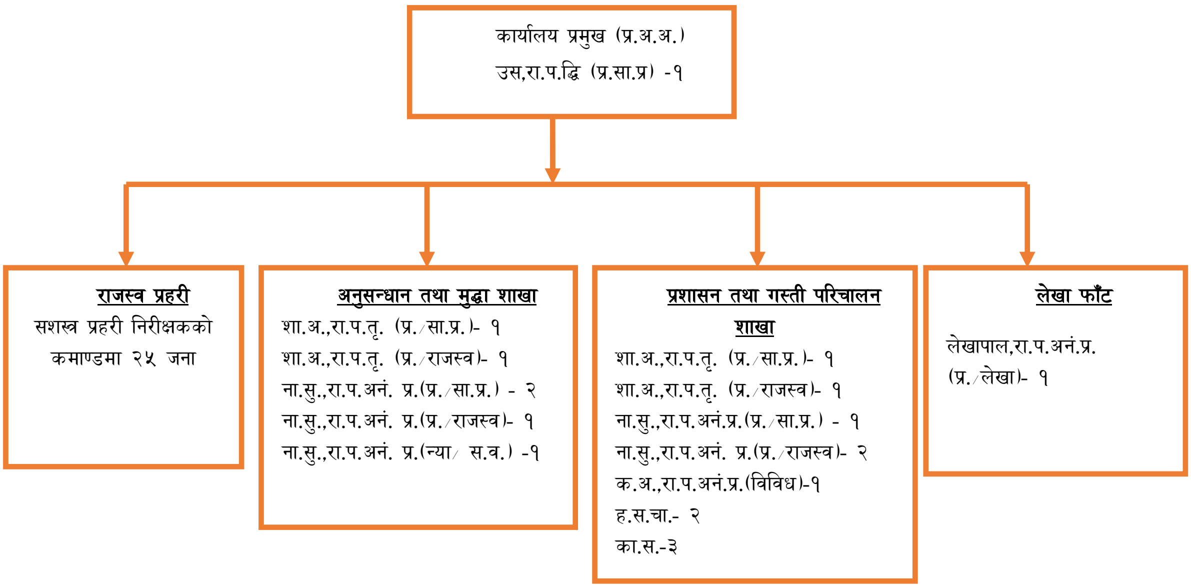

१.११ विभाग र अन्य निकायबीचको अन्तरसम्बन्ध :

सम्बद्ध कानुनी व्यवस्था बमोजिम विभिन्न निकायहरू विभागको कार्यसम्पादनसँग अन्तरसम्बन्धित रहेका छन। विभागको कार्यसम्पादनसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेका विभिन्न निकायहरू देहायबमोजिम छन्।

क. उच्च अदालत र जिल्ला अदालतहरू

विभागबाट भएको अनुसन्धानबाट कुनै व्यक्ति/व्यावसायिक फर्म वा कम्पनीले राजस्व चुहावट गरेको देखिएमा निज उपर राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐन अन्तर्गतको कसुरमा सम्बन्धित

वारदात भएको जिल्ला अदालत समक्ष र विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन अन्तर्गतको कसुरमा सम्बन्धित वारदात भएको जिल्ला अदालत समक्ष मुद्दा दायर गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको छ।

ख. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सरकारी वकील कार्यालयहरू

राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐनअन्तर्गतको कसुरमा सम्बन्धित वारदात भएको जिल्ला/उच्च सरकारी वकील कार्यालय र विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन अन्तर्गतको कसुरमा सम्बन्धित वारदात भएको जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयको राय लिनुपर्दछ। मुद्दाको सम्बन्धमा सम्बन्धित सरकारी वकीलबाट अभियोजनका लागि निर्णय प्राप्त गरेपछि विभागबाट मुद्दा दायर हुने व्यवस्था छ। यसरी दायर भएका मुद्दाहरूमा सम्बन्धित सरकारी वकिल कार्यालयबाट बहसपैरवी हुने र आवश्यकताअनुसार विभागले उच्च तथा सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन वा पुनरावलोकनको निवेदन दर्ता गर्ने व्यवस्था रहेको छ। हाल राजस्व चुहावटको कसुरमा समेत मुद्दा दायर गर्न जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयको राय लिनुपर्ने गरी कानुन संशोधन भई अधिकार सरेको छ।

ग. नेपाल राष्ट्र बैङ्क

नेपाल राष्ट्र बैङ्क अन्तर्गतको वित्तीय जानकारी एकाइबाट प्राप्त हुन आएका शङ्कास्पद कारोवारको विषयमा राजस्व चुहावट सम्बन्धी कसुर भए/नभएको सम्बन्धमा विभागबाट अनुसन्धान हुने व्यवस्था रहेको छ। साथै, विभागबाट अनुसन्धान भइरहेका फर्म वा कम्पनीको वित्तीय कारोबारको एकीकृत जानकारी उपलब्ध गराई अनुसन्धान कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने भूमिका निर्वाह गर्दछ।

घ. आन्तरिक राजस्व विभाग

आन्तरिक राजस्व विभागले राजस्व चुहावटको कसुरमा अनुसन्धान भइरहेका व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीको व्यक्तिगत विवरण तथा व्यावसायिक कारोबारको सूचना उपलव्ध गराउँछ। विभागबाट आवश्यक कारबाहीको लागि आन्तरिक राजस्व विभाग वा मातहतका कार्यालयमा लेखी पठाइएका विषयमा आवश्यक कारबाही गर्दछ। सूचना आदान प्रदान, जनशक्ति विकास र परिचालन तथा संस्थागत सबलीकरणमा विभागले आन्तरिक राजस्व विभागसँग सहकार्य र समन्वय गर्न सक्दछ।

ङ. भन्सार विभाग

भन्सार विभागले राजस्व चुहावट वा विदेशी विनिमय अपचलनको कसूरमा अनुसन्धान भइरहेका व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीको व्यक्तिगत विवरण, व्यावसयिक कारोबार तथा भन्सार निकासी पैठारी सम्बन्धी सूचना उपलब्ध गराउँछ। विभागबाट आवश्यक कारबाहीको लागि भन्सार विभाग वा मातहतका कार्यालयमा लेखी पठाएका विषयमा आवश्यक कारबाही

गर्दछ। सूचना आदान प्रदान, जनशक्ति विकास र परिचालन तथा संस्थागत सबलीकरणमा विभागले भन्सार विभागसँग सहकार्य र समन्वय गर्दछ।

च. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग

राजस्व चुहावट र विदेशी मुद्रा अपचलनसम्बन्धी अनुसन्धान तथा तहकिकातबाट सम्पत्ति शुद्धीकरणका सम्बन्धमा अनुसन्धान तथा छानबिन हुनुपर्ने देखिएका विषयमा यस विभागबाट सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाइ लेखी पठाउनुका साथै सम्पत्ति शुद्धीकरणका सम्बन्धमा अनुसन्धान तथा तहकिकातबाट राजस्व चुहावट तथा विदेशी मुद्रा अपचलनका सम्बन्धमा छानबिन हुनुपर्ने देखिएका विषयमा उक्त विभागबाट यस विभागमा लेखी पठाउने गरी दुवै विभागबीच सूचनाको आदन प्रदान हुने गरेको छ। हाल यस विभागले राजस्व चुहावट तथा विनिमय अपचलन सम्बद्ध कसुरमा सम्पत्ति शुद्धीकरणको समेत अनुसन्धान तहकिकात गर्न सक्ने अधिकार प्राप्त गरेको छ।

छ. सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले विभाग अन्तर्गत रहने गरी राजस्व प्रहरीको व्यवस्था गरी तोकिए बमोजिम सञ्चालन गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही व्यवस्था बमोजिम नेपाल सरकारले सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका अधिकृत एवम् जवानलाई आवश्यक सङ्ख्यामा संलग्न गरी राजस्व प्रहरीको रूपमा खटाउँदै आएको छ।

ज. अन्य निकायहरूः

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग, नेपाल प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग तथा स्थानीय तहहरूले समेत नीतिगत तथा संस्थागत रूपमा सहयोग गर्ने गरेका छन।

१.१२ बजेट व्यवस्थाः

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको यस विभागले राजस्व चुहावटजन्य कसुरको अनुसन्धान र अभियोजन सम्बन्धी कार्यमा संलग्न रहँदै आएको छ। राजस्व चुहावट नियन्त्रण गरी वित्तीय सुशासन कायम गर्ने कार्यका लागि यसले प्रवर्द्धनात्मक एवम् निरोधात्मक कार्य समेत गर्दै आएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभागका लागि छुट्याइएको पूँजीगत तर्फको बजेटबाट मेशिनरी तथा औजार, फर्निचर तथा फिक्चर्स, कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवम् अन्य बौद्धिक सम्पत्ति प्राप्ति, पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण लगायतका कार्यहरू गरिएको थियो भने चालुतर्फको बजेटबाट प्रवर्द्धनात्मक र निरोधात्मक कार्यक्रमहरूका साथै तलब भत्ता लगायतमा खर्च गरिएको थियो। यस आर्थिक वर्षमा विभागका लागि छुट्याइएको कुल बजेट र खर्चको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

बजेट		रा.अ. विभाग	रा.अ.का इटहरी	रा.अ.का पथलैया	रा.अ.का बुटवल	रा.अ.का कोहलपुर	कुल बजेट
चालु तर्फ	बजेट(रू.हजार)	९२५४	२०६३	२३०३	२३८७६	२१५८	१८१६७
	खर्च (रू.हजार)	७८६८	१९८४९	२१२२	२१२११	१८१३३	१५९१०
	बाँकी (रू.हजार)	१३८५	७८९	१८०४	२६६५	३४५५	२२५६८
	खर्च प्रतिशत (%)	**८५%**	**९६%**	**९२%**	**८९%**	**८४%**	**८८%**
पुँजीगत तर्फ	बजेट (रू.हजार)	१९५०	४५०	१८००	९००	६००	५७००
	खर्च (रू.हजार)	१७४९	३३५	१७४४	७६५	४९४	५०८६.५
	बाँकी (रू.हजार)	२०१	११५	५६	१३५	१०६	६१३.४८
	खर्च प्रतिशत (%)	**९०%**	**७४%**	**९७%**	**८५%**	**८२%**	**८९%**

परिच्छेदः २
विभागबाट सम्पादित अनुसन्धान तथा अभियोजन सम्बन्धी कार्यको विश्लेषण

राजस्व अनुसन्धान विभाग तथा मातहतमा रहेका कार्यालयहरूले राजस्व चुहावट नियन्त्रण र आर्थिक अपराधको रोकथामको लागि नियमित तथा सुधारात्मक योजना अनुरूप कार्यसम्पादन गर्ने गर्दछन्। विभागले एक आर्थिक वर्षमा पूर्व निर्धारित कार्यक्रम र कार्ययोजनाले निर्दिष्ट गरेका उपलब्धि हासिल भयो वा भएन, के कस्ता कमी कमजोरी विद्यमान रहे, सुधारका कार्यक्रमको कार्यान्वयन र त्यसबाट हासिल भएको नतिजाको स्तर र आवश्यकता मूल्याङ्कन एवम् पृष्ठपोषणको लागि मुख्य मुख्य क्रियाकलाप र प्राप्त उपलब्धिको विवरण तयार गरी प्रकाशन गर्दै आएको छ।

यस खण्डमा विभागको उपचारात्मक रणनीति अन्तर्गत राजस्व चुहावटको गतिविधिको सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र राजस्व जोखिम तथा वित्तीय महत्वका आधारमा अनुसन्धान एवम् अभियोजन गर्ने तथा राजस्व चुहावटमा संलग्न सबै माथि कठोरतापूर्वक कानुन बमोजिम अनुसन्धान विश्लेषण गरी अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने र विदेशी विनिमय अपचलन नियन्त्रण गर्न अनुसन्धान तथा अभियोजन गर्ने सम्बन्धमा सम्पादित समग्र कार्यको मूल्याङ्कन लक्ष्य र उपलब्धिको मापनबाट यकिन गर्न सकिने भएकोले हरेक वर्ष जस्तै यस आर्थिक वर्षमा पनि सम्पादन भएका कार्य तथा प्राप्त उपलब्धिको तुलनात्मक विवरण तयार गरी देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छः-

२.१. उजुरी/सूचनाहरू

राजस्व अनुसन्धान विभागले विभिन्न क्षेत्रमा भएका राजस्व चुहावटसम्बन्धी विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त जानकारीलाई उजुरीको रूपमा दर्ता गरी छानबिन तथा अनुसन्धान कार्य अगाडि बढाउँछ। उजुरीकर्ताहरूको सहज पहुँचका लागि विभागले विभिन्न माध्यमहरूबाट उजुरी दिन सकिने प्रबन्ध गरेको छ। विभागमा हुलाक, इमेल, विभागको वेबसाइटमा व्यवस्था भएको अनलाइन उजुरी, फ्याक्स, टोल फ्रि नम्बरमा भ्वाइस रेकर्डिङ्गमार्फत उजुरी दर्ता हुने तथा व्यक्तिहरू आफै आई उजुरी दर्ता गर्ने गरेका छन्। यसका अतिरिक्त पत्रपत्रिका तथा अन्य विद्युतीय सञ्चार माध्यममा प्रकाशन तथा प्रसारण भएका सार्वजनिक चासोका विषयहरूलाई समेत विभागले उजुरीका रूपमा ग्रहण गर्ने गरेको छ। विभागमा राज्यका अन्य निकायहरूबाट समेत उजुरीहरू प्राप्त हुने गरेका छन्।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभागमा विभिन्न व्यक्ति/संस्था/निकायबाट राजस्व चुहावट सम्बन्धमा विगत आर्थिक वर्षबाट जिम्मेवारी सरेर आएका समेत विभाग र मातहतका

कार्यालयहरूमा राजस्व चुहावटतर्फ कुल जम्मा १९७९ वटा उजुरी प्राप्त भएका थिए। त्यसैगरी, विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ विभाग विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयमा गत वर्षका बाँकी समेत कुल ५९७ उजुरी/सूचना प्राप्त भएका थिए।

तालिका २.१

विभागमा रहेका उजुरीको सङ्ख्या

कार्यालय	आ.व.२०८१/८२ मा दर्ता भएका उजुरी		गत आ.व.बाट जिम्मेवारी सरेका उजुरी		जम्मा उजुरी
	राजस्व चुहावट	विदेशी विनिमय अपचलन	राजस्व चुहावट	विदेशी विनिमय अपचलन	
राजस्व अनुसन्धान विभाग	५२२	२६०	२१०	६२	१०५४
रा. अ. का., इटहरी	२१९	८७	१४	८३	४०३
रा. अ. का., पथलैया	३७८	२०	२९८	२९	७२५
रा. अ. का., बुटवल	१२०	१३	७८	११	२२२
रा.अ.का., कोहलपुर	१२५	२९	१५	३	१७२
जम्मा उजुरी	१३६४	४०९	६१५	१८८	२५७६

विभाग र कार्यालयमा दर्ता भएका उजुरीको कुल सङ्ख्यालाई देहाय बमोजिम वृत्तचित्र (Pie Chart) मा प्रस्तुत गरिएको छ। यस चार्टलाई हेर्दा सबैभन्दा धेरै उजुरी विभागमा र सबैभन्दा कम उजुरी राजस्व अनुसन्धान कार्यालय कोहलपुरमा दर्ता भएको देखिन्छ।

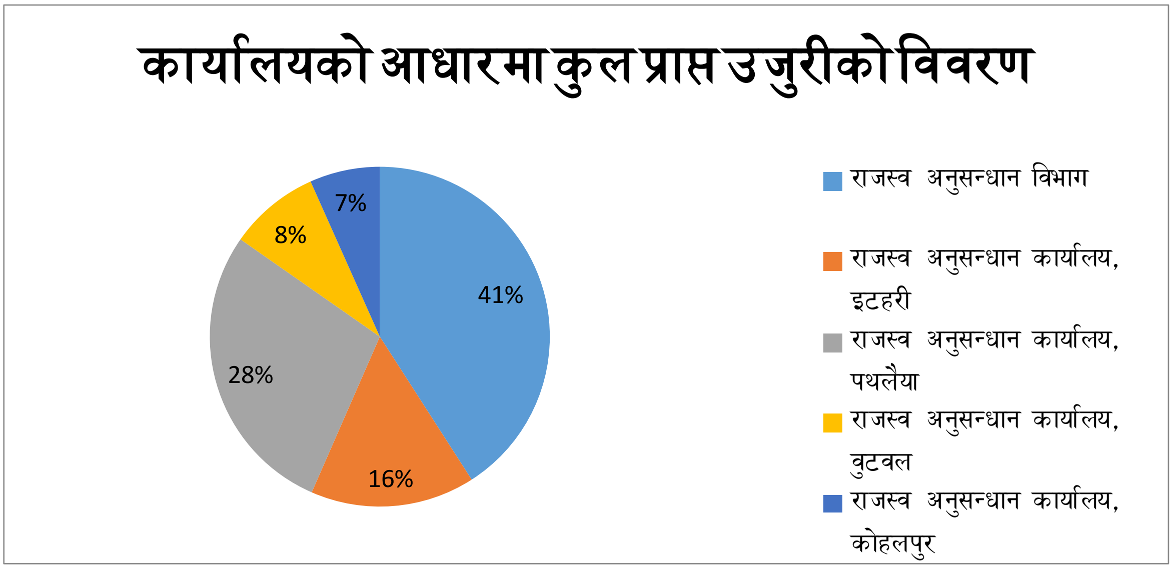

तालिका २.२
उजुरी/सूचनाहरूको वार्षिक तुलनात्मक विवरण

उजुरी/सूचना	आ.व.२०७९/८०	आ.व.२०८०/८१	आ.व. २०८१/८२
राजस्व चुहावट	१६७९	२४७४	१९७९
विदेशी विनिमय अपचलन	३७७	२९४	५९७
जम्मा उजुरी सङ्ख्या	**२०५६**	**२७६८**	**२५७६**

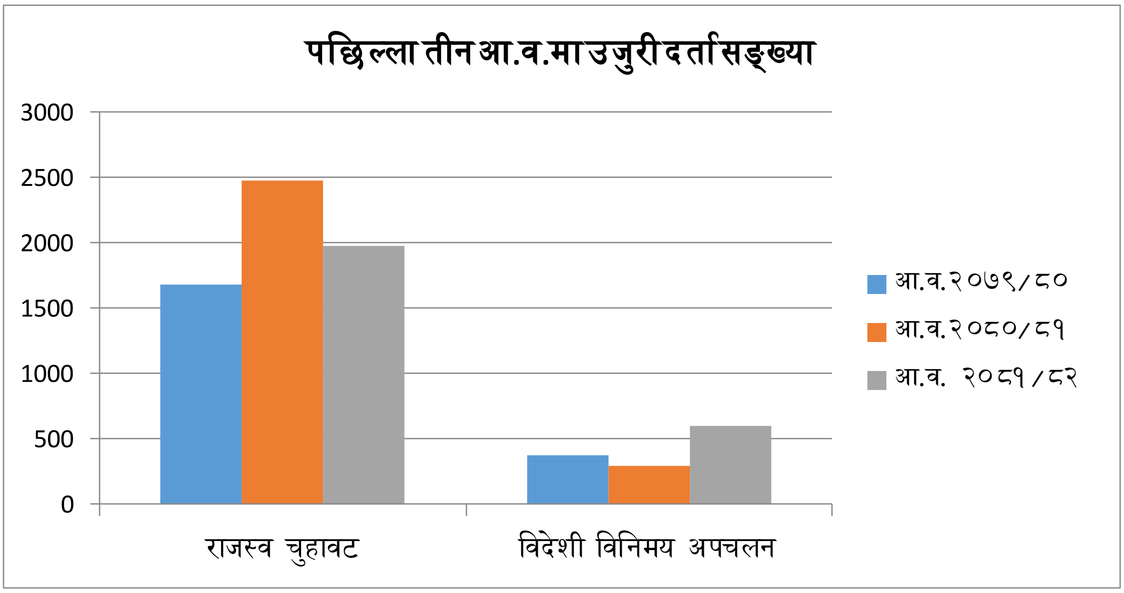

माथिको स्तम्भ चित्र अनुसार राजस्व चुहावट सम्बन्धी उजुरीहरूको सङ्ख्या आ.व. २०७९/८० को भन्दा आ.व. २०८०/८१ मा तुलनात्मक रूपमा बढेको देखिन्छ भने पुनः आ.व. २०८१/८२ मा आउँदा केही घटेको देखिन्छ। फेरि विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ भने आ.व. २०८०/८१ मा आ.व. २०७९/८० को तुलनामा उजुरीहरूको सङ्ख्या केही घटेको भएपनि २०८१/८२ मा बढेको देखिन्छ। राजस्व चुहावट तथा विदेशी विनिमय अपचलनका उजुरी/सूचनाहरू प्राप्त हुनुमा नागरिक तथा उद्योगी/व्यावसायीहरूको सचेतनाको अवस्था, राज्यको नियमन/अनुगमनको प्रभावकारिता, राज्यले लिने समय क्रमका नीति तथा रणनीति, भन्सार तथा कर प्रशासनको प्रभावकारिता समेतले प्रभाव पार्ने हुँदा उजुरी/सूचनाको सङ्ख्या घटबढ हुने गरेको छ।

२.२ प्रारम्भिक छानबिनबाट भएको कारबाही

प्राप्त सूचनाको सत्यता र वित्तीय अनुपात, उजुरीको गम्भीर्यता तथा प्राप्त प्रमाणको गहन विश्लेषण गरी प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएको छ। उजुरीको विषयमा

प्रारम्भिक छानबिनबाट विस्तृत अनुसन्धान गर्ने, तामेलीमा राख्ने वा सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने लगायतका कार्य गरिन्छ। प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट राजस्व चुहावट भएको सम्भावना देखिन आएमा विस्तृत अनुसन्धान तहकिकात गर्न विभागबाट अनुसन्धान अधिकृत तोकी कारबाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाइन्छ।

आ.व. २०८१/८२ मा यस विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयलाई प्राप्त हुन आएका राजस्व चुहावट सम्बन्धी कुल १९७९ उजुरीमध्ये १५७४ वटा उजुरीको प्रारम्भिक अनुसन्धान सम्पन्न भएको थियो। जसमध्ये ४२७ वटा उजुरी अन्य निकायमा पठाइएको, १५१ वटा तामेलीमा राखिएको र ७०८ वटा उजुरी विस्तृत अनुसन्धानमा लगिएको थियो।

तालिका २.२.१

राजस्व चुहावटतर्फका सूचना/उजुरी फछ्र्यौट सम्बन्धी विवरण

उजुरी/सूचना फछ्र्यौटको विवरण	**उजुरी/सूचना सङ्ख्या**
प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट फछ्र्यौट	७८७
विस्तृत अनुसन्धानबाट फछ्र्यौट	५०७
अन्य निकायमा लेखी पठाइएको	४२७
तामेलीमा राखिएको	१५१
मुद्दा नचल्ने निर्णय भएको	५
मुद्दा अभियोजन भएको	५२
अन्य प्रकृयामा रहेका	५०
जम्मा उजुरी	**१९७९**

विदेशी विनिमय अपचलनतर्फका सूचना/उजुरी सम्बन्धी कारबाहीको विवरण

उजुरी/सूचना सम्बन्धमा भएको कारबाहीको अवस्था	**उजुरी/सूचना सङ्ख्या**	**कैफियत**
अनुसन्धान गरिएका जम्मा उजुरी	६३९	
विस्तृत अनुसन्धान गरिएको	१६४	
मुद्दा नचल्ने निर्णय भएको	८	फछ्र्यौट
मुद्दा अभियोजन भएको	१२०	फछ्र्यौट
अन्य प्रकृयामा रहेका	३४७	

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रारम्भिक अनुसन्धान गरिएका कुल ६३९ उजुरीहरूमध्ये १६४ वटा सूचना/उजुरीहरूको विस्तृत अनुसन्धान गरिएकोमा ८ वटा सूचना/उजुरीहरूको मुद्दा

नचल्ने निर्णय भएको थियो। त्यसैगरी १२० वटा उजुरी/सूचनाहरूको मुद्दा अभियोजन गरिएको थियो भने ३४७ वटा उजुरीको विस्तृत अनुसन्धानको कारबाही अगाडि बढाइएको छ।

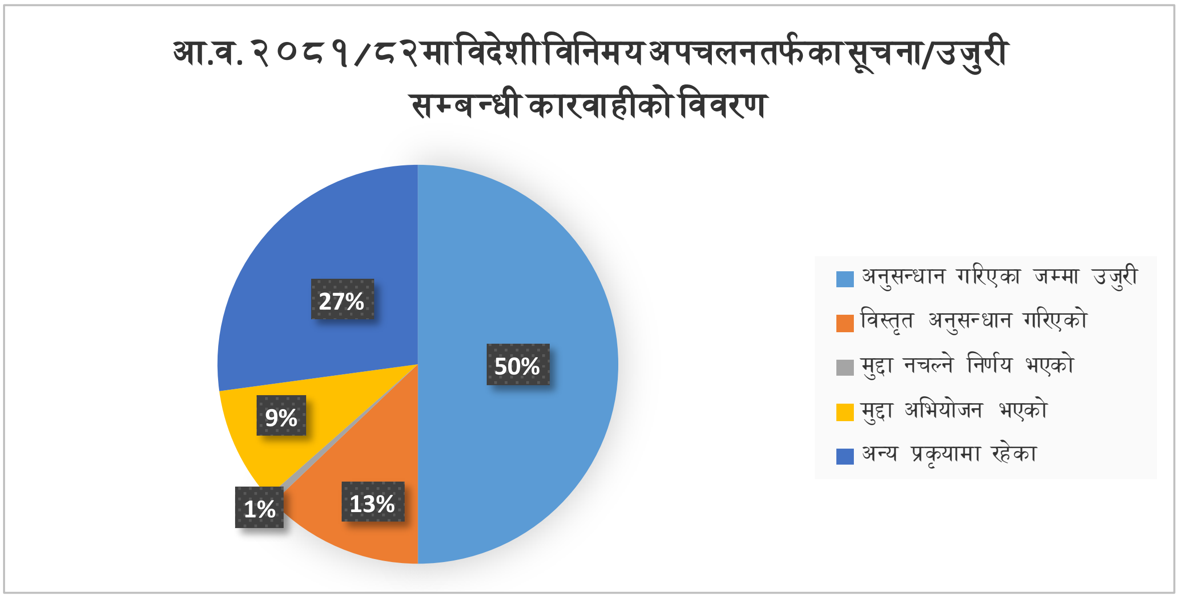

२.३ प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट तामेलीमा गएका सूचनाको विवरण

आ.व २०८१/८२ मा यस विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयलाई जिम्मेवारी सरेर आएका तथा प्राप्त हुन आएका राजस्व चुहावट सम्बन्धी कुल १९७९ उजुरीहरुमध्ये १५७४ वटा उजुरीको प्रारम्भिक अनुसन्धान सम्पन्न भएको तथा ४२७ वटा उजुरी अन्य निकायमा लेखी पठाइएको थियो भने १५१ वटा तामेलीमा राखिएको थियो।

२.४ विस्तृत अनुसन्धान

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विभागबाट १७९ वटा र राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरूबाट ५२९ वटा गरी कुल ७०८ वटा राजस्व चुहावट सम्बन्धी उजुरीहरूको विस्तृत अनुसन्धान सुरू भएकोमा विभागबाट ३० र कार्यालयहरूबाट मात्र १२१ गरी कुल १५१ उजुरी तामेलीमा राखिएका छन्। विभागबाट २९९ र कार्यालयहरूबाट १२८ गरी कुल ४२७ वटा उजुरी दफा १३क(२) बमोजिम असुल उपरका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाइएको छ। विस्तृत अनुसन्धानमार्फत विभागबाट २३ र कार्यालयहरूबाट २९ गरी कुल ५२ वटा राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दा अदालतमा दायर भएका छन् भने कुल ५ वटामा मुद्दा नचल्ने निर्णय भएको अवस्था छ।

तालिका २.३
विस्तृत अनुसन्धानबाट भएको कारबाहीको विवरण
(राजस्व चुहावट सम्बन्धी)

कार्यालय	विस्तृत अनुसन्धान सम्पन्न	विस्तृत अनुसन्धानबाट तामेलीमा राखिएका	विस्तृत अनुसन्धानबाट अन्य निकायमा लेखी पठाइएको	मुद्दा दायर
राजस्व अनुसन्धान विभाग	१७९	१४९	२९९	२३
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी	४३	२९	२०	४
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया	२०४	२०४	४२	१४
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय,बुटवल	१६०	७३	६०	१०
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय,कोहलपुर	१२२	५२	६	१
जम्मा	७०८	५०७	४२७	५२

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सङ्ख्यात्मक रूपमा सबैभन्दा बढी राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैयाबाट विस्तृत अनुसन्धान सम्पन्न भएको देखिन्छ भने मुद्दा अभियोजनतर्फ विभागबाट सबै भन्दा धेरै सङ्ख्यामा मुद्दा दायर भएका छन्।

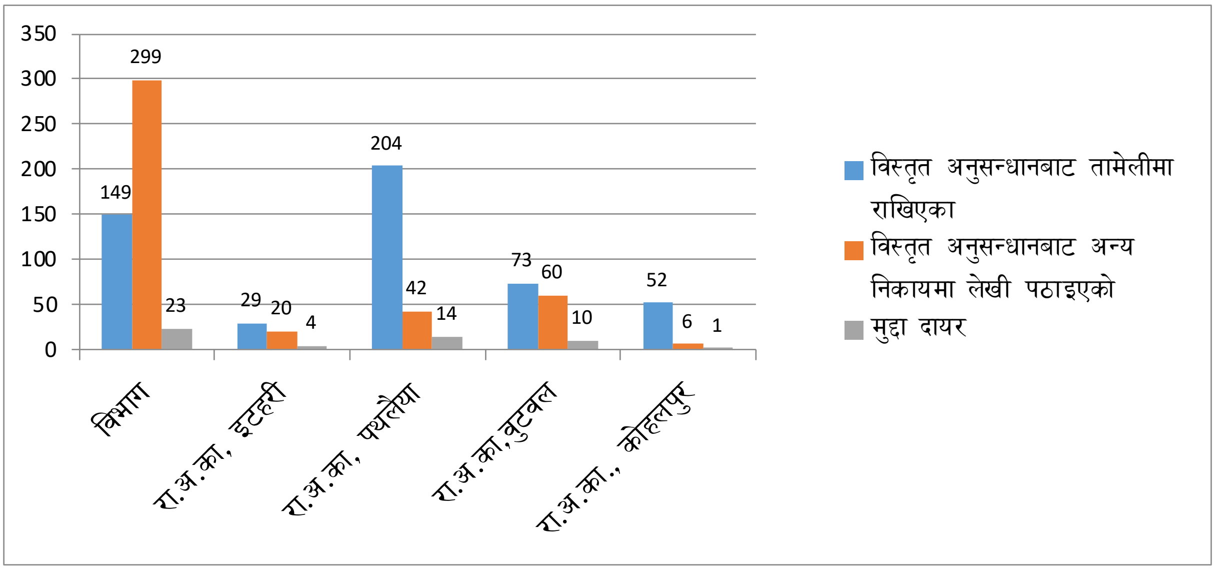

त्यसैगरी, विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ विभागबाट ५५ र राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरूबाट १०९ गरी कुल १६४ वटा उजुरीहरूको विस्तृत अनुसन्धान भएको छ भने आ.व. २०८१/८२ मा कुनै पनि उजुरी/सूचना तामेलीमा राखिएको छैन। त्यसैगरी, विभागबाट ५० र मातहतका

कार्यालयहरूबाट ७० गरी कुल १२० वटा विदेशी विनिमय अपचलनसम्बन्धी मुद्दा दायर भएका छन्।

तालिका २.४
विस्तृत अनुसन्धानबाट भएको कारबाहीको विवरण
(विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धी)

कार्यालय	विस्तृत अनुसन्धान सम्पन्न भएका उजुरी/सूचना सङ्ख्या	मुद्दा दायर सङ्ख्या
राजस्व अनुसन्धान विभाग	५५	५०
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी	३९	३९
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया	१४	१४
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल	२४	५
राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, कोहलपुर	३२	१२
जम्मा	१६४	१२०

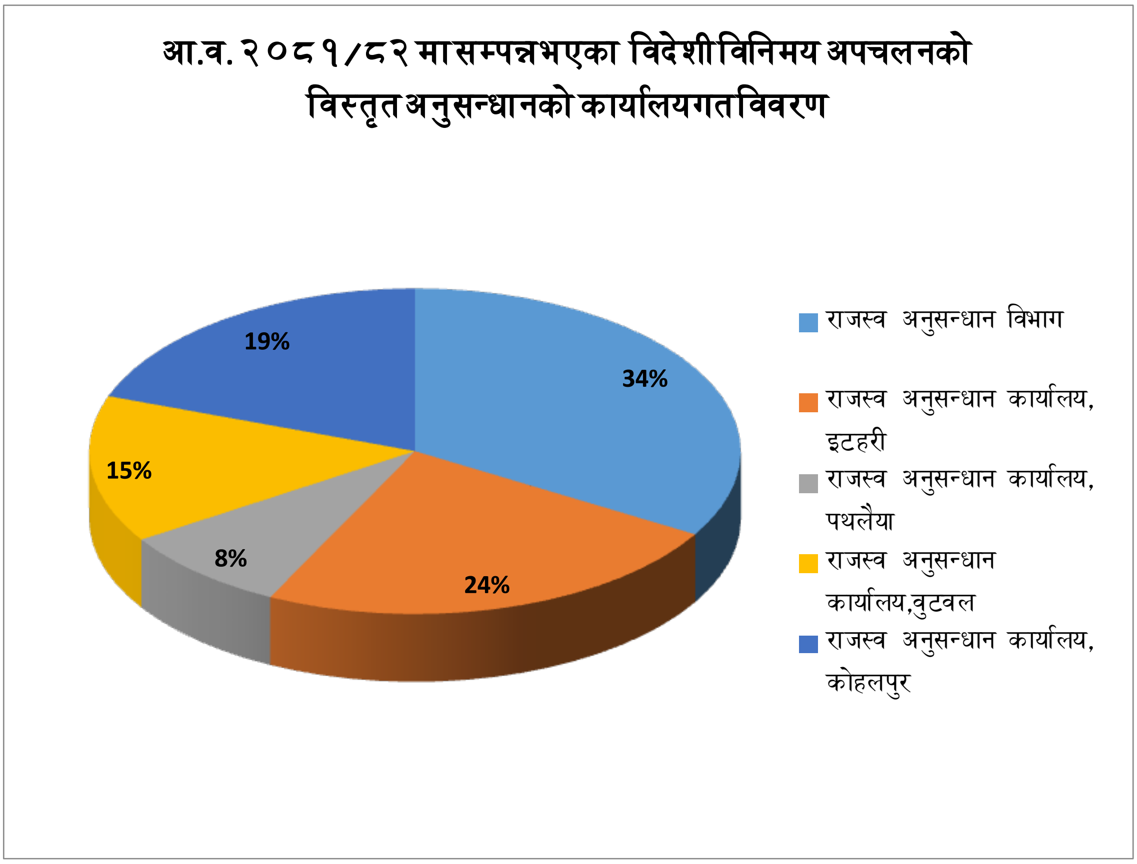

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राजस्व चुहावट सम्बन्धी कुल ७०८ वटा उजुरीको विस्तृत अनुसन्धान सम्पन्न भएको छ। यो सङ्ख्या आ.व. २०८०/८१ मा ३१२ रहेको थियो। यस आर्थिक वर्षमा राजस्व चुहावट सम्बन्धी विस्तृत अनुसन्धानमा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १२७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धी कुल १६४ वटा उजुरीको विस्तृत अनुसन्धान सम्पन्न भएको छ। यो सङ्ख्या आ.व. २०८०/८१ मा ११३ रहेको थियो। यस आर्थिक वर्षमा विदेशी विनिमय सम्बन्धी विस्तृत अनुसन्धानमा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ४५ प्रतिशतले अभिवृद्धि भएको छ।

तालिका २.४

उजुरी/सूचनाहरूको सम्बन्धमा विस्तृत अनुसन्धान गरिएको सङ्ख्याको तुलनात्मक विवरण

मुद्दाको विवरण	आ.व.२०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व.२०८१/८२
राजस्व चुहावटतर्फ	१७६	३१२	७०८
विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ	२०२	११३	१६४

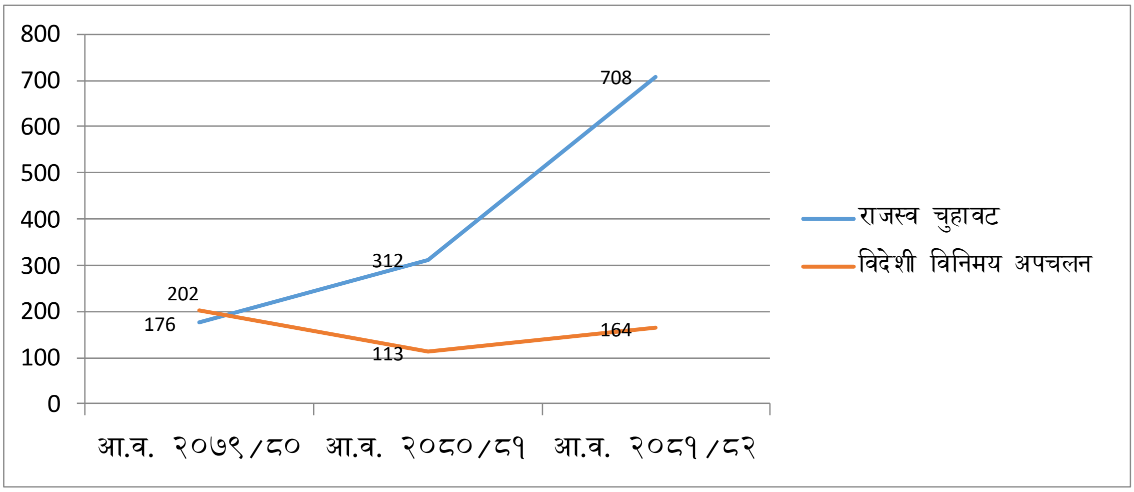

२.५ मुद्दा दायर

राजस्व चुहावट कसुर सम्बन्धी मुद्दाको शुरू कारबाही र किनारा सम्बन्धित जिल्ला अदालतबाट हुने गरेकोमा राजस्व चुहावटका(अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को पहिलो संशोधन पश्चात् ऐन अन्तर्गतको राजस्व चुहावट कसूर सम्बन्धी मुद्दाको शुरू कारबाही र किनारा सम्बन्धित उच्च अदालतबाट हुने व्यवस्था रहेको थियो तर हाल उक्त अधिकार पुनः जिल्ला अदालतमा सरेको छ। राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ अनुसार राजस्व चुहावटको सम्बन्धमा चलेको कारबाही र त्यस सम्बन्धमा भएको अनुसन्धान र तहकिकातबाट कुनै व्यावसायिक फर्म/कम्पनी वा व्यक्तिले सो अपराध गरेको हो भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने मनासिब कारण भएका विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयले त्यस सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन सक्ने व्यवस्था छ।

साथै, विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ अनुसार विदेशी विनिमय अपचलनमा चलेको कारबाही र त्यस सम्बन्धमा भएको अनुसन्धान र तहकिकातबाट कुनै व्यक्ति/संस्था वा

निकायले सो अपराध गरेको हो भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने मनासिब कारण भएका विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयले त्यस सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा मुद्दा चलाउन सक्ने व्यवस्था छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दर्ता भएका मुद्दाहरूको संयुक्त परिदृष्य देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

तालिका २.५

आ.व. २०८१/८२ मा विभागबाट दर्ता गरिएका मुद्दार प्रतिवादीको सङ्ख्यात्मक विवरण

मुद्दाको प्रकृति	राजस्व चुहावट			विदेशी विनिमय अपचलन		
विवरण	विभागबाट दायर भएको मुद्दा	कार्यालयहरू बाट दायर भएको मुद्दा	जम्मा	विभागबाट दायर भएको मुद्दा	कार्यालयहरू बाट दायर भएको मुद्दा	जम्मा
कुल मुद्दा	२३	२९	५२	५०	७०	
प्रतिवादी सङ्ख्या	६३	११०	१७३	८२	१०२	

क. राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दा

आ.व. २०८१/८२ मा राजस्व चुहावटसँग सम्बन्धित कुल ५२ मध्ये राजस्व अनुसन्धान विभागले २३ वटा र विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूले कुल २९ वटा मुद्दाहरू विभिन्न उच्च अदालतहरूमा दर्ता गरिएको छ।

तालिका नं. ३

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दर्ता भएका राजस्व चुहावटका मुद्दाहरूको विवरण

सि.नं.	सुचना/मुद्दा दर्ता नम्बर/मिति	मुद्दा दर्ता मिति	प्रतिवादी सङ्ख्या	बिगो सहितको जरिवाना रकम	दर्ता गरिएको अदालत
१	०८१-FJ-०२७०	२०८२-०३-२६	२	२३५१६४७६	उच्च अदालत पाटन
२	०८१-FJ-०२५३	२०८२-०३-११	२	६५९३८२६	श्री उच्च अदालत पाटन, ललितपुर
३	०८१-FJ-००३७	२०८२-०३-११	४	७१३३२७५६	श्री उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजालास
४	०८१-FJ-००११	२०८२-०३-११	१	६०८४२४	श्री उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
५	०८१-FJ-००१०	२०८२-०३-०९	४	१८२३५२८	श्री उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
६	०८१-FJ-०२३५	२०८२-०२-२५	५	५०९०६५८४	श्री उच्च अदालत पाटन
७	०८१-FJ-००२९	२०८२-०२-१४	१	१०६५५२९२	श्री उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास
८	०८१-FJ-००२७	२०८२-०२-०१	२	१४४२२६००	श्री उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास

९	०८१-FJ-२४४	२०८२-०२-०१	८	१३६८८११५२०	श्री उच्च अदालत पाटन
१०	०८१-FJ-०२०५	२०८२-०१-३०	१	३९९७१७३६	उच्च अदालत पाटन
११	०८१-FJ-००२६	२०८२-०१-२५	१	३११३२५६२	श्री उच्च अदालत तुलसीपुर
१२	०८१-FJ-०१९८	२०८२-०१-२२	१	१२०९२३०५१६	श्री उच्च अदालत पाटन
१३	०८१-FJ-०१९३	२०८२-०१-१७	२	५४७१४७७.३७	श्री उच्च अदालत पाटन
१४	०८१-FJ-०१९२	२०८२-०१-१२	१	३२००१६८८	श्री उच्च अदालत पाटन
१५	०८१-FJ-००२३	२०८२-०१-०२	१	१०८८२००९	श्री उच्च अदालत तुलसीपुर
१६	०८१-FJ-०१७५	२०८१-१२-२०	१	२२६०००००	उच्च अदालत पाटन
१७	०८१-FJ-०१०८	२०८१-१२-२०	३	३६५८१००	उच्च अदालत जनकपुर
१८	०८१ FJ ०१७४	२०८१-१२-२०	१	६२९०८१०.९	श्री उच्च अदालत पाटन
१९	०८१-FJ-००६०	२०८१-१२-१३	१	५९९८४२८.६८	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
२०	०८१-FJ-००६१	२०८१-१२-१३	१	४४७९६५५३.५	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
२१	०८१-FJ-०१६५	२०८१-१२-१०	१	५५११८४९१.२	उच्च अदालत पाटन
२२	१७४-२०८१।८२	२०८१-१२-०६	१	७१८३१६३	उच्च अदालत तुलसीपुर दाङ
२३	०८१-FJ-०००६	२०८१-११-२०	१	२९६८८०२	उच्च अदालत पोखरा
२४	०८१-FJ-००१९	२०८१-११-१८	४	२५०८६७०४	उच्च अदालत तुलसीपुर
२५	०८१-FJ-००१८	२०८१-११-१३	२	५२१०९१६०	उच्च अदालत तुलसीपुर
२६	०८१-FJ-१४९	२०८१-११-११	३	१०८४००६७४	पाटन उच्च अदालत, ललितपुर
२७	०८१-FJ-०००१	२०८१-११-०८	१	१४५८४६६६२	उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास
२८	०८१-FJ-०१४५	२०८१-११-०८	२	१३९८३६१३८	उच्च अदालत पाटन
२९	०८१-FJ-००५०	२०८१-११-०६	३	१९३२१७२८	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
३०	०८१-FJ-०१३५	२०८१-१०-३०	३	२७२९४३००	पाटन उच्च अदालत, ललितपुर
३१	०८१-FJ-०१२९	२०८१-१०-२०	१	७७२७८२४०	उच्च अदालत पाटन
३२	०८१-FJ-००१४	२०८१-१०-१५	१	६८६७८८६६	उच्च अदालत तुलसीपुर
३३	०८१-FJ-०१२२	२०८१-१०-०६	५	३८०९१००००	पाटन उच्च अदालत, ललितपुर
३४	०८१-FJ-००२०	२०८१-१०-०२	२	१५०९५२७०	उच्च अदालत, विराटनगर
३५	०८१-FJ-०११७	२०८१-०९-२६	३	११२३२३६४	उच्च अदालत पाटन
३६	०८१-FJ-००३५	२०८१-०९-२४	२	१८५६१४५	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
३७	०८१-FJ-०००७	२०८१-०९-१८	७	२४२५८७४५७	उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
३८	०८१-FJ-०००६	२०८१-०९-१२	२	१३४६८७५९	उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
३९	०८१-FJ-०००५	२०८१-०९-११	६	७००३१०८२	उच्च अदालत पाटन
४०	०८१-FJ-००३१	२०८१-०९-०३	३४	१०७२०४९३२	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
४१	०८१-FJ-०००४	२०८१-०९-०१	६	१५०००२७४	उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
४२	०८१-FJ-००११	२०८१-०८-१७	६	२१२८२०४	उच्च अदालत तुलसीपुर

४३	०८१-FJ-००९३	२०८१-०८-१६	१	८७९२४९८	उच्च अदालत पाटन
४४	०८१-FJ-००२५	२०८१-०८-०६	१	२५३५३७२९०	उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगंज
४५	०८१-FJ-००८१	२०८१-०७-२७	२	४३४९१६४	उच्च अदालत पाटन
४६	०८१-FJ-००७५	२०८१-०७-१२	२	१०१५४०४	उच्च अदालत पाटन
४७	०८१-FJ-००६२	२०८१-०६-१५	५	४०७३४२३६	उच्च अदालत पाटन
४८	०८१-FJ-०००२	२०८१-०६-१०	३	२५७९५८०	उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
४९	०८१-FJ-०००१	२०८१-०५-३०	१३	५१०९५१०२	उच्च अदालत पाटन हेटौडा ईजलास
५०	२०८१-FJ-००२०	२०८१-०५-०२	१	१०७४८४९८	उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज ईजलास
५१	०८१-FJ-०००१	२०८१-०४-१३	५	१६३०३३६७६	उच्च अदालत पोखरा, कास्की
५२	०८१-FJ-०१२१	२०८१-०१-२०	१	२१३७११५९१	श्री उच्च अदालत पाटन

ख. विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धी कसुरको अनुसन्धान र अभियोजन

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ अनुसार विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धमा चलेको कारबाही र त्यस सम्बन्धमा भएको अनुसन्धान र तहकिकातबाट कुनै व्यक्ति/संस्था वा निकायले सो अपराध गरेको हो भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने मनासिव कारण भएका विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयले त्यस सम्बन्धमा प्रचलित कानुन बमोजिम सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा मुद्दा चलाउन सक्ने व्यवस्था गरेअनुरूप विभागले आ.व. २०८१/८२ मा विदेशी विनिमय अपचलनसँग सम्बन्धित कुल ५० वटा र विभाग अन्तर्गतका कार्यालयले कुल ७० वटा गरी कुल १२० वटा मुद्दाहरू सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा दर्ता गरेको छ।

तालिका नं. ३४

विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धी मुद्दाहरूको विवरण

क्र.सं.	प्रतिवादीको नाम	प्रतिवादी सङ्ख्या	बरामदी मुद्रा	बिगो रकम	दर्ता गरिएको अदालत
१	अमिर कुमारसिंह	१	भा.रु. ३,७०,६००	५९३५१५.९	पर्सा जिल्ला अदालत
२	केशव तामाङ	१	भा.रु. ३,०१,५००	४८२८५२.२५	पर्सा जिल्ला अदालत
३	साविर अंसारी	१	भा.रु. २,००,०००	३२०३००	महोत्तरी जिल्ला अदालत
४	आनन्द मोहनकुमार र ललन पटेल	२	भारु १५,३९,२१०।-१,१२५	२२९९९१४.१५	महोत्तरी जिल्ला अदालत
५	श्याम बाबु सहनी	१	भा.रु ९,५०,०००	१५२१४२५	बारा जिल्ला अदालत
६	सुजीत सराफ	१	भा.रु ४,०००	६४०६	मकवानपुर जिल्ला अदालत
७	बबलु राज	१	भा.रु.७०,०००	११२१०५	पर्सा जिल्ला अदालत
८	अभिनव कुमार जयसवाल र	२	भारु १०००००	१६०१५०	रुपन्देही जिल्ला अदालत

	आस्तिक मणी त्रिपाठी				
९	रिकेश सुरेश कुमार जैन	१	भारु १९५०००	३१२२९२	रुपन्देही जिल्ला अदालत
१०	सोमनाथ चौहान र मनोज कुमार गुप्ता	२	भारु ४,९९,५००	७९९९५०	कपिलवस्तु जिल्ला अदालत
११	धिरज कुमार मेहता-१ गुड्डु कुमार मेहता-१	२	भा.रु. २०००००.००	३२०३००	मोरङ जिल्ला अदालत, मोरङ
१२	विनोद कुमार मुररका -१ पुष्प मुररका -१	२	भा.रु. ७,५८,१०० ने.रु. १२,१४,०९८	२४२८१९५.१५	मोरङ जिल्ला अदालत, मोरङ
१३	मुन्नीदेवी भन्ने मुन्नी सहनी	१	८०००००	१२८१२००	मोरङ जिल्ला अदालत
१४	बिजय मुखिया	१	१२९५००	२०७३९५	सप्तरी जिल्ला अदालत
१५	दिपक कुमार मण्डल	१	१९८४९०	३१७८८२	सप्तरी जिल्ला अदालत
१६	शिरोमणि पौडेल	१	भा.रु. ५१००००.००	८१६७६५	झापा जिल्ला अदालत
१७	अजित पोद्दार	१	भा.रु. १७००८००.००	२८७९०९७	झापाजिल्ला अदालत
१८	धनपति प्रसाद गुप्ता	१	ने.रु. २०००००.००	२०००००.	सिराहा जिल्ला अदालत
१९	सुरेन्द्र यादव भरत प्रधान मनिष साह	३	भा.रु. ११५५००	१८४९७४	सिराहा जिल्ला अदालत
२०	मो. समिम अख्तर समेत	२	भा.रु. २०४५००	३२७५०७	झापा जिल्ला अदालत
२१	नौसाद महमद मिया	१	अ.ड. २९७०० भा.रु. १५००	४०४२७९१	झापा जिल्ला अदालत
२२	संदिप कुमार राठीसमेत	२	भा.रु. १९७५००	३१६२९७	मोरङ जिल्ला अदालत
२३	भुवन प्रताप विश्वकर्मा	१	भा.रु. ३७२७५०	५९६९६०	मोरङ जिल्ला अदालत
२४	गौतम कुमार केडिया	१	भा.रु. १०२५००	१६४१५४	मोरङ जिल्ला अदालत
२५	रोनकअग्रवाल	१	भा.रु. २०००००	३२०३००	मोरङ जिल्ला अदालत
२६	मो. नजामल, नरेशकुमार र कुलदिप	३	भा.रु.१६४२२७०।-	२६३०७९	सप्तरी जिल्ला अदालत सप्तरी
२७	छोटा यादव	१	भा.रु.८०४००	१२८७६१	सिराहा जिल्ला अदालत सिराहा

२८	धिरेन्द्र प्रसाद साह	१	भा.रु. २४७००	३९५२०	सिराहा जिल्ला अदालत सिराहा
२९	दिपेन्द्र कुमार झा रआशा कुमाररी झा	२	भा.रु.३४२०	४८६७२	सुनसरी जिल्ला अदालत सुनसरी
३०	निरन्जन लाल कर्ण	१	भा.रु. ११९३००	१९१०६०	सुनसरी जिल्ला अदालत सुनसरी
३१	विक्की कुमार पोदार, अमररजित मुखिया र अमित कुमार मण्डल	१	भा.रु. २१२०००	३३९५१८	सुनसरी जिल्ला अदालत सुनसरी
३२	मिथुन कुमार महतो	१	भा.रु. १४००००	२२४२१०	सुनसरी जिल्ला अदालत सुनसरी
३३	देविन्द्रबहादुर घर्ती	१	२०००	३२०३	बर्दिया जिल्ला अदालत
३४	सुनिल पौडेल	१	०	७७४५९००	जिल्ला अदालत काठमाडौं
३५	विकल पौडेल र एलिनाबस्नेत	२	०	६२६५९१८९३	काठमाडौं जिल्ला अदालत
३६	DENIS CUCEREAVII (मोल्दोभा नागरिक)	१	२३९० युरो, २५०० भारूर पउण्ड स्ट्रलिङ २६०	७८७१७१	काठमाडौं जिल्ला अदालत
३७	शिवनाथ	१	भारू.५००००	८००००	कञ्चनपुर जिल्ला अदालत
३८	नवराजजैसी	१	भारू.५०००००	८०००००	कञ्चनपुर जिल्ला अदालत
३९	टिकेवि.क.	१	भारू.६८८०००	११०१८३२	कञ्चनपुर जिल्ला अदालत
४०	रंजेश कुमार	१	भारू.२४८०००	३९७१७२	मोरङ जिल्ला अदालत मोरङ
४१	राम नरेश सिंह र रतीस पासवान	२	भारू.७७९०००	१२४७५६९	मोरङ जिल्ला अदालत मोरङ
४२	समिर सुनार	१	अ.ड.३००००	४०७३६०५	रसुवा जि.अ.
४३	नुर्पुतामाङ्ग	१	अ.ड.२००००	२६८३२००	काठमाडौं जि.अ.
४४	CUI BIN CAN	१		५६५९६००	काठमाडौं जि.अ.
४५	युवराजमहादेव विभुते	१		८३२८	ललितपुर जि.अ.
४६	दिदेशखड्का	१	भारू.७१६५२०	११९७१७९	जिल्ला अदालत काठमाडौं
४७	लाक्पातेन्जिङ्ग शेर्पा	१	USD३७४	३८६७१.६	जिल्ला अदालत काठमाडौं
४८	रामभक्त थापा, तेकारे तामाङ्ग, पृथलाल घर्ती, गन्द्रकान्त चालिसे, अर्जुन कुमार श्रेष्ठ, नरबहादुर गरवुजा,	११	usd३३०६८+ Euro ९८०	४४५२८१२	जिल्ला अदालत काठमाडौं

	दिलकुमार पुन, लक्ष्मी प्रसाद चिमरिया, मरिचमान लिम्बु, बुद्धविर बगाले, दोर्जी तमाङ				
४९	दलजित कौर (भारतीय)	१	भारू. ५०x८३९	६७१८२९.३	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५०	मानव आचार्य समेत	३		८७४५०७२	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५१	विकास जोशी समेत	२		४८१५७९	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५२	धन बहादुर थापा मगर	१		४५६१.४६	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५३	अभिषेक रौनियार	१		५०१००९१.७४	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५४	विजय सिंहकुसवाह समेत (भारतीय)	५		६३०९४००	मकवानपुर जिल्ला अदालत
५५	THINLEY CHODEN	१		२५२६८९९.९५	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५६	पदम लामा	१		१७७९७४.५	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५७	दुर्गा चापागाईं (देवजन)	१		३७८१७.७९	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५८	महेश भाई, रूगनाथ भाई, कुंडारिया	३		४६३५०५	जिल्ला अदालत काठमाडौं
५९	मोहम्मद मोहसिम	२	१२७०००.	२०३३९०.५	प्यूठान जिल्ला अदालत
६०	वीरापन सुभ्रमाणियम पिल्लई	१	भा.रु.१०२०००	१६३३५३	पर्सा जिल्ला अदालत
६१	रमेश कुमार यादव	१	भा.रु.२२१०००	३५३९३१.५०	महोत्तरी जिल्ला अदालत
६२	चन्दन कुमार कुमार	१	भारू.१०५००००	१६८१५७५	मोरङ जिल्ला अदालत मोरङ
६३	SUNG CHAO	१		८५६७६७	काठमाडौं जिल्ला अदालत
६४	MEI WENHAO	१		१०५६७१०	काठमाडौं जिल्ला अदालत
६५	निरक सुनार	१		६६४५५	काठमाडौं जिल्ला अदालत
६६	ZHENG CHENGXIAN	१		७०१८७७	काठमाडौंजिल्ला अदालत
६७	अवध लालशाह	१		४३३३२९	काठमाडौंजिल्ला अदालत
६८	शुरेश कोइराला र अशोक परियार	२	USD ६६५	८८४४५	काठमाडौंजिल्ला अदालत

६९	आकाशरेग्मी	१	USD ३००	४०११०	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७०	सालिभान पुजारा	१	१८५००	२९६२७.७५	कैलाली जिल्ला अदालत
७१	धिरेन्द्र बहादुर सिजापती	१	३८८३००	६२१२८०	बाँके जिल्ला अदालत
७२	तुलमान राई	१	भा.रू. १२१७०००	१९४९०२५	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७३	विद्यानन्द कुमार विमल	१	भा.रू.२१२०००	३३९५१८	सप्तरी जिल्ला अदालत
७४	संजय कुमार यादव	१	भा.रू.२७०५००	४३३२०६	सप्तरी जिल्ला अदालत
७५	विकास द्विवेद्वी र अस्मिता घिमिरे	२	Euro २३००	२६१०५०	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७६	भरत संजेल	१	USD ८०००	८६५२००	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७७	मोहमम्मद इमरान	१	भा.रू. ६२७५००	१००४९४१.२५	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७८	केदार यादव	१	भा.रू. ५००००	८००७५	काठमाडौं जिल्ला अदालत
७९	कुसाङ लामार नारायण पौडेल (फरार)	२	ने.रू.२५३४७८८४२ बराबरको अमेरीकी डलर र यूरो	५०६९५७६८४	काठमाडौं जिल्ला अदालत
८०	राजेशकुमार बर्मा, राकेश कुमार बर्मा, हमीदमुसलमान, जंग बहादुर बर्मा (सोनार)	४	भारु २१,३८,०००	३४२४००७	कपिलवस्तु जिल्ला अदालत
८१	सरिता श्रेष्ठ भन्नेसरिता चित्रकार	१	१८६ यु.यस.डि., १०० चानिज युयान	२०७५२	ललितपुर जिल्ला अदालत
८२	SYED-SHORIFUl HASAN(बंगलादेशी -नागरिक)	१	८००० युरो	११५६४००	काठमाडौं जिल्ला अदालत
८३	राजेश कुमार	१	भा.रु.१३५५००	२१७००३.२५	बारा जिल्ला अदालत
८४	सत्येन्द्र कुमार	१	भा.रु.२०५६००	३२१२६०.९०	बारा जिल्ला अदालत
८५	राकेश कुमार राय समेत	४	भा.रु.५४९०००	८६४१६९.४०	मकवानपुर जिल्ला अदालत
८६	मंजु शाह	१	भा.रु.५,००,०००	८००७५०.००	महोत्तरी जिल्ला अदालत
८७	चन्दन कुमार साफीसमेत	२	ने.रु.१०३००००	१०३००००.००	महोत्तरी जिल्ला अदालत
८८	रामकुमार तेलाङ्गी र केशर बहादुर सार्की	४	भारु ५,००,०००	८००७५०	कपिलवस्तु जिल्ला अदालत

८९	फैसलअन्सारी, मो.हारिस अन्सारी	२	भा.रु.३५५००	५६८००	बाँके जिल्ला अदालत
९०	नविन चौधरी	१	भा.रु.१००००	१६०००	कैलाली जिल्ला अदालत
९१	अभिषेक गुप्ता	१	भा.रु.१२५९८०० ने.रु.५१३०७०	२५५३७४९.३४	कञ्चनपुर जिल्ला अदालत
९२	डम्बरबहादुर कार्की	१	भा.रु. १४९९७००।-	२,४०१,७७०	झापा जिल्ला अदालत झापा
९३	भादुरीसाईबा	१	भा.रु. ११५२००।-	१८४,४९३	झापा जिल्ला अदालत झापा
९४	तेंजिनपलडों	१	भा.रु. २८५००।-	४५,६४३	झापाजिल्ला अदालत झापा
९५	सन्नीगुप्ता र सुरेन्द्र कुमार मेहरा	२	भा.रु. ७२००००।-	१,१५३,०८०	मोरङ जिल्ला अदालत मोरङ
९६	रोशनकुमार माझी	१	भा.रु. ३४४५००।-	५५१,७१७	मोरङ जिल्ला अदालत मोरङ
९७	बहुरीसिंह र नन्दन कुमार	२	भा.रु. १८६५००।-	२९८,६८०	सप्तरी जिल्ला अदालत सप्तरी
९८	सफिकुल हक	१	भा.रु. १७०५००।-	२७३,०५६	सप्तरी जिल्ला अदालत सप्तरी
९९	मनोजकुमार यादव	१	भा.रु. ३२७००।-	५२,३७०	सिराहा जिल्ला अदालत सिराहा
१००	सन्तोषकुमार भिण्डवार र सरोज कुमार भिण्डवार	२	भा.रु. १५११००।-	२४१,९८७	सिराहा जिल्ला अदालत सिराहा
१०१	आनन्दकुमार अग्रवाल	१	भा.रू. २५८५००.००, यूरो ८० र युएसडी २९२	४१३९८८	काठमाडौं जिल्ला अदालत
१०२	भुटानीनागरिक Yeshi Choden	१	भा.रू. ८००० र यू.एस.डि. ८५००	१२८१२५१	काठमाडौं जिल्ला अदालत
१०३	चिनियाँनागरिक YI Wang	१	७४००० यु.एस.डि., युरो ७६०००, स्विस फ्रैंक ४८०००, चीनिया यूआन २००४८	२२५१९५२४	काठमाडौं जिल्ला अदालत
१०४	धन बहादुरभण्डारी, राकेश भन्डारी	२	USD ४५०/-, साउदी रियाल २/- र मलेसियन रिङ्गिट १/-	५२९९९	भक्तपुर जिल्ला अदालत, भक्तपुर
१०५	प्रेम पुन	१	भा.रू. ८५००	१३६१२.७५	दाङ जिल्ला अदलत
१०६	विजयके.सी.	१		२०५.१३	ललितपुर जिल्ला अदालत
१०७	सर्मिलाकठायत, देवी कार्की, प्रमिला कठेत	३	मलेसियनरिङ्गिट २००० समेत	८५४८५.९	काठमाडौं जिल्ला अदालत

आ.व. २०८१/८२ को मुद्दा दर्ता तथा VCTS जरिवानाको सारांश

सि.नं.	मुद्दासङ्ख्या (राजस्व चुहावट) सारांश				मुद्दासङ्ख्या (विदेशी विनिमय अपचलन) सारांश				VCTS Summary		
	कार्यालय/शाखा	सङ्ख्या	बिगो रकम	प्रतिवादी सङ्ख्या	कार्यालय/ शाखा	सङ्ख्या	जम्माबिगो रकम रू.	प्रतिवादी सङ्ख्या	शाखा/कार्यालय	सङ्ख्या	जरिवाना रू.
१	पथलैया	१२	३८०५५२१७४.३	७६	इटहरी	३६	२४९४०४७३	४९	इटहरी	३३०	९७०१०००
२	बुटवल	९	१०२२२८३७२.५	१९	पथलैया	१४	९०८६९८६	१९	पथलैया	२०९	९३९८०००
३	ईटहरी	४	१९२७०१००९.९	५	बुटवल	५	५४९७१४९	१३	बुटवल	१८९	६७३५०००
४	अनुसन्धान शाखा-४	३	२८५६१८९८८	१३	कोहलपुर	९	५२६२४९२	१०	कोहलपुर	५१४	१५३४५०००
५	अनुसन्धान शाखा-१	८	११८०१६४९४	२१	प्रशासन शाखा	२	६३४३३७७९३	३	अनुसन्धान शाखा-१	१	२५०००
६	प्रशासनर योजना शाखा	१	६९९१८०६९	२	योजना शाखा	१	८५४८६	३	अनुसन्धान शाखा-२	२	१२५०००
७	अनुसन्धान-४ र योजना शाखा	१	५४२००३३७	३	आर्थिक प्रशासन	०	०	०	अनुसन्धान शाखा-३	२	३०००००
८	योजना शाखा	२	३१२०६८९७.२	३	अनुसन्धान शाखा १	२०	५४६९२६२८६	३०	अनुसन्धान शाखा-४	३	१०००००
९	कोहलपुर	१	७१८३१६३	१	अनुसन्धान शाखा २	०	०	०	अनुसन्धान शाखा-५	१	५००००
१०	प्रशासन	३	६२३७६१५०७.५	३	अनुसन्धान शाखा ३	९	६८०५०१३	२१	अनुसन्धान शाखा-६	०	०
११	अनुसन्धान शाखा-६	१	२५४५३२९२	५	अनुसन्धान शाखा ४	४	२२४५५२५	६	अनुसन्धानशाखा-७	४	२०००००
१२	अनुसन्धान शाखा-२ र योजना	१	६८४४०५७६०	८	अनुसन्धानशाखा ५	१	११९७१७९	१	प्रशासन	३	३२५०००
१३	अनुसन्धानशाखा-५	१	१९९८५८६८	१	अनुसन्धानशाखा ६	०	०	०	योजना	२	१०००००
१४		४७	२५९५२३१९३२	१६०	अनुसन्धान -७	६	२६१७९०८६	६	आर्थिक प्रशासन	०	०
जम्मा		९४	५१९०४६३८६५	३२०		१०७	१२६२५६३४६७	१६१		१२६०	४२४०४०००

आ.व. २०७५/७६ देखि २०८१/८२ सम्मको सात वर्षको अवधिमा भएको मुद्दा दर्ताको सारांश विवरण

क) राजस्व चुहावट तर्फ दर्ता भएका मुद्दाहरूको सङख्यात्मक विवरणः

आ.व.	मुद्दा सङ्ख्या	बिगो रकम	प्रतिवादी सङख्या
२०८१/८२	५२	२ अर्ब ६४ करोड ६२ लाख	१७३
२०८०/८१	२६	६ अर्ब ५ करोड १० लाख	८२
२०७९/८०	३४	१ अर्ब ४५ करोड ६१ लाख	५९
२०७८/७९	७१	१० अर्ब ४ करोड ५६ लाख	२४६
२०७७/७८	८४	१९ अर्ब ८१ करोड ९५ लाख	३१७
२०७६/७७	९६	१९ अर्ब ५९ करोड ७२ लाख	३२०
२०७५/७६	९३	९ अर्ब ८३ करोड	३०१

ख) विदेशि विनिमय अपचलनतर्फ दर्ता भएका मुद्दाहरूको सङ्ख्यात्मक विवरणः

आ.व.	मुद्दा सङ्ख्या	बिगो रकम	प्रतिवादी सङ्ख्या
२०८१/८२	१२०	१ अर्ब २७ करोड ९९ लाख	१८४
२०८०/८१	८८	४९ करोड ५७ लाख ७७ हजार	१६४
२०७९/८०	४३	६ करोड ४ लाख १२ हजार	६९
२०७८/७९	६०	३ अर्ब २४ करोड ६४ लाख	९१
२०७७/७८	५४	७ अर्ब १६ करोड ७९ लाख	११४
२०७६/७७	१४७	१ अर्ब २२ करोड ९७ लाख	२२६
२०७५/७६	९१	४ अर्ब ६१ करोड ५५ लाख	१८२

२.६. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दायर भएका केही प्रतिनिधि मुद्दाको संक्षिप्त विवरण

१. भन्सार जाँचपासमा संलग्न चार जना कर्मचारीसहित ३४ जना प्रतिवादी भएको कपडा कुर्ता सुरवाल लगायतका मालवस्तु चोरीपैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रू.५,३६,०२,४६६।- बिगो बरावरको मालवस्तु जफत गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम बिगोको शतप्रतिशतले हुने जरिवाना रू. ५,३६,०२,४६६।- गरी जम्मा रु. १०,७२,०४,९३२।- (अक्षेरेपि दश करोड बहत्तर लाख चार हजार नौसय बत्तीस रूपैयाँ) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०९/०३ मा उच्च अदालत जनकपुर, अस्थायी ईजलास, वीरगञ्जमा मुद्दा दायर गरिएको।

२. भारतीय नागरिक सुरजित भौमिक समेत ५ जना प्रतिवादी भएको राजस्व चुहावट (सुनचाँदी सम्बन्धी कारोबार) मुद्दामा रु. ८,१५,१६,८३८।- बिगो कायम गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम शतप्रतिशत जरिवाना रु. ८,१५,१६,८३८।- गरी जम्मा रु.१६,३०,३३,६७६।-(अक्षेरेपी सोह्र करोड तीस लाख तेत्तीस हजार छ सय छ्यहत्तर) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०४/१३ मा उच्च अदालत, पोखरामा मुद्दा दायर गरिएको।

३. अभिषेक अजिनाथ कुटेसमेत ७ जना प्रतिवादी भएको सुन चोरीपैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रु. १२,१२,९३,७२८।६५ बिगो बराबरको सुन जफत गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम बिगोको शतप्रतिशतले हुने जरिवाना रु. १२,१२,९३,७२८।६५ गरी जम्मा रु.२४,२५,८७,४५७।३० (अक्षेरेपी चौबीस करोड पच्चीस लाख सतासी हजार चारसय

सत्ताउन्न रुपैया तीस पैसा) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०९/१८ मा उच्च अदालत पाटन, हेटौडा ईजलासमा मुद्दा दायर गरिएको।

४. संदीप सर्राफ प्रतिवादी भएको सुन चोरीपैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रू.१२,६७,६८,६४५.१।- बिगो बरावरको सुन जफत गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम बिगोको शतप्रतिशतले हुने जरिवाना रू.१२,६७,६८,६४५.१।- गरी जम्मा २५,३५,३७,२९०।२० (अक्षेरेपी पच्चीस करोड पैंतीस लाख सैंतीस हजार दुई सय नब्बे रूपैयाँ बीस पैसा) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०८/०६ मा उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी ईजलास वीरगञ्जमा मुद्दा दायर गरिएको।

५. रामकृष्ण वाइवासमेत पाँच जना प्रतिवादी भएको सुन चोरीपैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रू. ३,८०,९१,०००।- बिगो बराबरको सुन जफत गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम निज पाँच जना प्रतिवादीलाई जरिवाना जनही रू. ३,८०,९१,०००।- का दरले हुन आउने जम्मा रु. १९,०४,५५,०००।- (अक्षेरेपी उन्नाईस करोड चार लाख पचपन्न हजार रूपैयाँ) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०८/०६ मा उच्च अदालत पाटनमा मुद्दा दायर गरिएको।

६. सुनिल तामाङसमेत पाँच जना प्रतिवादी भएको सुन चोरी पैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रू.१९,०४,५५,०००।- बिगो कायम गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम पाँच जना प्रतिवादीहरूलाई जम्मा जरिवाना रू. १९,०४,५५,०००।- (अक्षेरेपी उन्नाईस करोड चार लाख पचपन्न हजार रूपैयाँ) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/१०/०६मा उच्च अदालत पाटनमा मुद्दा दायर गरिएको।

७. बुद्ध लामा समेत तीनजना प्रतिवादी भएको जुत्ता चोरी पैठारी सम्बन्धी राजस्व चुहावटको मुद्दामा रू. ५,४२,००,३३७।- बिगो बराबरको मालवस्तु जफत गरी राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २३(१) बमोजिम निज प्रतिवादीहरूलाई जरिवाना जम्मा रू. ५,४२,००,३३७।- (अक्षेरेपी पाँच करोड बयालीस लाख तीन सय सैंतीस रूपैयाँ) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/११/११ मा उच्च अदालत पाटनमा मुद्दा दायर गरिएको।

८. राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, ईटहरी, सुनसरीले श्याम वस्त्रालय (स्था.ले.नं. ३०२१८४६३१) का प्रोप्राइटर श्याम प्रसाद गुप्ता विरुद्ध भारतीय कपडा चोरी पैठारी गरी राजस्व चुहावट गरेको कसुरमा अनुसन्धान कार्य सम्पन्न गरी रु. १०,६८,५५,७९५।३८ (दश करोड अठसट्ठी लाख पचपन्न हजार सात सय पन्चानब्बे रुपैयाँ अड्तीस पैसा) बिगो

कायम गरी बिगो असुल उपर गरी बिगोको शतप्रतिशत जरिवाना गरी कुल रु. २१,३७,११,५९०।७६ को सजाय मागदाबी लिई उच्च अदालत, जनकपुर, राजविराज इजलासमा अभियोगपत्र दायर गरिएको छ।

९. नक्कली बिल बीजक जारी गरी/गराई आयकर तथा मू.अ.कर छली गर्ने कम्पनीहरू विरुद्ध अनुसन्धान सम्पन्न भई रु. ६०,४६,१५,२५८।- राजस्व चुहावटको बिगो कायम गरी शतप्रतिशत जरीबाना समेत कुल रू. १,२०,९२,३०,५१६ (अक्षेरेपि एक अर्ब बीस करोड बयानब्बे लाख तीस हजार पाँच सय सोह्र रुपैयाँ) असुल उपर र ऐ. ऐनको दफा २३ को उपदफा १(घ) बमोजिम कैद सजायको मागदावीसहित ध्रुव कन्सट्रक्सन प्रा.लि.का सञ्चालक ध्रुव देव विरूद्ध मिति २०८२/०१/२२ गते सम्मानित उच्च अदालत पाटनमा अभियोग दायर गरिएको।

१०. विदेशी विनिमय अपचलनको कसुरमा विकल पौडेलकी एकाघरकी श्रीमती एलिना बस्नेत उपर रु. १,५२,७०,७४०।- बिगो कायम गरी विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १७(१) बमोजिम बिगोको तीनगुणाले हुने जरिवाना रु. ४,५८,१२,२२०।— गरी जम्मा रु.६,१०,८२,९६०।-(अक्षेरेपी छ करोड दश लाख बयासी हजार नौ सय साठी रुपैया) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०६/१४ मा काठमाडौ जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गरिएको।

११. विदेशी विनिमय अपचलनको कसुरमा प्रतिवादी विकल पौडेल उपर रु.६१,१३,२१,१५३।२० बिगो कायम गरी विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १७(१) बमोजिम बिगोको तीनगुणाले हुने जरिवाना रु. १,८३,३९,६३,४५९।६० गरी जम्मा रु. २,४४,५२,८४,६१२.८० (अक्षेरेपी दुई अर्ब चौवालीस करोड बाउन्न लाख चौरासी हजार छ सय बाह्र रुपैया पैसा असी) सजाय मागदावी सहित मिति २०८१/०६/१४ मा काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गरिएको।

१२. नारायण पौडेल समेत दुईजना प्रतिवादी भएको विदेशी मुद्रा (युरो तथा अमेरीकी डलर) अपचलनको मुद्दामा जनही रू. २५ करोड १६ लाखको बिगो र सोको जनही तीन गुणा जरिवाना मागदाबी लिई विदेशी विनिमय अपचलन कसूरमा अनुसन्धान सम्पन्न गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतमा अभियोजन गरी थप कसूरमा अनुसन्धान भई रहेको।

१३. राजस्व चुहावटतर्फ विगत आ.व.को लगत सहित चालु आ.व.को प्राप्त भएका १९७९ वटा उजुरीहरूको विस्तृत छानबिन र अनुसन्धान सम्पन्न गरी ५२ वटा मुद्दामा बिगो रू.२,६४,६२,६५,८१३/- (दुई अर्ब चौसठ्ठी करोड बैसठ्ठी लाख पैसठ्ठी हजार आठ सय तेह्र रूपैया) कायम गरी सोको शतप्रतिशत सजाय मागदावी समेत

रू.५,२९,२५,३१,६२४/- (पाँच अर्ब उनन्तीस करोड पच्चीस लाख एकतीस हजार छ सय चौबीस) कायम भई १७३ जना प्रतिवादीहरूउपर मुद्दा दायर गरिएको छ।

१४. विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ विगत आ.व.को लगत सहित चालु आ.व.को अन्त्य सम्ममा प्राप्त भएका ५९७ वटा उजुरीहरूको विस्तृत छानबिन र अनुसन्धान सम्पन्न गरी १०७ वटा मुद्दामा बिगो रू.१,२७,९९,३६,५७२/- (एक अर्ब सत्ताईस करोड उनन्सय लाख छत्तीस हजार पाँच सय बहत्तर रूपैया) कायम गरी सोको तीन गुणासम्मको सजाय मागदावी समेत रू.५,११,९७,४६,२८८/- (पाँच अर्ब एघार करोड सन्तानब्बे लाख छयालीस हजार दुई सय अठासी) कायम भई १८४ जना प्रतिवादीहरू उपर मुद्दा दायर गरिएको छ।

१५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चोरीपैठारी भई आएका, भन्सारबाट जाँचपास भई आएका तथा विभिन्न ट्रान्सपोर्ट कम्पनीहरुबाट ढुवानी भई आएका ढुवानी साधनहरु समेतको चेकजाँच गरी मूल्याङ्कन, वर्गीकरण र परिमाण समेतको कैफियत हेरी जम्मा रु. १,३९,७५,८८,०९२।- (एक अर्ब उनन्चालीस करोड पचहत्तर लाख अठासी हजार बयानब्बे रूपैया) धरौटी माग गरिएको।

१६. आ.व. २०८१/८२ मा मालवस्तु ढुवानी तथा अनुगमन प्रणाली (VCTS)तर्फ १३०२ वटा फर्म तथा कम्पनीहरूलाई VCTS सम्बन्धी प्रावधान परिपालना नगरेको कसुरमा रू.४,४१,१४,०००/- (चार करोड एकचालीस लाख चौध हजार) जरिवाना गराइएको।

१७. चालु आ.व.मा १८३ वटा लिलामी सूचनाबाट विभिन्न सवारी/ढुवानी साधनहरू समेतका मालवस्तु बिक्रीबाट रू.८,५५,१७,६२३/- (अक्षरेपी आठ करोड पचपन्न लाख सत्र हजार छ सय तेईस रुपैयाँ) राजस्व दाखिला भएको छ।

१८. वैशाख महिनामा राजस्व अनुसन्धान कार्यालय पथलैयाबाट लाहुरेको नाममा चोरी पैठारी भई आएको कपडा समेतको लिलाम बिक्रीबाट रू. २,७६,८५,०००/- (दुई करोड छ्यहत्तर लाख पचासी हजार मात्र) रकम प्राप्त भई धरौटी खातामा आम्दानी बाँधिएको।

१९. यस अवधिमा राजस्व अनुसन्धान विभागबाट काठमाडौंमा एक, नेपाजगञ्जमा एक गरी जम्मा दुईवटा, राजस्व अनुसन्धान कार्यालय कोहलपुरबाट बर्दिया तथा कैलालीमा गरी दुईवटा र राजस्व अनुसन्धान कार्यालय पथलैयाबाट पर्सामा एकवटा गरी कुल पाँचवटा नागरिक सचेतना तथा सरोकारवालहरूसँगको छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको।

२०. कार्गो र कुरियरको काम गर्ने नेपाल क्यान मुभ प्रा.लि.ले आफ्नो सम्पूर्ण कारोबार अनलाइन प्रणालीबाट सञ्चालन गरेकोमा कम्पनीलाई प्राप्त हुने सबै आयलाई आयविवरणमा नदेखाई आयकर तथा मू.अ.कर छली गरेको भन्ने सूचनाको सम्बन्धमा अनुसन्धान गरी ८ जना

प्रतिवादी उपर १ अर्ब ३६ करोड मागदावी लिई सम्मानित उच्च अदालत पाटनमा मुद्दा दर्ता गरिएको।

२१. चीनबाट पैठारी भएको रु. २० करोड भन्दा बढी रकमको ८६,४०० थान भेप बरामद गरी उक्त मालवस्तु चोरी पैठारीमा संलग्न व्यक्तिहरु उपर अनुसन्धान भइरहेको।

२.७. मुद्दा फैसला र पुनरावलोकन

२.७.१. राजस्व अनुसन्धानका विभिन्न शाखाहरूमार्फत उच्च अदालत पाटनमा आ.व. २०८१/८२ सम्ममा राजस्व चुहावटसँग सम्बन्धित कसूरमा दर्ता भई पूर्णपाठ प्रकाशित भएका मुद्दाहरूको अवस्था यस प्रकार रहेको छः

तालिका नं. २.९

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
१	०७७-FJ-००१८	२०७७-०४-३०	२०७९-०९-०३	राजश्व चुहावट (सुनअवैध चोरी पैठारी)	मनोहरलाल कृपालदास असुदानी , प्रविण लम्साल / मनोज श्रेष्ठ	३	१९०४९८००	०	अभियोग दावी नपुग्ने ठहरी फैसला भएको
२	०७७-FJ-००२१	२०७७-०५-०५	२०८०-१२-१३	राजस्व चुहावट	सुनिल कुमार यादव , रंजित कुमार गुप्ता , राजेन्द्र प्रसाद गुप्ता , अनुप कुमार , रजनिश कुमार गुप्ता / राजेन्द्र थापा	६	२६६४७८१०	१०६५९१२७.३	
३	०७७-FJ-००२२	२०७७-०५-१०	२०७७-१०-२६	राजस्व चुहावट	शन्तोष बस्नेत	१	१४४६८७५	२८९३७५०	मोबाइल र झोलाको मूल्य नभएको
४	०७७-FJ-००२३	२०७७-०५-२५	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	सन्तोषि निर्माण सेवा प्रा लि र उक्त प्रा लि को सञ्चालक/प्रबन्ध निर्देशक केशवराज कडेल , उज्वल राज कडेल / लक्ष्मी कुमारी कडेल	३	६२२७४२२८	४७९३९६८८	
५	०७७-FJ-००३४	२०७७-०६-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	राम प्रसाद चौलागाई , हरि प्रसाद गौतम / केशव प्रसाद चौलागाई	३	५९०५४८०२.९३	१६८४८६५१२	
६	०७७-FJ-००३७	२०७७-०६-०६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	डिभाइन स्ट्रिम नेटवर्क प्रा लि , होम प्रसाद पाण्डे , जीवन प्रसाद बराल , नेत्र कुमार कुइंकेल , प्रकाश कपुरी , प्रकाश चन्द्र घिमिरे , सुरेन्द्र क्षेत्री / सुमन क्षेत्री	७	१५६६४२७६.९३	५६१२६५५७.९३	३ जनाले सफाइ पाएको
७	०७७-FJ-००४३	२०७७-०६-१९	२०७८-१०-०२	राजस्व चुहावट	कविरन खातुन	१	९९६५४७६१	७९१२९४१२.५	
८	०७७-FJ-००४५	२०७७-०६-२२	२०८१-०१-२०	राजस्व चुहावट	मनिष ट्रेडिङ्ग कन्सर्नका संचालक किशोरी यादव , मनिष ट्रेडिङ्ग कन्सर्नको बैंक खाता संचालक विनय लिहला अग्रवाल / मनिष ट्रेडिङ्ग कन्सर्नका प्रोपराइटर मागैन यादव	२	१३२५८८२६३	०	
९	०७७-FJ-	२०७७-०६-२८	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	फिरोज मास्के , जनार्दन भण्डारी , देवराज अधिकारी	५	३७१४६९०५	२५५५५९१२	३जनाले सफाइ पाउने

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	००४८				, अभिषेक कुमार आचार्य / डम्बरलाल श्रेष्ठ				
१०	०७७-FJ-००४९	२०७७-०६-२८	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	फिरोज मास्के , जनार्दन भण्डारी , देवराज अधिकारी , अभिषेक कुमार आचार्य , भाईराजा श्रेष्ठ / सुर्यचन श्रेष्ठ	६	५२६०५५२२	२५५५५९१२	३ जनाले सफाइ पाएको
११	०७७-FJ-००५०	२०७७-०६-२८	२०८०-१२-१३	राजस्व चुहावट	रजनिश कुमार गुप्ता , राजु थापा भन्ने राजेन्द्र थापा , बाबुराम रसाईली , विष्णु कुमार कार्की / रंजित कुमार गुप्ता	५	७७७४८१७८	५२६८३९८	
१२	०७७-FJ-००५१	२०७७-०६-२८	२०८०-१२-१३	राजस्व चुहावट	रजनिश कुमार गुप्ता , रंजित कुमार गुप्ता , राजु थापा भन्ने राजेन्द्र थापा , नवराज तिमिल्सिना , सुमन खितवडा , सरोज राउत , गोकुल राज महत , मो. अथर / आशिष कुमार गुप्ता	९	६०८६६३०७	२८३४०१११	
१३	०७७-FJ-००५४	२०७७-०७-१७	२०७९-०५-१९	राजस्व चुहावट	नारायण बोगटी , उदय भन्ने श्रवण कुमार सिंह / मोहम्मद आदिल हुसेन	३	३८६३७८८.२६	०	सफाइ पाएको
१४	०७७-FJ-००७०	२०७७-०८-१६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	रमण कन्स्ट्रक्सन प्रा लि , रमण कन्स्ट्रक्सन प्रा लि का संचालक तथा कार्यकारी निर्देशक रमण महतो , रमण कन्स्ट्रक्सन प्रा लि का संचालक तथा अध्यक्ष बलराम महतो , रमण कन्स्ट्रक्सन प्रा लि का संचालक तथा प्रबन्ध निर्देशक पवन महतो / सुर्य नारायण साह	४	२०८७६४६२९	११६९३०३३४	अन्य प्रतिवादीले सफाइ पाएको
१५	०७७-FJ-००७१	२०७७-०८-१६	२०८०-०२-२५	राजस्व चुहावट	पि आर के ट्रेर्ड ईन्टरनेशनलका प्रोपराईटर लहुमन लछुमन माझी , रञ्जन कुमार सिंह / लक्ष्मण राय	३	५५६०८७३८	३८०३६२४७	१ जनाले सफाइ पाएको
१६	०७७-FJ-००७२	२०७७-०८-१६	२०८०-१२-१८	राजस्व चुहावट	मिनजा इन्टरनेशनल प्रा लि का संचालक रामबाबु साहानी / मिनजा इन्टरनेशनल प्रा लि का बैक खाता संचालक सरोज कुमार मिश्र	२	२३९०३४८९	८३२६७०५	
१७	०७७-FJ-००७३	२०७७-०८-१६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	राउत ट्रेड कन्सर्नका प्रोपराईटर कमल बहादुर राउत / राउत ट्रेड कन्सर्नका बैंक खाता संचालक गोपाल प्रसाद भट्टराई	२	४१६४६१६५	०	सफाइ पाएको
१८	०७७-FJ-००७४	२०७७-०८-१६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	केटा इन्टरप्राइजेज , सुकेधारा काठमाडौं , जयकिशोर साह , परमेश्वर साह / नबिकरिम अन्सारी	३	८२४६०७६५	०	सफाइ पाएको
१९	०७७-FJ-००८१	२०७७-०८-२२	२०८१-०१-२०	राजस्व चुहावट	किशोरी यादव , संजय कुमार राउत , ललन सहनी मलाह , सरोज कुमार मिश्र , पुष्पराज ढुंगेल , देवराज	९	५९७४८३३०	१३५५१३४६	८ जनाले सफाइ पाएको

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
					उपाध्याय , टंक नाथ नेपाल , चुडामणी ढुङ्गाना / झंक प्रसाद गौतम				
२०	०७७-FJ-००८७	२०७७-०९-०१	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	जगदिश सहनी मलाह , प्रदिप साह , बिरेन्द्र कुमार चौधरी , दिपक निरौला , सुरेन्द्र कुमार इङ्गनाम , गंगा प्रसाद भट्टराई / रमेश घिमिरे	७	४७९६९४४७	०	सफाइ पाएको
२१	०७७-FJ-००८८	२०७७-०९-०५	२०८०-११-२७	राजस्व चुहावट	सितादेवी जयसवाल , मुकेश प्रसाद चौधरी / नवल किशोर चौधरी	३	१३३५१२३४५	४८७१२१९२.८५	
२२	०७७-FJ-००९५	२०७७-०९-१७	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	राम किसोर प्रसाद , प्रेम पासवान हजारा , पलट राउत अहिर , धनेश प्रसाद यादव , हरिसचन्द्र राय , ओमप्रकाश राउत मेस्तर , राम नाथ हजरा , ठग महरा चमार , जयलाल हजरा दुसाद , धरिचन मुखिया , दिपेन्द्र राउत मेस्तर , उमेश प्रसाद गुप्ता , खेदनी कुमारी , महन्थ महरा चमार , बिजय कुमार पटेल , हरिन्द्र पासवान , धन्नजय प्रसाद कुर्मी , उमेश कुमार चौधरी , बालदेव दास तत्या , असोक पासवान , मुना चौधरी , मोहन महरा चमार , वृजलाल राउत , इश्वर दयाल हजरा दुशाद , शिवनारायण पासवान , कृष्ण महतो नुनिया , भरोस प्रसाद पटेल / सावित्री रौनियार	२८	१३२४६१२५६५	९१३०२३६६४	२७ जनाले सफाइ पाएको
२३	०७७-FJ-००९९	२०७७-०९-२२	२०८१-०१-१०	राजस्व चुहावट	वर्षिका दवी भगत	१	१०३१५४४२	१४३१४९२.८	
२४	०७७-FJ-०१००	२०७७-०९-२३	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	विवेक मगर , मनिस कुमार , योगेन कार्की , आशिष थापा , राजु मिया दर्जी , आषिश दहाल , प्रवेश बि.क. , गुडु मेस्तर , वाणेश्वर महतो , राजकुमार राउत मेस्तर , जलेश्वर कुर्मी , जंग बहादुर प्र. जैसवाल , धनराज महतो , निर्जना थापा मगर श्रेष्ठ / प्रदिप कुमार गुप्ता	१४	१२२२०१९०१९	६७०९७७४८२	अरूले सफाइ पाएको
२५	०७७-FJ-०१०१	२०७७-०९-२४	२०७९-०५-२१	राजस्व चुहावट	संकित जेनेरल सप्लायर्स प्रा.लि. का संचालक स्थायी ठेगाना सर्लाही जिल्ला / डुमरिया गा.वि.स., ०३ का सुवोध साह	१	१२७५५१६१४	१३७५५१६१४	
२६	०७७-FJ-०१०३	२०७७-१०-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	सुलभ ट्रेडर्स कन्सर्नका प्रोपाइटर बर्ष ४९ का अमिरी ठाकुर	१	६५२१३७२६	०	दावी नपुग्ने
२७	०७७-	२०७७-	२०७९-	राजस्व	न्यू समिक्षा सप्लायर्सको	२	२३२०७३०६०	२४२०७३०६०	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	FJ-०१०६	१०-११	०८-२५	चुहावट	प्रोपाईटर कुमारी गुरुङ / न्यू समिक्षा सप्लायर्सका बैंक खाता संचालक प्रदिप कुमार गुप्ता				
२८	०७७-FJ-०१०७	२०७७-१०-११	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	सरोज कुमार मिश्र , उमाशंकर सहनी , हिरालाल हजरा , रामबाबु सहनी , उमाशंकर राय भर , परमेश्वर साह , जयकिशोर साह , रामसुन्दर राय भर , गंगा प्रसाद भट्टराई , बिरेन्द्रकुमार चौधरी , रमेश घिमिरे , सुरेन्द्र कुमार इङ्गनाम , टंक राउत , दीपक निरौला , दीपक कुमार कोइराला , तोयानाथ अधिकारी / राज किसोर सहनी मलाहा	१७	४९१९३२८६०८	६८१५५०९५४	अरूले सफाइ पाएको
२९	०७७-FJ-०१०८	२०७७-१०-१५	२०७८-०४-२६	राजस्व चुहावट	WANG YUNPENG / अनिस मल्ल	२	२५३८४००	०	सफाइ पाएको
३०	०७७-FJ-०११९	२०७७-११-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	सुवोध साह , सरोज कुमार मिश्र , कलिम अंसारी , अवधेश पट्टेल , सुरेन्द्र सहनी , सुमन कुमार महतो , राजेश्वर महतो धानुक , ईदा खातुन , हरिन्द्र राम , मोतिलाल सहनी , दिपक कुमार कोइराला , कृष्ण प्रसाद घिमिरे / दिपक निरौला	१२	९१३०५६५१०.६	६५६२२५६६६	सुबोध साह
३१	०७७-FJ-०१०८	२०७७-१०-१५	२०७८-०४-२६	राजस्व चुहावट	WANG YUNPENG / अनिस मल्ल	२	२५३८४००	०	सफाइ पाएको
३२	०७७-FJ-०११९	२०७७-११-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	सुवोध साह , सरोज कुमार मिश्र , कलिम अंसारी , अवधेश पट्टेल , सुरेन्द्र सहनी , सुमन कुमार महतो , राजेश्वर महतो धानुक , ईदा खातुन , हरिन्द्र राम , मोतिलाल सहनी , दिपक कुमार कोइराला , कृष्ण प्रसाद घिमिरे / दिपक निरौला	१२	९१३०५६५१०.६	६५६२२५६६६	सुबोध साह
३३	०७७-FJ-०१२०	२०७७-११-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	राजु प्राइम एक्जिम प्रा.लि.का संचालक राजु मिया दर्जी / राजु प्राइम एक्जिम प्रा.लिका खाता संचालक आशिष दहाल	२	४१८०३१६५	०	प्रतिवादिलेहरूले सफाई पाएको।
३४	०७७-FJ-०१२५	२०७७-११-१४	२०८०-१२-१३	राजस्व चुहावट	रजनीश कुमार गुप्ता	१	२५८०६५४२३	१६३३५४८९.६४	
३५	०७७-FJ-०१२६	२०७७-११-१६	२०८१-०३-१६	राजस्व चुहावट	सुरेश कुमार राठी , सुमन राठी / गिरीधारी लाल अग्रवाल	३	१५३६६३६७२	६६६०७६८०	सुरेश राठी र गिरिधारी
३६	०७७-FJ-	२०७७-१२-०३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि.का सञ्चालक प्रबन्ध	३	१८९२७११२	७७५१८९२	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	०१३७				निर्देशक एवं उल्लिखित सन्तोषी रौताहा जे.भी.का लिड पार्टनर मुख्य कारोबारी केशबराज कडेल , सन्तोषी रौताहा जे.भी.को लिड पार्टनर सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि. को सञ्चालक निर्देशक उज्वलराज कडेल / सन्तोषी रौताहा जे.भी.को लिड पार्टनर सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि. सञ्चालक निर्देशक लक्ष्मीकुमारी कडेल				
३७	०७७-FJ-०१३८	२०७७-१२-०३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि.का सञ्चालक प्रबन्ध निर्देशक एवं उल्लिखित सन्तोषी रौताहा जे.भी.का लिड पार्टनर मुख्य कारोबारी केशबराज कडेल , सन्तोषी रौताहा जे.भी.को लिड पार्टनर सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि. को सञ्चालक निर्देशक उज्वलराज कडेल / सन्तोषी निर्माण सेवा प्रा.लि. की सञ्चालक निर्देशक लक्ष्मीकुमारी कडेल	३	१८५५४९८०	३७९९७४०	
३८	०७७-FJ-०१३९	२०७७-१२-११	२०८१-०१-२०	राजस्व चुहावट	किशोरी यादव , विनय लिहला अग्रवाल / रेणु कुमारी यादव	३	५०६०८२२२०	२३४७६३७६१	
३९	०७७-FJ-०१४०	२०७७-१२-११	२०८१-०१-२०	राजस्व चुहावट	आरजु इन्टरनेशनलको कारोवार संचालक किशोरी यादव , आरजु इन्टरनेशनलको बैंक खाता संचालक विनय लिहला अग्रवाल / आरजु इन्टरनेशनलका प्रोप्राइटर मूर्तिदेवी सिंह	३	४०८७९१४२२	१९३५०४१३२	
४०	०७७-FJ-०१४१	२०७७-१२-११	२०८१-०१-२०	राजस्व चुहावट	किशोरी यादव , विनय लिहला अग्रवाल / उमेश कुमार सिंह	३	४९१८६०५२६	१६४५१७३५६	
४१	०७७-FJ-०१४३	२०७७-१२-१३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	गुरु गणेश इम्पोर्ट एण्ड एक्सपोर्ट प्रा.लि.को सञ्चालक शुरेश सहनी मलाह / गुरु गणेश इम्पोर्ट एण्ड एक्सपोर्ट प्रा.लि.को बैंक खाता सञ्चालक रामप्रसाद महतो धानुक	२	७७९४५८१९.७४	४३३९६५२७.१५	
४२	०७७-FJ-०१४४	२०७७-१२-१३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	ओम श्रीराम इन्टरप्राइजेज को प्रोप्राइटर बिरेन्द्र राम चमार	१	१७४५९८७६५.५	१४६२६०८२५.९	
४३	०७७-FJ-०१४५	२०७७-१२-१३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	द भिजन इन्टरप्राइजेजको प्रोप्राइटर दुर्गेश कुमार झा / द भिजन इन्टरप्राइजेजको बैं खाता सञ्चालक नसिब कुमार झा	२	१०१०३१३२७.३	४९३२७४९९.३६	
४४	०७७-FJ-	२०७७-१२-१३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	एभरेष्ट नेपाल ट्रेड कन्सर्नको प्रोप्राइटर महेश हजारा	१	१०१२७५३९५.७	५२४४०१९७.०८	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	०१४६								
४५	०७७-FJ-०१४७	२०७७-१२-१३	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	एनआइसी टेड्रर्सको प्रोपाइटर भुपेन्द्र कार्की / एनआइसी टेड्रर्सको बैंक खाता सञ्चालक गोपाल प्रसाद भट्टराई	२	४३४७६३०.४९	२६४९३१७.५८	
४६	०७७-FJ-०१५०	२०७७-१२-२४	२०८०-०९-२६	राजस्व चुहावट	अभिनास इन्टरनेशनल प्रा लिको संचालक प्रविन्द्र साह गोढ / अभिनास इन्टरनेशनल प्रा लिका बैंैक खाता सञ्चालक मो जाबिर अन्सारी	४	५२९८५१२९.०९	३१२६००८०.९६	जरिवाना प्रविन्द्र र जविरलाई ६/६ महिना कैद
४७	०७७-FJ-०१५१	२०७८-०१-०२	२०७९-१०-२२	राजस्व चुहावट	ओम सर्जिकल कन्सर्न प्रा लिका म न पा -११ त्रिपुरेश्वर काठमाडौ , ओम सर्जिकल कन्सर्न प्रा लिका संचालक एवं अख्तियार प्राप्त प्रतिनिधि दल बहादुर भण्डारी , ओम सर्जिकल कन्सर्न प्रा लिका अध्यक्ष राम शरण भण्डारी , ओम सर्जिकल कन्सर्न प्रा लिका संचालक प्रेम बहादुर भण्डारी / NP Clearing and Forwarding House को प्रतिनिधि र PA Clearing and Forwarding pvt ltd को संचालक रामबाबु जमकटेल	५	६२५२०१६१.९२	८३५७५००.५६	दल बहादुर भण्डारी
४८	०७७-FJ-०१५२	२०७८-०१-०२	२०७९-०९-२८	राजस्व चुहावट	UP८४C-९८४२ नम्बरको भारतीय ट्रकका चालक राजु कुमार , जय पशुपति ईम्पेक्स फर्मको कारोबार हेर्ने व्यक्ति विकास लाल दास , जय पशुपति ईम्पेक्सका प्रोपाईटर रेखा देवी दास , सुदिप श्रेष्ठ / सिद्धनाथ ट्रेडिङका एजेण्ट नम्बमर २०६ का प्रोपाईटर सुरेन्द्र बहादुर श्रेष्ठ	५	२५६०५६३८	२४३६८७८०	रेखा र विकासलाल दास
४९	०७७-FJ-०१५८	२०७८-०१-०७	२०७९-०२-३०	राजस्व चुहावट	TAPAS SASMAL (टपास सास्मल) / ओजु भन्ने सेमन्त खुटिया (सुमन्त खुटिया)	२	३०८६८४९	९२६०५४७	टपास सास्मल
५०	०७७-FJ-०१६१	२०७८-०१-१५	२०७८-११-३०	राजस्व चुहावट	मदन साह रौनियार / श्रवण कुमार सिंह	२	२०६१८०८	१६६५७२६	
५१	०७७-FJ-०१६५	२०७८-०२-२१	२०८०-०१-२८	राजस्व चुहावट	सत्य नारायण प्रसाद	१	८७७९४४०	५६२८२६०	
५२	०७७-FJ-०१६६	२०७८-०२-२१	२०८०-०१-१२	राजस्व चुहावट	सत्य नारायण प्रसाद	१	२३९२३२०	११९६१६०	
५३	०७७-FJ-०१६७	२०७८-०२-२३	२०८१-०९-२४	राजस्व चुहावट	अग्रिम खेतान अग्रवाल	२	९०४८५५०६.८६	९०४८५५०६.८६	अग्रिम खेतान
५४	०७७-FJ-०१६८	२०७८-०२-२४	२०८१-०९-२४	राजस्व चुहावट	किसन कुमार अग्रवाल	१	७५८३३३२८.८६	३७९१६६६४.४३	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
५५	०७७-FJ-०१७०	२०७८-०३-२३	२०८०-०१-३१	राजस्व चुहावट	दिनेश कुमार अग्रवाल , सिमा अग्रवाल / राम प्रसाद थपलिया	३	९२७३७५६०	०	प्रतिवादिलेहरूले सफाई पाएको।
५६	०७७-FJ-०१७३	२०७८-०३-३०	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	शिव ट्रेडर्सका प्रोपाइटर तथा अल्का सप्लायर्सका कारोबारकर्ता ओमप्रकाश सिंह भुमिहार	१	२५३५४१५८४	१३२४०१४४४	
५७	०७८-FJ-००११	२०७८-०४-२१	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	संजु देवी रौतहट	१	८१८०९३९३	०	प्रतिवादिलेहरूले सफाई पाएको। मुद्दा नं. १७३ को पुरक अभियोग
५८	०७८-FJ-००१६	२०७८-०५-०४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	प्रकाश तारा निर्माण सेवा प्रा.लि. / प्रकाश तारा निर्माण सेवा प्रा.लि.का सन्चालक प्रकाश तामाङ्ग	०	५००९३१२	५००९३१२	वास्तविक कारोवार नगरी नक्कली विजक मात्र कारोवार गरेको।
५९	०७८-FJ-००२८	२०७८-०६-१०	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	रक्तकन्या निर्माण सेवा प्रा.लि. / रक्तकन्या निर्माण सेवा प्रा.लि. का संचालक ज्ञानराज घिमिरे	०	१४१५१६६६	१४१५१६६६	
६०	०७८-FJ-००३१	२०७८-०६-१५	२०८१-०२-०४	राजस्व चुहावट	स्टार इन्टरप्राइजेज का प्रोपाइटर खुमानन्द गौतम , जागृतति इन्टरनेशनल प्रोपाइटर खड्गबहादुर विश्वकर्मा , न्यु हिमशिखर ईन्टरप्राईजेजकी प्रोपाइटर विमला तामाङ्ग , श्री उँ हिमालयन ट्रेडर्सकी प्रोपाईटर तारादेवि त्रिखत्रि / श्री सयपत्रि ट्रेडिङ्गको प्रोपाईटर मोहन त्रिखत्रि	०	६०६९४१३४५	४७९०९७५५४	जनहि १ महिना कैद
६१	०७८-FJ-००४०	२०७८-०७-१२	२०८१-०३-१७	राजस्व चुहावट	चन्दन सप्लायर्स को प्रोपाइटर चन्दन पटेल , लक्ष्मीपती बालाजी ट्रेड लिङ्क का प्रोपाइटर मनिर असारी , न्य देव इन्टरप्राइजेज को प्रोपाइटर इन्द्रदेव महतो नोनीया , लक्ष्मिपती बालाजी ट्रेड लिङ्क र न्यु देव इन्टरप्राइजेज को खाता संचालक नवराज प्रसाद उपाध्याय , जे. गुरुङ एण्ड एसोसिएट्स को प्रोपाइटर जगन्नाथ गुरुङ , मरहट्टा एण्ड कम्पनी को प्रोपाइटर कृष्णहरी मरहट्टा / सेढाइ एण्ड एसोसिएट्स को प्रोपाइटर काशिनाथ शर्मा सेढाइ	०	३५२२३६४८४.९	३१६१८९९६१	नवराजप्रसाद उपाध्यायलाई २ वर्ष कैद अरूलाई सफाइ
६२	०७८-FJ-००४१	२०७८-०७-१२	२०८०-०९-२६	राजस्व चुहावट	अंसार मंजिल ट्रेडर्सका प्रोपाइटर मोहम्मद जाविर अंसारी	१	१२८७४१२४८	७४७०८२३०.३७	
६३	०७८-FJ-००४२	२०७८-०७-१२	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	ओम इन्फ्राटेक प्रा.लि , ओम इन्फ्राटेक प्रा.लि का संचालक उद्धव भट्टराई /	३	२८९७२८५७	२१०५९६२२	उद्दव भट्टराइ

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
					ओम इन्फ्राटेक प्रा.लि का तत्कालिन सन्चालक रुवी महतो				
६४	०७८-FJ-००४६	२०७८-०७-१४	२०७९-०१-०४	राजस्व चुहावट	बाबु भाई भन्ने शकीर अली , अब्दुल सतार , प्यार मोहम्मद / राकेश राई	३	२९४१७२१६	२९४१७२१६	कैद जनही १ (एक) बर्ष
६५	०७८-FJ-००४७	२०७८-०७-१५	२०७९-११-३०	राजस्व चुहावट	ट्रेड लिंक तथा उक्त फर्मका प्रोपाईटर विकास खत्री , शिव प्रसाद लामिछाने , शंकर लामिछाने , चक्र बहादुर खत्री / गणेश कुमार भट्टराई	५	१२२९०८२४	२६५९७०६	विकास खत्रीलाई कैद
६६	०७८-FJ-००५०	२०७८-०७-१५	२०८०-०३-१२	राजस्व चुहावट	महालक्ष्मी ट्रेड कन्सर्न र सौभाग्य इन्टरनेशनल को बैंक खाता संचालक संजयप्रसाद कलवार / सौभाग्य इन्टरनेशनल र महालक्ष्मी ट्रेड कन्सर्न को प्रोपाइटर प्रदिप पासवान	०	३६०९२८५०१	१५५६१७६२३	
६७	०७८-FJ-००५१	२०७८-०७-१५	२०७९-०५-२१	राजस्व चुहावट	राइज अटो ट्रेड प्रा.ली को संचालक अबुलेश अन्सारी	१	४११९५५६	४११९५५६	
६८	०७८-FJ-००५२	२०७८-०७-१५	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	हिमालयन नेपाल सप्लायर्स प्रा.लि. बाट झुठा तथा नक्कली मु.अ.कर बिजक को कारोबार गर्ने मुख्य ब्यक्ती नसिबकुमार झा , हिमलायन नेपाल सप्लायर्स प्रा.लि. जिमी सप्लायर्स प्रा.ली. र युनिक नेपाल सप्लायर्स प्रा.ली. को बैंक खाता संचालक रामसरोज यादब , हिमलायन नेपाल सप्लायर्स प्रा.लि. र जिमी सप्लायर्स प्रा.लि. को संचालक नितिन झा , युनिक नेपाल सप्लायर्स प्रा.लि. को संचालक प्रकाश मिश्रा , डि.आर.उपाध्याय एण्ड एसोसिइएट्स को प्रोपाइटर देवराज उपाध्याय / जे. गुरुङ एण्ड एसोसिएट्स को प्रोपाइटर जगन्नाथ गुरुङ्ग	६	२१५७७५५४१	२९५६८४३८	नसिव कुमार झा
६९	०७८-FJ-००५३	२०७८-०७-१५	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	श्री आर.पि.ट्रेडर्स बाट झुठा तथा नक्कली मु.अ.कर बिजक को कारोबार गर्ने मुख्य ब्यक्ती नसिबकुमार झा , श्री आर पि ट्रेडर्स को बैंक खाता संचालक सुभाषकुमार झा , श्री आर.पि.ट्रडर्स को प्रोपाइटर फुलदेव झा , दिपक एण्ड कम्पनी को प्रोपाइटर दिपक निरौला / जे.गुरुङ एण्ड एसोसिएट्स को प्रोपाइटर जगन्नाथ गुरुङ्ग	५	३१२३९१८९	२०१८४९२८	
७०	०७८-FJ-००५५	२०७८-०७-१६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	जि.एम. इम्पोर्ट एण्ड एक्सपोर्ट प्रा.लि. को बैंक खाता संचालक सुरेश सहनी	२	१४१३४९४७६	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
					मलाह / जि.एम. इम्पोर्ट एण्ड एक्सपोर्ट प्रा.ली. को संचालक रामप्रसाद महतो धानुक				
७१	०७८-FJ-००५६	२०७८-०७-१६	२०८१-०१-२४	राजस्व चुहावट	संग्रिला ट्रेड एण्ड सप्लायर्स प्रिन्स इन्टरनेशनल मयंक इन्टरप्राइजेज शुभ लक्ष्मी इन्टरनेशनल र न्यु महादेव इन्टरनेशनल को खाता संचालक गुलसन श्रीवास्तव , न्यु महादेव इन्टरनेशनल को बैंक खाता संचालक रामबाबु ठाकुर हजाम , मयंक इन्टरप्राइजेज को प्रोप्राइटर अब्दुलाह महमद देवान साह , न्यु महादेव इन्टरनेशनल को प्रोप्राइटर नन्द किशोर शर्मा , संग्रिला ट्रेड एण्ड सप्लायर्स को प्रोप्राइटर पलट राउत अहिर , शुभ लक्ष्मी इन्टरनेशनल को प्रोप्राईटर राजदेव रायभर / प्रिन्स इन्टरनेशनल को प्रोप्राईटर रामचन्द्र माझी	७	११६७७६०२५५	५३८१८३०८१	गुलसन श्रीवास्तव
७२	०७८-FJ-००५८	२०७८-०७-१६	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	डि.एन. इन्टरनेशनल को प्रोप्राइटर रामधारी रिषिदेव	१	५५३९३१७६	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
७३	०७८-FJ-००५७	२०७८-०७-१७	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	न्यु दिप इन्टरनेशनल को प्रोप्राइटर लखन ऋृषिदेव मुसहर	१	७८३९१५९३	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
७४	०७८-FJ-००५९	२०७८-०७-१७	२०८०-०२-०७	राजस्व चुहावट	हनुमान सप्लायर्स का प्रोप्राइटर सिमरन कुमारी गुप्ता , महावीर सप्लायर्स का प्रोप्राइटर पुजा पराजुली / हनुमान सप्लायर्स तथा महावीर सप्लायर्सका मुख्य कारोबारी तथा खाता संचालक प्रदिप कुमार गुप्ता	३	६५९३५८४२८	३२९६७९२१४	
७५	०७८-FJ-००६२	२०७८-०७-२२	२०८०-१२-१५	राजस्व चुहावट	बुद्ध ज्वलेरी वर्कशप प्रा.लि.का संचालक बुद्ध विश्वकर्मा , बुद्ध ज्वलेरी वर्कशप प्रा.लि.का संचालक मेघराज विश्वकर्मा , अमिर लगुन विश्वकर्मा , बुद्धिमान खाती , जमिल अहमद जसगढ , अनिस अहमद जसगढा , सुख नारायण सोनार / खेम बहादुर शाहु	८	१३४७६६२०२	२३३५४६९७८	३ वर्ष, १ वर्ष छ महिना र तीन महिना गरी फरक फरक तोकिएको
७६	०७८-FJ-००६४	२०७८-०७-२२	२०७९-०३-१४	राजस्व चुहावट	गंग बहादुर मगर / स्काई ज्वेलर्स चावहिलका प्रोप्राइटर स्काई ज्वेलर्स ईण्डष्ट्रिज प्रा.लि. कोटेश्वरमा कारोबार हेर्ने कुमार सुन्चुरी	२	३१९४४५०	६३८८९००	
७७	०७८-FJ-	२०७८-०८-०९	२०८०-१०-२३	राजस्व चुहावट	उज्वल ट्रेड कनसर्न को प्रोपाइटर रामबाबु प्रसाद	५	२९७७७४९९	१२१९३६८४५.८	दुईजनालाई जनही ३

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	००७७				यादव , दिव्या ट्रेड कन्सर्न को प्रोपाइटर सरोज मण्डल , टोनी कन्सर्न को प्रोपाइटर शान्तिराम सिटौला , ऐ.ऐ संस्थाहरुको खाता सञ्चालक प्रदिप साह गोढ / आर वि शाह एण्ड एसोसिएट्स को प्रोपाइटर रामबाबु साह				महिना कैद
७८	०७८-FJ-००८०	२०७८-०८-२०	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	जयकिशोर साह , परमेश्वर साह , मुकेश कुमार झा , यादब बिजनेश ट्रेड लिङ्क को बैंक खाता संचालक सानुकुमार श्रेष्ठ / यादब बिजनेश ट्रेड लिङ्क को प्रोपाइटर सोनालाल प्रसाद यादब	६	१२२०६१२३३	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
७९	०७८-FJ-००८३	२०७८-०८-२३	२०८०-०२-२८	राजस्व चुहावट	सत्यमान शिवम कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि. फर्म का सन्चालक रामकुमार प्याकुरेल / सत्यमान शिवम कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि. फर्मका सन्चालक संगिता कुमारी झा	२	१०१५२३८६.२२	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
८०	०७८-FJ-००८७	२०७८-०८-२७	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	सोमिया इन्टरप्राइजेज को प्रोपाइटर दिपक भुजेल	१	११९७००९३५.१	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
८१	०७८-FJ-००८८	२०७८-०८-२७	२०७९-११-१४	राजस्व चुहावट	अर्जुनप्रसाद थपलिया	१	९३७३६००	८०७६००	
८२	०७८-FJ-००९२	२०७८-०९-०७	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	हरी नारायण साह तुराह , जय किशोर साह / सुर्यजित प्रसाद साह	३	२१८९८१२४.३५	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
८३	०७८-FJ-००९३	२०७८-०९-०८	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	लार्ज ट्रेड लिङ्क प्रा.लि. का संचालक अर्जुन प्रसाद पटेल , जय किशोर साह , सुर्यजित प्रसाद साह / तोयनाथ अधिकारी	४	१८३५२२२८६.१	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
८४	०७८-FJ-००९६	२०७८-०९-१४	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	युनिक लुद्दिन इन्टरनेशनल प्रा.लि को सञ्चालक जमालद्दिन अंसारी , जय किशोर साह , सुर्यजित प्रसाद साह / तोयनाथ अधिकारी	४	१६०४४६४३३.६	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
८५	०७८-FJ-०१०२	२०७८-०९-२०	२०८१-०३-१८	राजस्व चुहावट	आनसान इन्टरनेशनल प्रा.लि. को सञ्चालक शोभाकान्त ढकाल , आनसान इन्टरनेशनल प्रा.लि को सञ्चालक सरोज ढकाल , आनसान इन्टरनेशनल प्रा.लि. को सञ्चालक उमा कुमारी ढकाल , आनसान इन्टरनेशनल प्रा.लि. को सञ्चालक सान्टु श्रेष्ठ / आनसान इन्टरनेशनल प्रा.लि. को लेखापरीक्षक तथा लेखापरिक्षण गर्ने फर्म राजेश्वर एण्ड कम्पनी का प्रोपराइटर राजेश्वर श्रेष्ठ	५	२७६१३८६२७.९	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
८६	०७८-FJ-०११५	२०७८-१०-१८	२०८०-११-२९	राजस्व चुहावट	ब्रिङ मिडिया डिष्ट्रिव्यूसन प्रा.लि. का सञ्चालक चन्द्रबहादुर अधिकारी , स्टार इण्डिया प्रा.लि. को आधिकारिक बिक्रेता जुपिटर मिडिया प्रा.लि. भारतका प्रोप्राइटर अञ्जली अरोरा , सुरेन्द्र क्षेत्री / सुमन क्षेत्री	४	१८२७८३७५२	८०४५५२१५	जनही कैद
८७	०७८-FJ-०१२७	२०७८-११-२२	२०८०-०९-०१	राजस्व चुहावट	सन्तोष चन्द्र बखेल , शैलस पन्त , रविन पाखिन / नारायण प्रसाद घिमिरे	३	८९२७४३६८	३६७७३६२२.१२	कैद जनही
८८	०७८-FJ-०१३४	२०७८-१२-०२	२०८०-१०-०८	राजस्व चुहावट	सौगात इन्टरनेशनल को प्रोपराइटरदिपक कुमार देउजा , सौगात इन्टरनेशनल को खाता संचालक मोहन प्रसाद भट्टराई / सौगात इन्टरनेशनल को लेखा परीक्षक सुनिल मान शाक्य	३	८२१७२६४१	१३१४४५९४.८८	
८९	०७८-FJ-०१४२	२०७८-१२-१६	२०८०-०३-२४	राजस्व चुहावट	विमल ईण्टरनेशनल को सम्पुर्ण कारोबार गर्ने अमितकुमार अग्रवाल	१	३८०३१८५२	३८०३१८५२	
९०	०७८-FJ-०१५०	२०७८-१२-२९	२०७९-११-१४	राजस्व चुहावट	मेघनाथ सिलवाल	१	८५२९८००	८०७६००	
९१	०७८-FJ-०१५३	२०७९-०१-०४	२०८०-१२-०४	राजस्व चुहावट	रामेश्वर पण्डित भनिने रामेश्वर तिवारी , श्याम बहादुर श्रेष्ठ , मनोज साह कलवार / विष्णु एण्ड विकेश सप्लायर्स का प्रोपाइटर विष्णु प्रसाद घिमिरे	४	४२०४७६७४६	२२६१४८९१०	
९२	०७८-FJ-०१५७	२०७९-०१-११	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	श्री शुभलक्ष्मी इन्टरनेशनल को प्रोपराइटर तथागणपति ट्रेड लिंक एच बि ट्रेड एण्ड सप्लायर्स र एम. के. इन्टरनेशनल समेतको मुख्य कारोबारीमनिष कुमार अग्रवाल , एच बि ट्रेड एण्ड सप्लायर्स को साझेदार तथागणपति ट्रेड लिंक संचालक र एम के इन्टरनेशनल को संलग्नहितेष कुमार अग्रवाल , एम. के. इन्टरनेशनल को प्रोपराइटरप्रमित महर्जन , एच बि ट्रेड एण्ड सप्लायर्स को साझेदारबिमल अग्रवाल / गणपति ट्रेड लिंक को प्रोपराइटरदिपेन्द्र कुमार अग्रवाल	५	१८०५६८६४३	८६१९७४३०	मनिष कुमार अग्रवाल
९३	०७८-FJ-०१६०	२०७९-०१-१६	२०८०-१०-२८	राजस्व चुहावट	दिपक कुमार देउजा / अचला थापा देउजा	२	९६७३२५६०	१७७३३५२४.५८	दिपक कुमार देउजा १५ दिन कैद
९४	०७८-FJ-०१६४	२०७९-०१-२२	२०८१-०२-०१	राजस्व चुहावट	सुदिप कुमार रेग्मी , गणेश बहादुर के.सी. / श्याम सुन्दर यादव	३	१७०७५५१०८	५१३०००००	सुदिप कुमार रेग्मी
९५	०७८-	२०७९-	२०८१-	राजस्व	निरज ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	२	७९८५२५५३	१५०९४७६६	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	FJ-०१७०	०२-०५	०१-१७	चुहावट	को प्रोपराइटर श्रीराम ठाकुर / निरज ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स को बैंक खाता संचालक जटाशंकर जैसवाल				
९६	०७८-FJ-०१७४	२०७९-०२-०६	२०८०-१२-२७	राजस्व चुहावट	राज ट्रेडर्स फर्मका प्रोपाइटर राज किशोर सिंह कुशुवाहा , भविचन महतो कोइरी / पुष्करकुमार सिंह	३	६३१९१०६०.८	४२७४९७५६	
९७	०७८-FJ-०१९८	२०७९-०२-२७	२०८१-०१-०४	राजस्व चुहावट	नसिपदिन मियाँ , शंकरप्रसाद आचार्य , रेखा जैसवाल / आशिष सिंह	४	२६०६९५५६	२७७८१२३१	शंकरलाई १ रेखालाई २ महिना कैद
९८	०७८-FJ-०२०३	२०७९-०३-१५	२०८१-०१-१६	राजस्व चुहावट	महेन्द्र प्रसाद गुप्ता , राजेन्द्र प्रसाद गुप्ता , मधु कुमारी गुप्ता , ओम प्रकाश भनिने उपेन्द्र कुमार सिंह , अन्जियन आलम , रेखा जैसवाल , राकेश प्रसाद जैसवाल , भरत कुमार अग्रवाल , अमित प्रधान / सुजित महर्जन	२४	४४३८९३४०६	१३८६०७३५०.६	१० देखी १ महिना सम्म फरक फरक छ
९९	०७९-FJ-००३४	२०७९-०५-१७	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	धिरज कुमार जयसवाल , सुमन कुमार श्रेष्ठ / राहुल कुमार जैसवाल	३	५४६५१३३८	८९२८८३८	
१००	०७९-FJ-००५०	२०७९-०६-२५	२०८०-०२-१६	राजस्व चुहावट	रामशरण बोगटी , अमित कुमार साह , नमराज तिमिल्सैना / तिर्थ राज ढकाल	४	१८४६७३४	२३१२०००	३ जनालाई १-१ महिना र नमराज १ जनालाई १५ दिन कैद
१०१	०७९-FJ-००५१	२०७९-०६-२७	२०७९-०९-१९	राजस्व चुहावट	अम्मर विश्वकर्मा / सरोज विश्वकर्मा	२	१८९४२०८	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
१०२	०७९-FJ-००६४	२०७९-०७-२८	२०८१-०१-१७	राजस्व चुहावट	प्रविण कुमार महतो / आत्मराम पासवान	२	२२६३८१०२३.३	८९१४१९१३	
१०३	०७९-FJ-००६५	२०७९-०७-२९	२०८०-०७-१४	राजस्व चुहावट	किरण विश्वकर्मा / कमल कुमार लामा	२	२४९६७३३	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
१०४	०७९-FJ-००७१	२०७९-०८-१५	२०८१-०१-०२	राजस्व चुहावट	नवराज शर्मा भन्ने छविलाल अगस्ती	१	२१६०९५१६	१५७२१२१९	
१०५	०७९-FJ-००८२	२०७९-०९-१८	२०८१-११-११	राजस्व चुहावट	त्रिशक्ति ट्रेडर्स को प्रोपाइटर सिद्धि बहादुर महर्जन	१	६१७९२५७९	१८१२८३९४	
१०६	०७९-FJ-०१०४	२०७९-११-१७	२०८०-०६-०९	राजस्व चुहावट	ज्ञानेन्द्र गुर्माछाने / योग मेहर जोशी	२	१७१४११०९	१३८१२४६२	ज्ञानेन्द्र गुर्माछाने
१०७	०७९-FJ-०१०५	२०७९-११-१७	२०८०-०९-०२	राजस्व चुहावट	निशांत चंद्रकांत मगर / शंकर विटल शेलखे	३	७२७२५६८.२८	१४५४५१३६.५६	शंकर विटल शेलखे
१०८	०७९-FJ-०१०८	२०७९-११-२१	२०८१-११-११	राजस्व चुहावट	योगेन्द्र ढुङ्गाना	१	६०४९९६२४२	३८०६०३८५०	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
१०९	०७९-FJ-०११६	२०७९-११-२९	२०८०-०५-२४	राजस्व चुहावट	प्रेम विश्वकर्मा / वकिल कुमार ठाकुर	२	३५७३७३२	२६८०२९९	१ लाई १ महिना र अर्कोलाई १५ दिन (जफत रामाको मूल्य उल्लेख छैन)
११०	०७९-FJ-०१३३	२०७९-१२-२९	२०८०-०४-३०	राजस्व चुहावट	रामचन्द्र थारु	१	१२५२३१७.३८	१२५७३१७.३८	
१११	०८०-FJ-००३१	२०८०-०५-१९	२०८०-१०-२१	राजस्व चुहावट	विष्णु प्रसाद भट्ट / दीपक प्रसाद लामिछाने	२	३९०६१२०	२००३०६०	दिपक लामिछाने
११२	०८०-FJ-००३२	२०८०-०५-१९	२०८१-०१-०४	राजस्व चुहावट	रन्जोत सिंह (हाल कारागार कार्यालय नख्खुमा थुनामा रहेका) , सुधिर कुमार सहनी (हाल कारागार कार्यालय नख्खुमा थुनुमा रहेका) / गोदावरी माता इन्टरनेशनल सिराहा भगवानपुर का प्रोप्राइटर मनिष कमार महतो	४	१६८१७९३४	८४०८८७०	जफत मालवस्तुको मूल्य खुल्न नसकेको।
११३	०८०-FJ-००४७	२०८०-०६-०७	२०८१-०३-११	राजस्व चुहावट	रुट्स फेशन प्रा.लि का संचालक संजिव तुलाधर , रुट्स फेशन प्रा.लि का संचालक राजिव श्रेष्ठ , रुट्स फेशन प्रा.लि का संचालक देवेन्द्र प्रसाद श्रेष्ठ , रुट्स फेशन प्रा.लि का संचालक सुनिल महर्जन / रुट्स फेशन प्रा.लि का संचालक प्रकाश रत्न कंसाकार	५	४३७०५५४०	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
११४	०८०-FJ-००७२	२०८०-०७-२२	२०८१-०५-१८	राजस्व चुहावट	सुदिप शेर्पा , फुसाङबु शेर्पा / Arding भनिने Shaoqi Ding	३	१८९२४६९९.६	३७८४९३९९.२	
११५	०८०-FJ-००८२	२०८०-०८-१०	२०८१-०५-१८	राजस्व चुहावट	शेचन मानन्धर , एलिना मानन्धर / रोहित कुमार यादव	३	२५०९३४३.५६	६२७३३५८.९	
११६	०८०-FJ-०१०१	२०८०-०९-०२	२०८१-०३-१८	राजस्व चुहावट	निमकाजी श्रेष्ठ , खेमबहादुर गुरुङ , दिपक कार्की , सन्देश लामिछाने / चक्र बहादुर कुँवर	५	८६१६६१८	८६१६६१८	१ जनालाई २ र दुईजनालाई १-१ महिना
११७	०८०-FJ-०१०२	२०८०-०९-०३	२०८१-०२-०७	राजस्व चुहावट	केशव चापागाई / करिम दिन शेख	२	३४१२८४४.३५	१७४०१९४	करिम दिन शेख
११८	०८०-FJ-०१३१	२०८०-१०-२४	२०८१-०१-३०	राजस्व चुहावट	प्रमोद महालिंङ कोरे	१	५०१३९४४	१००२७८८८	
११९	०८०-FJ-०१५०	२०८०-११-२२	२०८१-०९-२४	राजस्व चुहावट	बिनोद कुमार कार्की , मनोज खत्रि , गौरव तामाङ , लेख विक्रम थापा , महेश खत्रि , मनिष खत्रि , सुमन नगरकोटि , मोहन खड्का / परिवर्तित नाम २६परिसर ४७ ०८०-८१	९	१३३२७५२६	११३२०००	
१२०	०८०-	२०८०-	२०८१-	राजस्व	मनोज कुमार साह	१	८२३४०५१	२८०७७२९	

सि.नं.	मुद्दा दर्ता नम्बर	दर्ता मिति	फैसला मिति	मुद्दा	प्रतिवादीहरुको नाम	प्रतिवादीको सङ्ख्या	बिगो/मागदावी रकम (रू.)	ठहर भएको बिगो, जरिवाना र जफत मूल्य सहितको रकम (रू.)	कैफियत
	FJ-०१६४	१२-२५	०८-०९	चुहावट					
१२१	०८०-FJ-०२२५	२०८१-०३-२१	२०८१-११-११	सम्पत्ति सुद्धिकरण ढ मनी लाउण्डरिङ्ग ण्	त्रिशक्ति ट्रेडर्स का प्रो. सिद्धि बहादुर महर्जन	१	७०६०५३२४	०	प्रतिवादीलाई सफाई
१२२	०८१-CS-०३८३	२०८१-०५-०६	२०८१-१२-०५	विदेशी विनिमय अपचलन	गणेश पौडेल	१	८२३२६८०६	०	पुनरावेदन मुद्दा रहेछ, सुरू अदालतकै फैसला सदर भएको
१२३	०८१-FJ-००७५	२०८१-०७-१२	२०८१-११-२५	राजस्व चुहावट	जितमान तामाङ / विस्मान तामाङ	२	५०७७०३	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई
१२४	०८१-FJ-००८१	२०८१-०७-२७	२०८२-०३-०२	राजस्व चुहावट	जितेन्द्र कुमार महतो / विजेशराम भन्ने विजेश महरा	२	२१७४५८२	२१७४५८२	जफत मालवस्तुको मूल्य खुल्न नसकेको।
१२५	०८१-FJ-००९१	२०८१-०८-१४	२०८१-०९-२२	राजस्व चुहावट	मनोज कुमार बोगटी , मोहमद ईजहार आलम / सागर खतिवडा	३	३१३३५०	३१३३५०	१ जनालाई १० दिन र दुईजना मतीयारलाई ५/५ दिन कैद
१२६	०८१-FJ-०१०५	२०८१-०९-०८	२०८२-०३-०८	राजस्व चुहावट	चन्द्र भूषण प्रसाद	१	२३२३७०	४६४७४०	
१२७	०८१-FJ-०१४९	२०८१-११-११	२०८२-०२-१३	राजस्व चुहावट	बुद्ध लामा , कुमार श्रेष्ठ / नौल बहादुर तामाङ	३	५४२००३३७	२७१३१२८७	६ र ३ महिना कैद (जफत मालवस्तुको मूल्य खुल्न नसकेको)
१२८	०८१-FJ-०१७५	२०८१-१२-२०	२०८२-०३-२२	राजस्व चुहावट	मुकेश महादेव चौगुले	१	११८२१८१४	०	प्रतिवादीहरूलाई सफाई

२.७.२. मुद्दा फैसला र अनुसन्धानको प्रभावकारिता

विभागले विभिन्न शाखाहरूमार्फत आ.व. २०८१/८२ सम्ममा राजस्व चुहावटसँग सम्बन्धमा पाटन उच्च अदालतमा दर्ता गरेका कुल मुद्दाहरू मध्ये १२८ वटा मुद्दाहरूको फैसला भई पूर्णपाठ तहाँको वेवसाइटमार्फत प्रकाशित गरेको छ। पूर्णपाठ आएका माथि उल्लिखित १२८ वटा मुद्दाहरूको फैसलाको व्यहोरा हेर्दा २९ वटा मुद्दामा प्रतिवादीहरूले सफाई पाउने र अन्य मुद्दाहरूमा पूर्ण वा आंशिक मागदावी कसुर तथा मागदावी ठहर भएको देखिएको छ। यसर्थ, यस विभागले गरेको अनुसन्धान तहकिकातको प्रभावकारिता दर प्रतिशत उच्च रहेको छ भन्न सकिन्छ।

२.८ कारबाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा प्रेषित विवरण

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा १३ (क) बमोजिम राजस्व चुहावट सम्बन्धी कसूरको अनुसन्धान गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारण गर्नुपर्ने आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल, अन्य कर वा गैरकर थप निर्धारण गरी असुल गर्नुपर्ने वा थप राजस्व असुल गर्नुपर्ने देखिएमा अनुसन्धान अधिकृतले विभाग समक्ष प्रतिवेदन पेश गरेको अवस्थामा विभागले तीन करोड रूपैयाँसम्मको राजस्व चुहावट भएको देखिएमा त्यस्तो आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महशुल वा अन्य कर वा गैरकर निर्धारण गरी असुल गर्न सम्बन्धित संस्था वा निकायमा लेखी पठाउन सक्ने व्यवस्था छ।

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को उल्लिखित व्यवस्था वमोजिम आ.व.२०८१/८२ मा विभागले कुल ४२७ वटा उजुरीहरू सम्बन्धित निकायमा आवश्यक कारबाहीको लागि लेखी पठाइएको छ।

तालिका २.५

आ.व. २०८१/८२ मा आवश्यक कारबाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाइएका राजस्व चुहावटतर्फ अनुसन्धान भएका उजुरीको सङ्ख्यात्मक विवरण

विवरण	लेखी पठाइएको सङ्ख्या
राजस्व अनुसन्धान विभाग	२९९
रा.अ.का., इटहरी	२०
रा.अ.का., पथलैया	४२
रा.अ.का., बुटवल	६०
रा.अ.का., कोहलपुर	६
जम्मा	**४२७**

२.९ लिलाम बिक्री

भन्सार चोरी निकासी पैठारीसमेतको अनुसन्धानको सिलसिलामा जफत भएका मालवस्तुहरू लिलाम बिक्री गर्ने सन्दर्भमा यस विभाग र मातहत कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा १८३ वटा सूचनाहरूबाट लिलाम बिक्री सम्पन्न भई ८ करोड ५५ लाख १७ हजार६ सय २३ रूपैया राजस्व दाखिला भएको छ।

लिलाम बिक्रीको विवरण (रू. हजारमा)

सि.नं.	कार्यालय/विभाग	लिलाम सङ्ख्या	लिलाम मूल्य रू.	कैफियत

१	राजस्व अनुसन्धान विभाग	२४	१३३०५२८१	
२	राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी	१४	१०१७५५२	
३	राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया	११०	५४९१८६२६	
१	राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल	११	१४२४८७९६	
५	राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, कोहलपुर	२४	२०२७३६८	
	जम्मा	१८३	८५५१७६२३	

२.१० बेरुजु र फछ्र्यौटको विवरणः-

क. महालेखा परीक्षकको ६२ औं प्रतिवेदनले औंल्याइएका सवाल तथा कार्यान्वयनको स्थितिः-

महालेखा परीक्षकको ६२ औं वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार आ. व. २०८०/८१ र सो भन्दा अघिल्ला आर्थिक वर्षहरुको यस विभाग र मातहतका राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरुको कुल बेरुजुको अवस्था देहायअनुसार रहेको छ।

सि.नं.	**राजस्व अनुसन्धान कार्यालय/विभाग**	**बेरूजु बाँकीको विवरण**			
		पेश्की	**नियमित**	**असुल उपर**	**जम्मा**
१	राजस्व अनुसन्धान विभाग	०.००	२५५५२५५१.००	०.००	२५५५२५५१.००
२	इटहरी	०.००	६९३६८९१.२६	१०००००.००	७०३६८९१.२६
३	पथलैया	०.००	०.००	०.००	०.०
४	बुटवल	०.००	२०९८२४२.४१	०.००	२०९८२४२.४१
५	कोहलपुर	०.००	८६५५११.८४	१२३५५९६.००	२१०११०७.८४
	जम्मा	**०.०**	**३५४५३१९६.५१**	**१३३५५९६**	**३६७८८७९२.५१**

ख. महालेखापरीक्षकको ६१ औ प्रतिवेदनले औंल्याइएको बेरुजुको अवस्थाः-

महालेखापरीक्षकको ६१ औं वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार आ. व. २०७९/०८० र सो भन्दा अघिल्ला आर्थिक वर्षहरुको यस विभाग र मातहतका राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरुको कुल बेरुजु र बेरुजु फर्छ्यौटको विवरण देहाय अनुसार रहेको छः

रकम रु.

आ.व. २०७९/०८० सम्मको फछ्यौट गर्नुपर्ने कुल बेरुजु रकम	३,६७,८८,७९२.५१
आ.व. २०७९/०८० मा फछ्यौंट भएको बेरुजु रकम	७६७४९५८.००
आ.व. २०७९/०८० मा सम्परीक्षणका लागि पेश भएको रकम	१,११,१६,६४३.४१
प्रगति प्रतिशत (सम्परीक्षणका लागि पेश भएको समेत)	५१.०७%

ग. महालेखापरीक्षकको ६२ औं प्रतिवेदनले उठाएका सवाल र कार्यान्वयनको स्थितिः-

महालेखापरीक्षकको ६२ औं प्रतिवेदनले औंल्याए बमोजिम यस विभागको अनुसन्धान तथा तहकिकात क्षमता सुदृढ गर्ने कार्य गरिएको। राजस्व चुहावटका सम्भावित अन्य क्षेत्रसमेत पहिचान गरी सोको नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई योजनाबद्ध रणनीति तयार गरी कार्यान्वयन गरिएको छ। जोखिममा आधारित अनुसन्धान तहकिकातलाई जोड दिइएको छ भने राजस्व चुहावटको अनुसन्धानमा सम्पत्ति शुद्धीकरणको जोखिम तथा सम्भावना समेत अनुसन्धान गर्न थालिएको छ। राजस्व चुहावटका नवीनतम् क्षेत्र तथा चुनौती पहिचान गरी समयसापेक्ष र प्रविधिमैत्री अनुसन्धानमा जोड दिन थालिएको छ। साथै, गस्ती परिचालन योजना तयार गरी निरन्तर रुपमा मालवस्तु तथा ढुवानी साधनको अनुगमन प्रणाली (VCTS) निमार्ण गरी अनुगमन र गस्ती परिचालनको कार्यहरु अगाडि बढाइएको।

२.११ धरौटी आम्दानीको विवरण

आ.व. २०८१/८२ मा एक अर्ब चालीस करोड थप भई करिब चार अर्ब एकासी करोड रकम धरौटीमा रहेको छ।

राजस्व अनुसन्धान विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा अनुसन्धानको क्रममा दाखिला भएको धरौटी विवरण

सि.नं.	शाखा/कार्यालय	अ.ल्या. भएको	आ.व. ८१/८२ मा थप भएको	हाल सम्मको जम्मा
१	इटहरी	२४६४४२९८९	२२५५८५२७	२६९००१५१६
२	पथलैया	५२६८९४०३७	१०७६९७५१४	६३४५९१५५१
३	बुटवल	२२०८४६३१९	१३४६१८०६५	३५५४६४३८४
४	कोहलपुर	१८७३५७९३३	७५१२३४२४	२६२४८१३५६
५	रा. अ. विभाग	२२३००७४६००	१०५७५९०५६१	३२८७६६५१६१
जम्मा		३४११६१५८७८	१३९७५८८०९१	४८०९२०३९६८

परिच्छेद ३
राजस्व चुहावट नियन्त्रणका निरोधात्मक र प्रवर्द्धनात्मक प्रयासहरू

राजस्व अनुसन्धान विभागले राजस्व चुहावटको नियन्त्रणको लागि उपचारात्मकसँगै निरोधात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू समेत सञ्चालन गर्दै आएको छ। राजस्व चुहावटको विषय आफैमा बहुआयामिक र जटिल भएकोले राजस्व चुहावटको नियन्त्रण अपेक्षित र प्रभावकारी बनाउन अनुसन्धान अभियोजनका अलावा सचेतना, सहयोग, सद्भाव, सरोकार र सहकार्य अभिवृद्धि गर्नु समेत महत्वपूर्ण रहन्छ।

राजस्व चुहावट नियन्त्रणको निरोधात्मक उपायहरूको खोजी, अनुसन्धान र विकास तथा तत् सम्बन्धमा जानकारी अभिवृद्धि गर्न विभागले विभिन्न कार्यहरू गर्दै आएको छ। विभागले राजस्व चुहावट हुन नदिन प्राप्त सूचना जानकारी वा अनुमान आधारमा खबरदारी गर्ने, सजग गराउने, ध्यानाकर्षण गराउने लगायतका निरोधात्मक उपायहरूको अवलम्बन गर्दै आएको छ। त्यसैगरी, राजस्व चुहावट सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न गोष्ठी, सेमिनार, अन्तरक्रिया, कार्यशाला, सूचना प्रसारण, संस्थागत शुद्धीकरण कार्यप्रणाली र कार्यविधिमा सुधार जस्ता उपायहरू अवलम्बन गरिएको छ। राजस्व चुहावट विरूद्ध जनमत सृजना गर्ने, जानकारी मूलक सूचनाहरू सम्प्रेषण गर्ने, राजस्व चुहावट नियन्त्रणका लागि सचेतना तालिम, शिक्षा प्रदान गर्ने लगायतका प्रवद्धनात्मक उपायहरू पनि अघि बढाइएको छ। आ.व. २०८१/८२ मा विभाग र अन्तर्गतबाट ७ (सात) पटक सरोकारवालाहरूसँग छलफल, अन्तरक्रिया तथा सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन भएका थिए। आम नागरिकलाई राजस्व चुहावटको नियन्त्रणमा थप सक्रिय बनाउन सकेमा मात्र राजस्व चुहावट विरूद्धको कारबाही सफल हुने हुँदा विभागले जनतालाई सुसूचित गर्ने विभिन्न कार्यहरु सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरेको छ।

३.१. निरोधात्मक कार्यहरू

राजस्व चुहावट हुन नदिन पूर्व सावधानी अपनाउने, राजस्व सङ्कलनका नीति, विधि, प्रक्रिया र व्यवहारमा भएका त्रुटि तथा कमी कमजोरी हटाउन सुझाव दिने जस्ता कार्यहरू विभागले सञ्चालन गर्दै आएको छ। त्यस्तै, तथ्यमा आधारित भएर शङ्कास्पद कारोबार स्थल र नाकामा निगरानी, अन्तर-निकाय सूचना आदान प्रदान र समन्वय, नियम कानुनको परिपालना, अनुगमन, गस्ती परिचालन, आचारसंहिता निर्माण एवम् परिपालन तथा व्यावसायिक कारोबारको अनुगमन गर्ने, सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणालीको अवलम्बन गर्ने जस्ता निरोधात्मक कार्यहरू विभागले सञ्चालन गरिरहेको छ।

क. <u>राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा पहिलो संशोधन</u>

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा सामयिक संशोधन गर्न बनेको विधेयक प्रतिनिधि सभा तथा राष्ट्रिय सभाबाट सर्वसम्मत रूपमा पास भई सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट २०७६ माघ २८ मा प्रमाणीकरण भई कार्यान्वयनमा आएको थियो। उक्त राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७६ र अन्य ऐनहरूबाट गरिएका मुख्य मुख्य संशोधनहरूलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

१. गत आर्थिक वर्षमा राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) मुद्दा हेर्ने अधिकारी यस ऐन अन्तर्गतको राजस्व चुहावट कसूर सम्बन्धी मुद्दाको शुरू कारबाही र किनारा सम्बन्धित उच्च अदालतबाट हुने।

२. **<u>दण्ड सजाय</u>ः** राजस्व चुहावटको कसूर गर्ने व्यक्तिबाट बिगो असुल वा जफत गरी त्यस्तो व्यक्तिलाई बिगोको शतप्रतिशत जरिबाना तथा कसूरको मात्रा अनुसार देहाय बमोजिमको कैद हुनेः-

   (क) एक करोड रूपैयाँसम्मको बिगोमा एक महिनादेखि छ महिनासम्म कैद,

   (ख) एक करोड रूपैयाँदेखि पाँच करोड रूपैयाँसम्मको बिगोमा छ महिनादेखि एक वर्षसम्म कैद,

   (ग) पाँच करोड रूपैयाँदेखि दश करोड रूपैयाँसम्मको बिगोमा एक वर्षदेखि तीन वर्ष सम्म कैद,

   (घ) दश करोड रूपैयाँदेखि माथि जतिसुकै बिगो भएपनि तीनवर्ष देखि पाँच वर्षसम्म कैद।

३. विभागले तीन करोड रूपैयाँसम्मको राजस्व चुहावट भएको देखिएमा त्यस्तो आयकर, मूल्य अभिवृद्धिकर, अन्तःशुल्क, भन्सार महशुल वा अन्य कर वा गैरकर निर्धारण गरी असुल गर्न सम्बन्धित संस्था वा निकायमा लेखी पठाउने व्यवस्था गरिएको।

४. यस ऐन संसोधन पश्चात् अनुसन्धानको क्रममा मालवस्तु पछि मालधनीलाई फिर्ता दिने ठहरेमा सो मालधनीले सो मालवस्तुको लिलाम बिक्रीबाट आएको रकम **<u>र प्रचलित कानून बमोजिम ब्याज रकम</u>** फिर्ता पाउनेछ र त्यस्तो मालवस्तु पाऊँ भन्ने निजको कुनै हक दाबी नलाग्ने व्यवस्था गरिएको छ।

५. राजस्व चुहावटको कसूरको आरोपमा अनुसन्धान तथा तहकिकात भइरहेको कुनै राष्ट्रसेवक कर्मचारी पदमा रही रहँदा आफ्नो विरूद्धको प्रमाण लोप वा नष्ट गर्न सक्ने वा अनुसन्धान तथा तहकिकातमा बाधा व्यवधान वा प्रतिकूल प्रभाव पार्न सक्ने पर्याप्त कारण विद्यमान भएमा विभागले त्यस्ता कर्मचारीलाई आधार र कारण खुलाई निलम्बन गर्नको लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष लेखी

पठाउन सक्नेछ। यसरी लेखी आएमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले त्यस्तो कर्मचारीलाई निलम्बन गर्नु पर्नेव्यस्था गरिएको छ।

६. **मालवस्तु लिलाम सम्बन्धमाः** यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने कसूरको सम्बन्धमा कब्जा लिएको मालवस्तु वा कुनै चौपाया कब्जा गरिएको भएमा अनुसन्धान अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई तोकिए बमोजिमको मूल्याङ्कन समितिबाट कायम भएको मूल्यलाई सो वस्तुको मोल कायम गरी मालधनीले नै सकार गर्न मञ्जुर गरेमा निजको कागज गराई निजलाई सो मालवस्तु जिम्मा लगाई दिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

ख. राजस्व चुहावट सम्बद्ध कानूनमा पछिल्लो संशोधन

- आर्थिक तथा व्यावसायिक वातावरण सुधार र लगानी अभिवृद्धि सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने ऐन, २०८१ ले राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐनको संशोधनलाई समेत समावेश गरेकोमा संशोधित व्यवस्था हाल लागू भइसकेको।

संशोधित व्यवस्थाः

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को *दफा १३क (२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि विभागले तीन करोड रुपैयाँसम्मको राजस्व चुहावट भएको देखिएमा त्यस्तो आयकर,मूल्य अभिवृद्धि कर,अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल वा अन्य कर वा गैरकर निर्धारण गरी असुल गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी सक्ने।*

(६) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तीन करोड रुपैयाँभन्दा बढीको राजस्व चुहावट भएकोमा यस ऐन बमोजिम मुद्दा दायर गर्नुपर्नेछ।

(७) उपदफा (२) र (६) जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम मुद्दा दायर हुनुअघि सम्बन्धित व्यक्तिले बिगो र लाग्ने जरिवाना रकम भुक्तानी गर्छु भनी निवेदन दिएमा विभागले बिगो र लाग्ने जरिवाना रकम असुल गरी मुद्दा नचलाउने निर्णयको लागि सरकारी वकील कार्यालयलाई पेश गर्नुपर्नेछ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम लेखी आएमा सरकारी वकील कार्यालयले त्यस्तो मुद्दा नचलाउने निर्णय गर्नेछ।

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को *दफा २४क. र ख. थपिएकाः*

मिलापत्र हुन सक्नेः यस ऐन बमोजिम मुद्दा दायर भई विचाराधीन रहेको मुद्दामा प्रतिवादीले बिगो र लाग्ने जरिवाना भुक्तानी गरी मिलापत्र गराई पाऊँ भनी निवेदन दिएमा मिलापत्र हुन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको मिलापत्र फैसला कार्यान्वियनको चरणमा समेत गर्न सक्नेछ। त्यसरी मिलापत्र भएकोमा प्रतिवादीलाई भएकोमा प्रतिवादीलाई भएको कैद सजायको लगत कट्टा हुनेछ।

२४ ख. मुद्दा फिर्ता लिन सकिनेः जानाजान वा बदलियतपूर्वक राजस्व छल्ने नियतले कुनै कार्य गरेकोमा बाहेक प्रतिवादीउपर यस ऐन बमोजिम दायर भएको मुद्दा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि,२०७४ मा उल्लिखित कार्यविधि अवलम्बन गरी फिर्ता लिन सक्नेछ।

उक्त ऐनको संशोधित व्यवस्था बमोजिम राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) नियमावली, २०७० संशोधन गर्ने गृहकार्य थालिएको।

ग. अनुगमन निरीक्षण तथा समन्वय

१. अनुगमन निरीक्षण

राजस्व अनुसन्धान विभागका उपमहानिर्देशक श्री कृष्ण कुमारी श्रेष्ठको संयोजकत्वमा राजस्व प्रशासनमा कार्यरत अन्य निकायका प्रमुखहरूको समेत सहभागितामा बढी चुहावट हुने मुलुकको दक्षिणी भू-भागमा अवस्थित विभिन्न भन्सार नाकाहरूको संयुक्त निरीक्षण मिति २०८२/०१/११ मा सम्पन्न भएको छ।

२. सरकारी वकिलसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

केही नेपाल ऐन संशोधन, २०८१ मा राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा समेत संशोधन भए पश्चात् राजस्व चुहावट सम्बन्धी मुद्दाहरूको प्रभावकारी अभियोजनको लागि सहजता ल्याउने उद्देश्यले सरकारी वकिलहरुसँग समेत अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम गरियो। यसका लागि विभाग र मातहतले निरन्तर समन्वय, छलफल तथा सूचना आदानप्रदान समेत गर्दै आएको छ।

घ. गस्ती परिचालन

चोरी निकासी पैठारी तथा आन्तरिक ओसारपसारको क्रममा हुने चुहावट नियन्त्रण गर्न विभागले आवश्यकतानुसार नियमित, आकस्मिक र द्रुत गस्ती परिचालन गर्दछ। द्रुत गस्ती आवश्यकतानुसार परिचालित हुन्छन्। यसको कार्य क्षेत्र महानिर्देशकले तोक बमोजिम हुन्छ। प्रत्येक द्रुत गस्तीको टोलीमा विभागका महानिर्देशकले तोकेबमोजिम विभागका निर्देशकको नेतृत्वमा आवश्यकतानुसार कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मीहरू रहने व्यवस्था छ। साथै, थप बल आवश्यक परेमा नजिकको सशस्त्र प्रहरी बलबाट आवश्यक मद्दत लिन सकिने व्यवस्था छ। नियमित तथा आकस्मिक गस्ती महानिर्देशकलाई अग्रिम जानकारी गराई विभिन्न राजस्व अनुसन्धान कार्यालयहरूले समेत परिचालन गर्ने व्यवस्था छ। गस्ती टोलीले अनुसन्धान गरेको विषय प्रारम्भिक प्रतिवेदनसहित विभागमा बुझाउनुपर्ने, आन्तरिक ओसारपसारका गाडीहरूको हकमा प्रारम्भिक जाँचबुझ गरी विभाग वा सम्बन्धित अनुसन्धान कार्यालयमा बुझाउनुपर्ने व्यवस्था छ।

गस्ती टोलीले गर्ने कार्यहरुः

- चोरी निकासी पैठारी लगायत राजस्व चुहावट सम्बन्धी सूचना सङ्कलन गरी विश्लेषण गर्ने।

- सीमा क्षेत्रबाट हुने चोरी निकासी पैठारीको सम्बन्धमा सम्भाव्य भौगोलिक क्षेत्रहरूको पहिचान गरी त्यस्ता क्षेत्रहरूमा नियमित अनुगमन एवम् गस्ती गरी फेला परेका मालवस्तु कब्जामा लिने।
- राजमार्ग क्षेत्रमा सञ्चालित यातायात तथा ढुवानी साधनहरूको नियमित/आकस्मिक चेक जाँच गर्ने।
- राजस्व चुहावट गरेको वा राजस्व नतिरेको शङ्कास्पद मालसामान राखिएको सम्भाव्य भण्डारण स्थलको पहिचान गरी त्यस्तो भवन, गोदाम, पसल र कारोबारस्थल स्थान विशेषको खानतलासी लिने, सिलबन्दी गर्ने एवम् कसूरसँग सम्बन्धित मालवस्तु कब्जामा लिई थप अनुसन्धानका लागि प्रारम्भिक प्रतिवेदनसहित विभाग वा सम्बन्धित कार्यालयमा बुझाउने।
- पैठारी गरिएका वा स्वदेशी उत्पादनका मालसामानहरूको आन्तरिक ओसारपसारमा छड्के जाँच तथा परीक्षण गर्ने।
- अन्तःशुल्क र मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तुको उत्पादन स्थल, भण्डारण स्थल, ओसारपसार र बिक्रीको अनुगमन गर्ने।
- राजस्व छलेको सूचनाको आधारमा खाता, अभिलेख एवम् प्रमाण सङ्कलन गर्ने, चेकजाँच गर्ने, खानतलासी लिने र थप अनुसन्धानका लागि प्रारम्भिक प्रतिवेदनसहित विभाग वा सम्बन्धित राजस्व अनुसन्धान कार्यालयमा बुझाउने।
- विदेशी विनिमय अपचालनसँग सम्बन्धित कसूर गरेको सूचनाको आधारमा प्रारम्भिक छानबिन गरी प्रतिवेदनसहित विभाग समक्ष पेश गर्ने।

गत आर्थिक वर्ष (२०८१/८२) मा सम्पन्न भएका विभिन्न प्रकारका गस्तीहरूको विवरण देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

क्र. सं.	विवरण	विभाग	कार्यालय	जम्मा
१	नियमित गस्ती	१२३९	११२७	२३६६
२	आकस्मिक गस्ती	२	२५९	२६१
३	द्रुत गस्ती	०	२४४	२४४
जम्मा		**१२४१**	**१६३०**	**२८७१**

३.२ प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

राजस्व चुहावट गम्भीर अपराध हो भन्ने विषयलाई उद्योगी व्यवसायी र सर्वसाधरण जनतासम्म चेतना फैलाउन तथा राजस्व चुहावट नियन्त्रण र अनुसन्धानमा सहयोग

अभिवृद्धि गर्न गोष्ठी, सेमिनार, अन्तरक्रिया, कार्यशाला, सूचना प्रसारण, संस्थागत सुदृढीकरण, कार्यप्रणाली तथा कार्यविधिमा सुधार ल्याउने कार्य विभाग र मातहतले गर्दै आएका छन्।

क. अन्तरक्रिया कार्यक्रम

राजस्व चुहावट अनुसन्धान तथा नियन्त्रणको सम्बन्धमा प्रवर्द्धनात्मक कार्य अन्तर्गत आ.व. २०८१/८२ मा विभिन्न ७ वटा नागरिक सचेतना तथा सरोकारवालाहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् जसमा करिब छ सय जनाले भाग लिएका थिए।

सि.नं.	मिति	स्थान	सहभागी व्यक्तिहरू	सहभागी सङ्ख्या
१	२०८१/१०/२२	नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघको सभाहल टेकु, काठमाडौं	राजस्व अनुसन्धान विभागका प्रतिनिधि, सशस्त्र प्रहरी बल रा.प्र.ई. का प्रतिनिधि, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि, पत्रकार र अन्य सरोकारवालाहरू	१५० भन्दा बढी
२	२०८२/०१/1	उद्योग वाणिज्य संघ, नेपालगञ्ज, बाँके।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भन्सार, आन्तरिक राजस्व कार्यालय, उद्योग वाणिज्य संघ समेतका निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू लगायतका सरोकारवालाहरू	१२० भन्दा बढी
३	२०८२/०१/२८	रा.अ.वि.को सभाहल, हरिहरभवन, ललितपुर	समुद्रपार निकासी पैठारी संघका प्रतिनिधि समेतका सरोकारवाला तथा कर्मचारीहरू	७५ जना
४	२०८२/०२/०२	होटल ड्रिमल्याण्डको सभाहल मणिग्राम, बुटवल	मा.न्यायाधिश, सह-न्यायाधिवक्ता, रा.अ.का.का कर्मचारीहरू र सरोकारवालाहरू समेत	४० जना
५	२०८२/०१/०७	गुलरिया यद्योग वाणिज्य संघको सभाहल	प्र.जि.अ.को आतिथ्यता र निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू लगायतका सरोकारवालाहरू	११०जना
६	२०८२/०१/१६	उद्योग बाणिज्य संघ, धनगढीको सभाहल	प्र.जि.अ.को आतिथ्यता र निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू समेत अन्य सरोकारवालाहरू	३०० जना

ख. प्रचार सामग्री मार्फत सन्देश मूलक सूचना प्रशारण

राजस्व अनुसन्धान विभागले आफ्नो कार्य प्रणालीको बारेमा सरोकारवालाई सूचना तथा जानकारी प्रदान गर्न विभिन्न प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन प्रशारण गर्दै आएको छ। सूचनाको हक अन्तर्गत हरेक ३-३ महिनामा Proactive Disclosure प्रकाशन गर्दै आएको छ। समय-समयमा विभागको परिचय समेटिएको Leaflet, VCTS सम्बन्धी जानकारीमूलक Leaflet प्रकाशन गर्ने गरेको छ। साथै, वार्षिक रूपमा विभागको कार्यसम्पादन र अन्य गतिविधिहरू समेटेर वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने गरेको छ। विभागको वेवसाईट, इमेल, फेसबुक, हटलाईन, टोलफ्री टेलिफोन मार्फत विभाग र मातहतमा उजुरी दिन सकिने साथै विभाग र मातहतका विभिन्न जानकारी प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। सरोकारवालाहरूलाई नियमित रूपमा सूचनामूलक सामग्रीहरू बुलेटिन, प्रेस विज्ञप्ति लगायत मार्फत सूचना सम्प्रेषण गर्ने गरिएको छ।

परिच्छेद ४
संस्थागत सुदृढीकरणमा विभागको क्रियाशीलता

राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न राजस्व अनुसन्धान विभागले भौतिक पूर्वाधार विकास, जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि र परिष्कृत कार्य पद्धतिको अवलम्बन गरी नियमित रूपले संस्थागत क्षमता बढाउँदै आएको छ। विभाग र अन्तर्गतका चार वटै कार्यालयहरूलाई राजस्व चुहावट नियन्त्रणको कार्यमा क्षमता अभिवृद्धि गर्दै विभागको समग्र कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी र नतिजामूलक बनाउन विभागले हरेक वर्ष संस्थागत सुदृढीकरणका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ। विभागले विद्युतीय शासनको प्रवर्द्धन गर्ने र अभिलेख प्रणालीलाई थप प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री बनाउँदै विभागको आन्तरिक कार्य प्रणालीलाई थप चुस्त बनाउन लागु गरिएको Case Management Information System (CMIS) लाई निरन्तर रूपमा प्रयोग गर्दै आएको छ। मानव संशासन विकासको लागि विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत कार्मचारीहरूलाई विभिन्न स्वदेशी तथा वैदेशिक तालिम, गोष्ठी, सेमिनारहरूमा सहभागिताको अवसर प्रदान गरिएको छ। खासगरी विभागमा कार्यरत नवआगन्तुक कर्मचारीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिमदेखि अनुसन्धानमा दक्षता विकास गर्ने खालका तालिमहरूको सञ्चालन गरिएको छ। विभागलाई प्राप्त हुँदै आएको स्रोत र साधनको महत्तम उपयोग गर्दै संस्थागत सुदृढीकरणका कार्यक्रमहरू निरन्तर अगाडि बढाइएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राजस्व अनुसन्धान विभागले सम्पादन गरेका संस्थागत सुदृढीकरणका कार्यक्रमलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१.वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम

राजश्व अनुसन्धान विभागको वार्षिक समीक्षा गोष्ठी २०८१ साउनमा ललितपुरस्थित विभागको सभाहलमा सम्पन्न भएको थियो। राजस्व अनुसन्धान विभाग र विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट गत आर्थिक वर्ष (२०८०/८१) मा सम्पादन भएका कामहरूको समीक्षा गर्ने र आगामी दिनमा विभागले लिनुपर्ने रणनीतिका बारेमा सरोकारवालाहरूसँग छलफल गर्ने उद्देश्यले वार्षिक समिक्षा गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो।

४.२. जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्यहरू

यस विभागमा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गरी अनुसन्धान र अभियोजनलाई थप प्रभावकारी, परिपक्क, तथ्य र प्रमाणमा आधारित बनाउन कर्मचारीहरूलाई स्वदेश र विदेशमा विभिन्न विषयमा तालिमहरू प्रदान गर्दै आएको छ।

विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरूले विभागमा कार्यरत रहँदा सदाचारिता र इमान्दारिता प्रदर्शन गर्नुका साथै विद्यमान ऐन कानुनको परिपालना गर्नु आवश्यक हुन्छ। यसै प्रयोजनको लागि

विभागले कर्मचारीहरूको आचारसंहिता स्वीकृत गरी लागू समेत गरेको छ। राजस्व चुहावटका नविन प्रवृत्ति र विभागमा बढ्दो उजुरीहरूको सङ्ख्याको कारण उत्पन्न चुनौतीको सामना गर्न विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको ज्ञान सीप र समग्र कार्यसम्पादनलाई अझ परिष्कृत बनाउन विभिन्न तालिमहरूले मद्दत गरेको छ।गत आर्थिक वर्षमा यस विभागद्वारा वा अन्य निकायद्वारा सञ्चालन गरिएका विभिन्न स्वदेशी तालिममा सहभागी गराइएको छ ।

४.४.अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन गोष्ठी एवम् तालिममा सहभागिता सहकार्य एवम् समन्वयः

भारतको नयाँ दिल्लीमा सम्पन्न 9th Regional Customs Enforcement Meeting मा विभागको उपमहानिर्देशकको सहभागिता रहेको थियो। उक्त बैठकबाट नेपालमा राजस्व चुहावट नियन्त्रणको सन्दर्भमा क्षेत्रीय सहभागिता सहयोग र समन्वयको लागि थप टेवा पुग्ने अपेक्षा लिइएको छ। बैठकमा विभिन्न देशका राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने निकायमा कार्यरत निकायका प्रमुखहरूको सहभागिता रहेको थियो।

४.५ पुरस्कार प्रोत्साहन प्रदान

राजस्व चुहावटको अनुसन्धान कार्य आफैमा चुनौतीपूर्ण र जोखिमयुक्त छ। यस विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरू नियमित कार्यालय समयको अलावा २४ सै घण्टा आफ्नो कार्यक्षेत्रमा खटिनुपर्ने अवस्था छ। यस विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरी विभागले हरेक आर्थिक वर्षको समाप्ति पश्चात उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गर्ने गरेको छ। यस्तो कार्यले विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको मनोवल बढन गई कार्यसम्पादनमा उत्कृष्ट र उत्प्रेरणा बढ्ने अपेक्षा लिइएको छ।

४.६ विभागको पञ्च वर्षीय रणनीतिक योजना (२०७८/७९-२०८२/८३) तर्जुमा तथा कार्यन्वयन

राजस्व अनुसन्धान विभागले आफ्नो संस्थागत रणनीतिक योजना कार्यन्वयनको अन्तिम चरणमा छ। सरोकारवालहरूसँगको छलफल, समन्वय एवम् अन्तरक्रियामा आगामी आ.व.देखि लागु हुने गरी नयाँ रणनीतिक कार्ययोजना निर्माण गर्न आवश्यक छ। यसका लागि विभागले आवश्यक गृहकार्य थालेको छ।

४.७ विभागको प्रणालीगत क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू

समग्र अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने उद्देश्यले मालवस्तु तथा ढुवानीका साधनहरूको अनुगमन प्रणाली (VCTS) आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि यस विभागले कार्यान्यनमा ल्याएको छ।VCTS को बारेमा यस प्रतिवेदनमा छुट्टै परिच्छेमा विस्तृत विवरण उल्लेख गरिएको छ। त्यस्तै, विभागको आन्तरिक कार्य प्रणालीलाई थप सहज बनाउनको लागि विगत देखि नै Case

Management Information System(CMIS) निर्माण गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ। यस प्रणालीले विभागको आन्तरिक कार्यसम्पादन प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउन मद्दत पुऱ्याएको अवस्था छ। यस प्रणालीमा विभागका महत्वपूर्ण दस्तावेजहरूलाई एकीकृत गरी Digitalize गर्ने कार्य समेत सम्पन्न गरिदैं आएको छ। त्यसैगरी, विभागको वेवसाइटलाई थप परिमार्जन गरी प्रयोगकर्तामैत्री बनाइएको छ।

४.८ विभागको भौतिक पूर्वधार विकास सम्बन्धी कार्यहरू

विभागको परिसरलाई ढलान गर्ने, विभाग परिसरको ढल व्यवस्थापन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। विभागको भवनमा दर्ता चलानी प्रयोजनको लागि नयाँ कोठा निर्माण भएको छ भने प्रवेश तथा सोधपुछ कक्षलाई थप आकर्षक बनाइएको छ। राजस्व अनुसन्धान कार्यालय बुटवलको नयाँ भवन निर्माणको लागि जग्गा खोज्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ। विभागमा सेवाग्राही यात्रु प्रतिक्षालय, यार्डलाई खाली गर्ने व्यवस्थित बनाउने तथा अन्य मर्मतका कार्यहरु गरिएको छ।

परिच्छेद ५
मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (Vehicle & Consigment Tracking System, VCTS) को कार्यान्वयन अवस्थाको विष्लेषण

५.१ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को परिचय

आजको विकासको जग सूचना प्रविधिमा आधारित छ। सूचना प्रविधिको माध्यमबाट जटिल कार्यहरूसमेत सहज रूपमा कम लागतमा सम्पादन गर्न सकिन्छ। राजस्व चुहावट नियन्त्रणलाई थप निगरानी गर्दै व्यवसायिक सुशासन कायम गराउने अभिप्रायले राजस्व अनुसन्धान विभागले वेवमा आधारित Vehicle & Consignent Tracking System कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। यसको प्रयोगले यथार्थ कारोबार गर्ने व्यवसायीहरूको व्यापारको लागत र समय कम हुन जानेछ भने अवैध व्यापार गर्नेहरू राजस्व अनुसन्धान विभागको निगरानी तथा नियन्त्रणमा ल्याउन सहयोग पुग्नेछ। मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (Vehicle & Consigment Tracking System,VCTS) नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, राजस्व अनुसन्धान विभागले मिति २०७६।०३।२३ गतेको नेपाल राजपत्रको सूचना बमोजिम मिति २०७६ साउन १ गते देखि कार्यान्वयनमा आएको सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणाली हो।

यस प्रणालीमा व्यवसायिक प्रकृतिका मालवस्तुहरू एक स्थानबाट अर्को स्थानमा ढुवानी गर्नु पूर्व ढुवानीसम्बन्धी कारोबार गर्ने ढुवानी कम्पनी, उत्पादनकर्ता, आयातकर्ता, थोक बिक्री तहसम्मको कारोबार गर्ने व्यवसायीहरूले मालवस्तु ओसारपसार गर्नुपूर्व वेवमा आधारित केन्द्रीय सूचना प्रणालीमा मालवस्तुसँग सम्बन्धित संक्षिप्त विवरण प्रविष्टी गर्नुपर्ने हुन्छ। यस प्रणालीका प्रयोगकर्ताहरूले प्रविष्टि गर्नुपर्ने व्यापारिक मालवस्तुहरूको ओसारपसारमा मालवस्तुका विवरणहरूको विद्युतीय अभिलेख नेपाल सरकारको डाटा सेन्टरमा रहन्छ। उक्त डाटा सेन्टरबाट प्राप्त हुने सूचनाहरू व्यवसायी आफै वा सरकारी निकायहरूले सहज उपयोग गर्न सक्दछन्। यस प्रणालीलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि सम्बद्ध व्यवसायीहरूका प्रतिनिधिमूलक केन्द्रीय संस्थाहरूबाट सहकार्यका लागि एकबद्धता सहितको तत्परता देखिएको छ। शुरूवाती दिनमा यस प्रणालीलाई अवलम्बन गर्ने व्यवसायीहरूको सङ्ख्या उत्साहजनक देखिएको छ। राजस्व अनुसन्धान विभागले समेत प्रवर्द्धनात्मक रणनीति अख्तियार गरी व्यवसायीलाई यस प्रणालीप्रति अभ्यस्त गराउनका लागि देशव्यापी रूपमा विभिन्न प्रचारप्रसार तथा जानकारीमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ।यो प्रणाली नेपाल सरकारको केन्द्रीय सूचना प्रणालीसँग आबद्ध गरिएको छ र सूचना

विभागबाट प्रणालीको सुरक्षा परीक्षण समेत गरिएको छ। राजस्व अनुसन्धान विभागले VCTS कार्यान्ययनमा सहजताको लागि एक इकाई नै स्थापना गरेर कार्य गर्दै आएको छ। हाल यस प्रणालीमा सबै पक्षको सक्रिय सहभागिता देखिएको छ। यस प्रणालीको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन यस विभागले नियमित अनुगमन निरीक्षण गर्दै आएको छ। साथै, प्रणालीले निर्धारण गरेका मापदण्डको उल्लङ्घन गर्नेहरूलाई जरिवाना समेत गर्दै आएको छ।

५.२ Vehicle & Consigment Tracking System कार्यान्वयनको नीतिगत आधार

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२को दफा १३ ग मा रहेको वेवमा आधारित अनलाईन ढुवानी साधन अनुगमन प्रणाली लागु गर्ने भन्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि राजस्व अनुसन्धान विभागले यस सफ्टवेयर प्रणालीको निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको हो।साथै, आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेट वक्तव्यको बुँदा नं ३ २१ मा उल्लेखित चोरी निकासी पैठारी र आन्तरिक उत्पादनको परिवहनमा हुने विचलनलाई न्यूनीकरण गरी राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न उत्पादन, परिवहन र बिक्रीसम्मको श्रृङ्खलालाई ट्र्याकिङ् प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ भन्ने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनार्थ यस प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको हो। हाल यो प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन भइरहेको छ। यसको स्तरोन्नति गर्न तथा अन्य सम्बद्व प्रणालीसँग अन्तरआबद्धता गर्ने कार्य अगाडि बढिरहेको छ।

५.३ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS)को आवश्यकता/औचित्यता

- नेपालमा व्यवसायिक मालवस्तुहरूको आन्तरिक ओसारपसार गर्दा मालवस्तु वा कारोबारसँग सम्बन्धित कागजातहरू साथमा लिई हिड्नुपर्ने व्यवस्था मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, आन्तरिक राजस्व विभागबाट जारी व्यापारिक वस्तुहरूको आन्तरिक ओसारपसार सम्बन्धी नियमन निर्देशिका, २०६५मा समेत रहेको छ। राजस्व अनुसन्धान विभागले आफ्ना चेकपोष्टहरूमार्फत व्यापारिक मालवस्तुहरूको कारोबार सत्यताको परीक्षण गर्दै आएको थियो। राजस्व अनुसन्धानका चेकपोष्टहरूमा जम्मा हुने यस्ता कागजातहरूको एकमुष्ट डाटावेस तयार गर्न नसक्दा अनुसन्धान तथा कर परीक्षण गर्ने कुनै पनि निकायले त्यस्ता सूचनाहरू उपयोग गर्न नसकेको अवस्था समेतलाई मध्येनजर गरी सूचना प्रविधिमा आधारित यस सफ्टवेयर प्रणालीको निर्माण गरी सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय वा पक्षहरूले त्यस्ता सूचनाको पूर्ण उपयोग गर्न सक्ने गरी प्रणालीको विकास गरिएको छ।
- नेपाल भित्रको आन्तरिक कारोबारलाई व्यवस्थित र पूर्ण अभिलेखीकरण गर्न यस प्रणालीले सहयोग पुऱ्याउँदछ। एउटै बिलबीजक वा प्रज्ञापन पत्रबाट पटक पटक मालवस्तुहरू

ओसारपसार भई व्यापार विचलन तथा राजस्व चुहावट हुने जोखिम निराकरण गर्नमा यसले सहयोग पुऱ्याउँदछ।

- मालवस्तुको ढुवानीमा समय र लागत घटाई व्यापार सहजीकरणका लागि यो प्रणाली सक्षम हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस प्रणालीको पूर्ण कार्यान्वयन पछि राजस्व अनुसन्धान विभाग अन्तर्गत रहेका सम्पूर्ण चेकपोष्टहरू रहने छैनन्। व्यवसायिक प्रकृतिका मालवस्तुहरू ओसापसार गर्ने फर्म वा कम्पनीहरूले ठेलीका ठेली कागजातहरूको फोटोकपी गरी लाइनमा बसी चेकपोष्टमा बुझाउनुपर्ने बाध्यताको अन्त्य हुनेछ। जसबाट व्यापार व्यवसायको लागत र समयमा बचत हुने देखिन्छ।
- यो प्रणालीको माध्यमबाट व्यवसायिक कारोबारको विद्युतीय अभिलेख केन्द्र स्थापना हुने छ। यसबाट सिर्जना हुने तथ्याङ्कका आधारमा राजस्व चुहावट जोखिमका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी जोखिमका आधारमा चुहावट नियन्त्रणको रणनीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुग्दछ।
- व्यवसायीहरूका बीचमा स्वेच्छिक कर सहभागिताको स्तर बढ्न गई स्वस्थ व्यवसायिक प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ। अवैध कारोवार तथा व्यापार विचलनमा सक्रिय स्वार्थ समूहहरूको पहिचान गरी तिनीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउन समेत सहयोग पुग्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ।
- व्यावसायिक मालवस्तुहरूको आन्तरिक ओसारपसार बढ्दै गएको छ। पर्याप्त जनशक्ति तथा प्रविधि अभावका कारण सबै प्रकृतिका कारोबारहरूमा निगरानी राख्न सकिने अवस्था छैन। तसर्थ, जोखिममा आधारित अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गर्दै Digital Check Post हरू खडा गर्न यसले सहयोग पुऱ्याउँदछ। राजस्व चुहावटका उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा राजस्व अनुसन्धान विभागको पहुँच स्थापित गर्न सहज हुनेछ।
- राजस्व चुहावटसँग सम्बन्धित उजुरीहरूको सत्यता परीक्षण गर्दै छानबिन तथा अनुसन्धानलाई वस्तुनिष्ठ, तथ्यपरक र प्रमाणमा आधारित गराउन सकिने हुन्छ। करदाताहरू उपर हुँदै आएका अनुसन्धान तथा कर निर्धारणका लागि पर्याप्त प्रमाणहरू जुटाउनका लागि यस प्रणालीको डाटावेसको उपयोग गर्न सकिन्छ।

५.४. मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को सफल कार्यान्वयनको लागि भएका प्रयासहरू

मालवस्तु तथा ढुवानी साधनको अनुगमन प्रणालीको सफल कार्यान्वयनको लागि राजस्व अनुसन्धान विभागले सरोकारवालहरूसँग नियमित रूपमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने गरेको छ। विभाग अन्तरगतका कार्यालयहरूबाट समेत कर्मचारीहरु, सेवाग्राही तथा सम्बद्ध क्षेत्रसँग अन्तरक्रिया, छलफल लगायतका कार्यक्रम गर्ने गरिएको छ।

५.५ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को कार्यान्वयन अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा VCTS प्रयोगकर्ता सङ्ख्या २ लाख ९९ हजार पुगेको छ। यस प्रणालीमा वर्षभरीमा जम्मा १ करोड १५ लाख ८८ हजार कन्साइन्मेन्टहरू प्रविष्टी भएका छन्। उक्त कन्साइन्मेन्टहरूको विस्तृत विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

आ.व. २०८१/८२ मा VCTS प्रणलीबाट भएको कारोवारको तथ्याङ्कीय विवरण

कागजात घोषणाको प्रकार	कन्साइन्मेन्ट सङ्ख्या (हजार)	कागजात सङ्ख्या (हजार)	कारोवार रकम (रू.करोड)
बिल	१०१९२	२०८३५	३७७१३७
चलान	५३७	७६६	३९६३३
प्रज्ञापन पत्र	३४२	५२०	११७९७८
DR नोट	१८	२९	५६८
अन्य	४१७	१६७०	१६२२०
CR नोट	८	१२	१९७
निकासी बिल	७५	८४	२०४६२
जम्मा	**११५८८**	**२३९१७**	**५७२१९६**

५.६ मालवस्तु तथा ढुवानी अनुगमन प्रणाली (VCTS) को अनुगमन तथा कारबाही

(क) विभाग तथा कार्यालयहरूबाट भएका अनुगमन र कारबाहीको सङ्ख्यात्मक विवरणः

सि.नं.	शाखा/कार्यालय	सङ्ख्या	जरिवाना रू.
१	इटहरी	३४३	१०००६०००
२	पथलैया	२१९	९९९८०००
३	बुटवल	१९८	७१७५०००
४	कोहलपुर	५२४	१५७१००००
५	अनुसन्धान शाखा-१	१	२५०००
६	अनुसन्धान शाखा-२	२	१२५०००
७	अनुसन्धान शाखा-३	२	३०००००
८	अनुसन्धान शाखा-४	३	१०००००
९	अनुसन्धान शाखा-५	१	५००००
१०	अनुसन्धान शाखा-७	४	२०००००
११	प्रशासन	३	३२५०००
१२	योजना, अनुगमन तथा गस्ती परिचालन	२	१०००००
जम्मा		**१३०२**	**४४११४०००**

५.७ प्रणाली कार्यान्वयका लागि सम्बोधन गर्नुपर्ने चुनौतीहरू :

- यस प्रणालीको कार्यान्वयनका लागि व्यवसायीहरूलाई थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुँदैन तर कम्प्युटर वा मोबाइल तथा इन्टरनेटको पहुँच अनिवार्य हुन्छ। नेपालको सबै क्षेत्र तथा व्यवसायीमा इन्टरनेटको द्रुत पहुँच पुऱ्याउनु चुनौतीपूर्ण देखिन्छ। कहिलेकाहीं आवश्यकताले आविष्कारको माग गर्दछ। यसैलाई मध्यनजर गरी नेपालको सबै क्षेत्रमा विद्युत तथा इन्टरनेटको सुविधा उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायलाई सकारात्मक दबाब समेत सिर्जना हुन सक्दछ।
- नेपालको व्यापार व्यवसाय अझै पनि परम्परागत प्रकृतिको छ। एउटै व्यवसायीले विभिन्न प्रकृतिका मालवस्तुहरूको आयात वा कारोबार गर्ने, व्यवसायमा सूचना प्रविधिको प्रयोग नगर्ने जस्ता समस्या छन्। त्यस्ता व्यवसायीहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउनु चुनौतीपूर्ण छ। हिजोका दिनमा मोबाइल फोन तथा सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गर्न कसैले जानेको थिएन,।प्रविधि भित्रियो सबै प्रयोगकर्ता अभ्यस्त हुदै गए। यो प्रणाली पनि त्यस्तो जटिल नभएकोले प्रयोगसँगै अभ्यस्त हुदै जाने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। सचेतना अभिवृद्दि तथा सशक्तिकरण भने आवश्यक पर्दछ ।
- यस प्रणालीले सही कारोबार गर्ने व्यवसायीहरूलाई फाइदा नै पुऱ्याउँदछ। अवैध कारोबारलाई निगरानी गर्न सहज हुने, जोखिमका क्षेत्रहरू पहिचान गर्न सकिने, सम्पूर्ण व्यवसायलाई अभिलेखीकरणको दायरामा ल्याउन सकिने हुँदा यसलाई चुनौतीको रूपमा भन्दा पनि अवसरको रूपमा लिनुपर्ने देखिन्छ।
- यसको क्षमता विकास र स्तरोन्नति आवश्यक छ। यसको पूर्वाधार विकास, क्षमता विकास, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा अन्य प्रणालीसँगको अन्तरआबद्धताका लागि पर्याप्त बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सेवाग्राही, व्यवसायी तथा अन्य सम्बद्ब व्यक्ति, निकाय तथा संघ संस्थाहरुसँग निरन्तर छलफल, अन्तरक्रिया तथा सूचना आदाप्रदान अत्यावश्यक देखिन्छ। यसले राजस्व चुहावट नियन्त्रण र अनुसन्धानमा समन्वय, सहकार्य तथा Networking अभिवृद्धि गर्दछ।

परिच्छेद ६
राजस्व छलीमा पहिचान गरिएका मुलभूत प्रवृत्ति/समस्याहरु

विश्वव्यापी प्रवृत्तिलाई हेर्दा जहाँ राजस्व सङ्कलनका लागि कानुन बनाइन्छ त्यहाँ उठ्नुपर्ने राजस्व र उठेको राजस्वबीच अन्तर रहने गर्दछ। यस्तो अन्तर देशको विकासको स्तर, जनताको चेतनाको स्तर, सरकारको कानुन परिपालना गराउन सक्ने सामर्थ्यता लगायतमा निर्भर रहन्छ। उठ्नुपर्ने कर र उठिरहेको राजस्व बीचको अन्तर कम गराउन निगरानी गर्ने विशिष्टीकृत निकायहरूको स्थापना गरिएको हुन्छ। कानुन बमोजिम भुक्तानी गर्नुपर्ने राजस्वमा सहभागिताको हिसाबले हेर्दा ४ प्रकारका व्यक्तिहरू रहन्छन्। पहिलो प्रकारको व्यक्ति कर तिर्न चाहन्छ, दोश्रो प्रकारको तिर्न नसक्ने वा नजान्ने हुन्छ, तेश्रो प्रकारको व्यक्ति तिर्न नचाहने हुन्छ भने चौथो प्रकारको व्यक्तिले राजस्व सहभागिता नगर्ने निर्णय गरी राज्यलाई चुनौती दिएको हुन्छ। शुरूका तीन प्रकारका व्यक्तिहरूलाई राजस्व सङ्कलन गर्ने मूल जिम्मेवारी पाएका निकायहरूले सेवाको गुणस्तरीयता अभिवृद्धि, शिक्षा र चेतनामूलक कार्यक्रम, निरीक्षण, परीक्षण जस्ता कार्यहरू गरी उनीहरूको राजस्व सहभागिता बढाउने कार्य गर्दछन्। चौथो प्रकारको व्यक्ति जो नियोजितरूपमा राजस्व परिपालना नगर्ने निर्णयमा पुगेको हुन्छ त्यस्तो समूहका व्यक्तिहरूका बारेमा तथ्य र सूचनामा आधारित भई विशेष खोज, छानबिन तथा कारबाही गर्नुपर्दछ।यस्ता व्यक्तिलाई कारबाही नगर्दा अन्य तीन प्रकारका व्यक्तिहरूको राजस्व सहभागिता पनि क्रमिकरूपमा गिरावट आउँदछ। त्यसैले गम्भीर प्रकृतिका राजस्व चुहावट एवम् छलीमा संलग्न हुँदाको जोखिमको मात्रा (Risk Factor) बढाउनु पर्दछ।

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐनले राजस्व चुहावट गरेको मानिने कसूरहरूको सूची उल्लेख गरेको छ।कुनै पनि व्यक्तिले राजस्व चुहावट गर्न गराउन वा गर्ने उद्योग गर्न वा त्यस्तो कार्य गर्न कुनै पनि कर्मचारीलाई कुनै पनि प्रकारले मद्दत गर्न, झुठ्ठा लेखा प्रमाणित गर्न, राजस्वको दायित्व कम हुने गरी मालवस्तुको विवरण घोषणा गर्न, गलत परामर्श दिन वा त्यस्तो कार्यमा मतियार हुन वर्जित गरेको छ। त्यस्तो कार्यमा संलग्नलाई कडा सजायको व्यवस्था गरेको। राजस्व अनुसन्धान विभाग लगायत अर्थ मन्त्रालय र सो मातहतका विभागहरू, सुरक्षा निकायहरू यी र यस्ता गलत कार्य नियन्त्रणमा लागिरहेको भएतापनि राजस्व छलीका घटनाहरूमा सोचे अनुरूप कमी आउन सकेको छैन।

राजस्व अनुसन्धान विभागले गत आर्थिक वर्षमा गरेका अनुसन्धानका कार्यहरूबाट राजस्व छलीका विभिन्न प्रवृत्तिहरू देखिएका छन्। धेरैजसो पुरानै प्रवृत्तिहरू पनि दोहोरिएका छन् भने

कतिपय नयाँ प्रवृत्तिहरू समेत देखिएका छन् भने । विद्युतीय अर्थतन्त्र (Digital Econoy) का कारण व्यापार व्यवसायको तरिकामा परिवर्तन आएको छ। नेपालमा अनौपचारिक अर्थतन्त्रले ठूलो हिस्सा ओगटेको छ। यस्तो कार्यमा व्यापक कर/राजस्व छली बढिरहेको अवस्था छ। सबै प्रकारका राजस्व चुहावट तथा छलीका कार्यलाई कानूनी दायरामा ल्याउन ढिला गर्न नहुने अवस्था छ। त्यसैगरी, व्यापार व्यवसायको तरिकामा आएको परिवर्तन अनुसार अनुसन्धान गर्न सक्षम हुने गरी जनशक्तिको विकास गर्नु पर्ने समेत देखिएको छ।

मूल रूपमा राज्यले राजस्व प्राप्त गर्ने भन्सार नाका क्षेत्र र आन्तरिक बजार क्षेत्र दुइटैमा राजस्व चुहावटका जोखिमहरू उत्तिकै देखिएका छन्। ती जोखिमका क्षेत्र र राजस्व छलीका प्रवृत्ति/समस्याहरु तपशील बमोजिम रहेका छन्ः—

६.१. भन्सार नाका क्षेत्र

- आयात निर्यातको कारोबार पूर्ण रूपमा बैङ्किङ्ग प्रणालीमार्फत हुने नगरेको।
- भन्सार विभागले समय समयमा प्रकाशित गर्ने पैठारी सूचना अभिलेख मूल्यलाई छल्ने नियतले मालवस्तु छदम नाम घोषणा गरी मूल्य फरक पार्ने गरेको।
- न्यून भन्सार महसुल दर लाग्ने वस्तुमा अधिक बीजकीकरण गरी विदेशी मुद्रा अपचलन तथा करकट्टी सुविधा समेत लिने गरेको।
- अधिक भन्सार महसुल दर लाग्ने वस्तुहरूमा न्यून बीजकीकरण गरी राजस्व छली गर्ने गरेको।
- पैठारी गर्ने मालवस्तुको प्रतितपत्र खोल्दा हार्मोनाइज्ड संकेत (Haronized Code),नाम, ब्राण्ड, मोडेल, मूल्य स्पष्ट खुलाउने नगरेको।
- निकासी/पैठारी हुने मालवस्तुको बीजकमा विस्तृत विवरण (Specification) उल्लेख गर्ने नगरिएको हुँदा वर्गीकरण सही हुन नसकेको।
- गुणस्तरीय प्रयोगशाला परीक्षण (Lab Test) को अभावमा मालवस्तुको सही पहिचान हुन नसकेको।
- निकासी पैठारी हुने मालवस्तुको विवरण (परिमाण, मूल्य, प्रकृति, रूप, आकार लगायत) गलत घोषणा गरी दरबन्दी फरक पारी न्यून राजस्व तिर्ने गरेको।
- वास्तविक कारोबार खर्च नदेखाउने प्रवृत्ति।
- कम भन्सार दर लाग्नेमा अधिक बीजकीकरण (Over Invoicing) र बढी भन्सार दर लाग्नेमा न्यून बीजकीकरण (Under Invoicing) हुने गरेको।
- तयारी वस्तु (Finished Goods) लाई टुक्राएर भाग (Parts) को रूपमा फरक फरक प्रज्ञापन पत्र र ढुवानी साधनबाट ढुवानी गर्ने गरेको देखिएको छ।

६.२. भन्सार नाका बाहिरका क्षेत्र

विशेष गरी नेपालको भारततर्फ खुला एवम् सहज सीमाना रहेकोले भन्सार विन्दु बाहेकका स्थानबाट अनाधिकृत रूपमा मालवस्तु ओसारपसार हुने गरेको अवस्था छ। खुला सीमा नाकालाई व्यवस्थित गर्न नसक्दा तस्करी कार्यमा संलग्नहरूले अनाधिकृत लाभ लिइरहेका छन्। तस्करी कार्यलाई सीमा नाका क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दाहरूले स्वरोजगार पेशाको रूपमा लिई जीवन निर्वाहको माध्यम बनाएको अवस्था छ। स्थानीय उपभोगका मालवस्तु लगायत मलखाद एवम् इलेक्ट्रोनिक्स सामानसमेतको चोरी पैठारी हुने गरेको छ। भन्सार नाका बाहिरबाट हुने यस्तो अनाधिकृत व्यापार प्रणालीलाई नियन्त्रण गर्न स्थानीय प्रशासन एवम् भन्सार प्रशासनलगायतका निकायहरूले सीमा नाका व्यवस्थित गरी सीमा क्षेत्रमा प्रभावकारी रूपमा गस्ती परिचालन गर्नुपर्ने देखिएको छ।

६.३. आन्तरिक बजार क्षेत्र

मुलुकले प्राप्त गर्ने राजस्वको अर्को क्षेत्र आन्तरिक बजार हो। स्वदेशमा पेशा, व्यवसाय र उद्योग सञ्चालन गर्ने व्यक्ति/निकायले राज्यलाई तिर्नुपर्ने राजस्वभन्दा घटी राजस्व तिर्ने नियतले आफ्नो आयको सही घोषणा नगर्ने, नपाउने छुट दाबी गर्ने, असम्बन्धित खर्च दाबी गर्ने, अग्रीम कर कट्टी (TDS) नगर्ने, उत्पादन हिसाब सही नदेखाउने, अन्तः शुल्क लाग्ने वस्तुको बिक्रीमा लाग्ने अन्तः शुल्क स्टिकर नक्कली प्रयोग गर्ने, एउटै स्टिकर पटक पटक प्रयोग गर्ने, होटेल तथा ट्राभल व्यवसायीले विदेशी विनिमयको सही हिसाब नदेखाउने, नियमानुसार मूल्य अभिवृद्धि कर असुल नगर्ने, शैक्षिक परामर्श दिने संस्थाहरूले प्रदान गर्ने सेवा परामर्शमा मू.अ. कर असुल नगर्ने, विद्यार्थी आपूर्ति गरेवापत बाह्य विश्वविद्यालयबाट प्राप्त हुने कमिशनलाई आयमा नदेखाउने, सम्पत्ति र दायित्वको निःसर्गबाट प्राप्त खुद लाभको सही गणना नगर्ने जस्ता क्रियाकलापहरू गरी राजस्व चुहावट गर्ने गरेको देखिएको छ। यसरी हुने राजस्व चुहावटका घटनाहरूको नियन्त्रण प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेमा स्वभाविक रूपमा राजस्व छलीका घटनामा बढोत्तरी आउँदछ। विभागको अनुसन्धान कार्यबाट आन्तरिक बजार क्षेत्रमा राजस्व चुहावटका निम्न प्रवृत्तिहरू बढी देखिएका छन्ः-

- व्यावसायिक कारोबारसँग असम्बन्धित खर्च दाबी गरी करयोग्य आय घटी देखाउने गरेको।
- राजस्व सम्बन्धी विभिन्न ऐनले दिएको छुटको सीमाभन्दा बढी छुट दाबी गर्ने गरेको।
- नोक्सानी समायोजन तोकिएको अवधिभन्दा बढी अवधिको गर्ने गरेको।
- लगानीको नोक्सानीलाई व्यावसायिक नोक्सानीमा समायोजन (Adjustment) गर्ने गरेको।
- आयकर ऐन, २०५८ ले तोकेको भुक्तानीमा नियमानुसार अग्रीम कर कट्टी (TDS) हुने नगरेको र कट्टी गरेकोमा पनि समयमा दाखिला हुने नगरेको।

- व्यावसायिक प्रयोजनका लागि भाडामा लिइएका घरबहालको सम्झौता र वास्तविक भुक्तानी फरक फरक हुने गरेको।
- घर जग्गाको कारोबारमा वास्तविक कारोबार मूल्य नदेखाई मालपोत कार्यालयबाट तोकिएको न्यूनतम मोल देखाई पुँजीगत लाभकर छल्ने गरेको।
- आकस्मिक रूपमा प्राप्त पुरस्कार, उपहार, चिट्ठा, जुवा आदिमा हुने आकस्मिक लाभमा नियमानुसार कर कट्टी गर्ने नगरेको।
- ऐनले तोकेको भन्दा बढी ह्रासकट्टी दाबी गर्ने गरेको लगायत।

६.४. वस्तु व्यापारतर्फ

- सक्कली बीजकको आडमा नक्कली कारोबार हुने गरेको अर्थात् भौतिक रूपमा मालसामान वा सेवा आपूर्ति नगरी बीजकमात्र जारी गरी उक्त बीजकबाट कर कट्टी र खर्च दाबी गर्ने गरेको।
- करतर्फ खरिद बिक्री वास्तविक कारोबार मूल्यमा नदेखाउन दुई प्रकारका खाता प्रयोग गर्ने गरेको।
- व्यावसायिक मौज्दात (Stock) को परिमाण र मूल्य वित्तीय हिसाब विवरणमा स्पष्ट रूपमा देखाउने नगरेको।
- उद्योग व्यवसायको गोदामको क्षमताभन्दा बढी मौज्दात (Stock) रहेको विवरणमा देखाउने गरेको।
- व्यापारिक फर्म (Trading Firm) ले असम्बन्धित व्यक्तिलाई नगद कमिशन (Cash Commission) खर्च देखाउने गरेको, व्यापारिक छुट/बीजकमा छुट (Trade Discount/Bill Discount) भने देखाउने नगरेको।
- वारेन्टी (Warranty) खर्च दाबी गरेकोमा उत्पादकबाट प्राप्त हुने सोधभर्ना रकम देखाउने नगरेको।
- कर बीजक प्रयोग नगरी लुज बिलबाट बिक्री गर्ने गरेको।
- बैङ्क ऋणलाई अन्य भगिनी व्यवसायमा प्रयोग गरी ब्याज खर्च दाबी गर्ने गरेको।
- सञ्चालकहरूले हरेक वर्ष कारखाना (Factory) र व्यवसायिक फर्म (Business Firm) थपिरहने तर सञ्चालक सम्बद्ध व्यवसाय निरन्तर नोक्सानीमा देखाइरहने गरेको।
- सञ्चालक सम्बद्ध कम्पनीलाई न्यून मूल्यमा आपूर्ति गर्ने गरेको।
- स्व-उपयोग (Self Consumption) लाई आयमा देखाउने नगरेको लगायत।

६.५. सामान्य उद्योग क्षेत्रतर्फ

- कच्चा पदार्थ, अर्द्ध तयारी वस्तु र तयारी वस्तुको परिमाण र मूल्यको हिसाब सही रूपमा देखाउने नगरेको।

- उद्योग विभागबाट स्वीकृत स्थापित मापदण्ड (Norm) अनुसार उत्पादित वस्तुको हिसाब देखाउने नगरेको।
- कारोबारसँग असम्बन्धित खर्च दाबी गरी उत्पादन लागत उच्च (High Production Cost) देखाउने गरेको।
- गलत हिसाब तयार गरी उत्पादित परिमाण (Production Quantity) सही देखाउने नगरेको।
- व्यावसायिक भवन वा संरचना निर्माणमा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गर्ने नगरेको।
- अन्तः शुल्कजन्य कारोबार गर्ने करदाताले प्याकिङ मेटेरियल्समा तिरेको नपाउने क्रेडिट दाबी गर्ने गरेको।
- कर छुट पाएका निकायहरूले छुटको उद्देश्य विपरीत कारोबार गरी करबाट उन्मुक्ति लिने गरेको।
- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगको कमजोर Stock arrangement प्रणाली रहेको तथा मदिरा व्यवसायीले कम शक्ति (UP) को स्टिकर बढी शक्ति (UP)को बोतलमा प्रयोग गर्ने गरेको।
- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुमा प्रयोग हुने स्टिकर नक्कली प्रयोग हुने गरेको।
- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको जर्ती मिनाहा समयमा गर्ने नगरेको आदि।

६.६. सेवा व्यापार क्षेत्रतर्फ

अ. सफ्टवेयर क्षेत्र

- नेपालबाट निर्यात हुने कम्प्युटर सफ्टवेयर (Software) लगायत सेवा निर्यात (Export) मा बीजक जारी (Invoicing) हुने नगरेको।
- सेवा व्यापारको भुक्तानीको तारिका (Mode of Payent) को स्पष्ट खुलासा हुने नगरेको।
- निर्यातकर्ता (Exporter) र आयातकर्ता (Importer) बीचको सम्झौता (Agreement) अनुसार सेवा निर्यात-आयात हुने नगरेको आदि।

आ. म्यानपावर व्यवसाय

- विदेशबाट प्राप्त हुने कामदारको माग पत्र (Demand Letter), शर्तनामा (Terms and Conditions), कमिशन (Commision) र श्रम विभागबाट दिइने पूर्व तथा अन्तिम स्वीकृतिमा कामदारको खर्च र लाग्ने सेवा शुल्क स्पष्ट रूपमा खुलाउने नगरेको।
- कामदारबाट सेवा शुल्कवापत बढी रकम लिई न्यून आय देखाउने गरेको।
- विदेशस्थित कम्पनीलाई कामदार आपूर्ति गर्दा भर्नाको लागत (Recruiting Cost) वापतको कमिशन (Commision) आय देखाउने नगरेको आदि।

इ. निर्माण क्षेत्र

- परिमाणको बिल (Bill of Quantities) र सम्झौता (Agreement) अनुसार आय तथा खर्च देखाउने नगरेको।
- कामको प्रकृतिसँग अमिल्दो सामान खरिदको बीजक देखाउने गरेको जस्तै- कालोपत्रे गर्ने कामको लागि फलामे रड खरिद गरेको बीजक हुने गरेको।
- झुट्टा कारोबारका बीजक संलग्न गर्ने गरेको।
- उपकरण (Equipment) भाडामा लिएको भनी फर्जी सम्झौता पेश गर्ने गरेको।
- निर्माण कार्यमा संलग्न कामदार कर्मचारीलाई थोरै रकम तलब भत्ता उपलब्ध गराए पनि धेरै दाबी गर्ने गरेको लगायत।

ई. पर्यटन क्षेत्र

- विदेशी विनिमयको कारोबार (Foreign Transaction) सही रूपमा देखाउने नगरेको।
- मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवामा मूल्य अभिवृद्धि कर उठाउने नगरेको।
- विदेशी विनिमयको आय नदेखाउने तर खर्च दाबी गर्ने गरेको ।
- पर्यटक उद्धारको नाममा विमा वापत मोटो रकम प्राप्त गरेपनि आयमा देखाउने नगरेको।
- पर्यटक र बीमा व्यवसायीसँगको मिलोमतोमा नक्कली बिजक जारी गर्ने गरेको।

उ. शैक्षिक परामर्श सेवा क्षेत्र

- विदेश जानेसँग सेवा शुल्क बढी लिने तर न्यून आय देखाउने गरेको।
- विदेशस्थित विश्वविद्यालयबाट प्राप्त कमिशनलाई आयमा देखाउने नगरेको।
- सेवा बिक्रीमा मूल्य अभिवृद्धि कर उठाउने नगरेको लगायत।

६.७. लगानीतर्फ

- लामो तथा छोटो अवधिको लगानी (Long Term and Short Term Investment) को प्रतिफलको अभिलेखाङ्कन सही हुने नगरेको।
- शेयर/बण्ड/जग्गा (Share/Bond/Land) मा भएका लगानी र प्रतिफलको आय नदेखाउने गरेको।
- कम्पनीमा प्राप्त भएका आयमध्ये आंशिक आयमात्र घोषणा गर्ने गरेको लगायत।

६.८. रोजगारी आयतर्फ

- आय कम देखाउने वा नदेखाउने गरेको।
- डाक्टर, वकील, चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट जस्ता परामर्शदाताहरूले लिने सेवा शुल्क फरक फरक भुक्तानी केन्द्रबाट भुक्तानी गरी कर छल्ने गरेको।
- अग्रीम कर १५ प्रतिशत मात्र कट्टा गरी सम्पूर्ण आयलाई आय विवरणमा समावेश गर्ने नगरेको, पति पत्नी दुवैको रोजगारी आय हुँदा दम्पत्ति सुविधाको दुरूपयोग गर्ने गरेको।
- विदेशी विनिमयमा हुने आय सही रूपमा देखाउने नगरेको आदि।

६.९. विदेशी विनिमय क्षेत्र

- भन्सार माफी तथा न्यून भन्सार महसुल लाग्ने सामान (कपास, मेडिकल Equipment लगायत) पैठारीमा अधिक बीजकीकरण गरी विदेशी मुद्रा अपचलन गरेको।
- न्यून मूल्यको सामानको अधिक बीजकीकरण गरी विदेशी विनिमय अपचलन गरेको।
- हुण्डी (मूलतः विप्रेषण आय) बैङ्किङ्ग माध्यमको पहुँचमा सबै आइनसकेको (Remittance Without Banking Channel)।
- मालवस्तु पैठारी नै नगरी नक्कली बैङ्किङ्ग अभिलेख (Fake Bank Documents)बाट विदेशी मुद्रा अपचलन गर्ने गरेको।
- विदेशी मुद्रा अवैध रूपमा सञ्चय/ओसारपसार र कारोबार हुने गरेको।

६.१० विशेष जोखिम

- पचास प्रतिशत वा सोभन्दा बढी शेयर स्वामित्व भएका निकायको स्वामित्व परिवर्तन हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ५७ अनुसार दुईवटा आय विवरण/वित्तीय विवरण पेश गर्नुपर्नेमा सो पेश गर्ने नगरेको।
- कम्पनी/निकायको घरजग्गाको स्वामित्व बिक्री हुँदा वास्तविक कारोबार मूल्य नदेखाई मालपोत कार्यालयले तोकेको न्यूनतम मूल्य मात्र उल्लेख गर्ने प्रवृत्ति अधिक रूपमा रहेको। यसरी न्यून मूल्याङ्कनमा घर जग्गा रजिष्ट्रेशन गरिए पनि बैङ्क खाताबाट भने वास्तविक कारोबारको रकम लेनदेन हुने गरेको।

परिच्छेद ७
विभागको सोच, गन्तव्य र आगामी मार्गचित्र

आर्थिक वर्ष २०८२।८३ को नीति तथा कार्यक्रम मार्फत् सरकारले राष्ट्रिय आवश्यकता तथा जनचाहनाअनुरूप लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यतामा आधारित समाजवाद उन्मुख आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरणका लागि राजनीतिक स्थायित्व, सुशासन, विधास र सामाजिक न्यायसहित समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्न स्रोतको सङ्कलन बढाउनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। राजस्व अनुसन्धान विभागको आगामी दिनका कार्यहरू सरकारले लिएको दीर्घकालीन सोचलाई सहयोग पुग्ने गरी राजस्वको सम्भावना र सङ्कलन बीचको अन्तरलाई कम गर्ने दिशामा निर्देशित हुनेछन्।

विभागले विगतमा प्रत्यायोजित अधिकारबाट राजस्व प्रशासनका कानुनहरू प्रयोग गर्दै आएको थियो। गम्भीर प्रकृतिका राजस्व छलीमा संलग्न हुनुपर्ने विभाग राजस्व प्रशासनका अन्य विभागबाट सम्पादन हुन सम्भव हुने कार्यहरूमा समेत कहिलेकाहीँ संलग्न हुने गरेको आरोप विगतमा यस विभागलाई लाग्ने गरेको सुनिएता पनि हाल आएर राजस्व चुहावट तथा नियन्त्रण ऐनको प्रयोग मार्फत् अनुसन्धान तथा अभियोजन गर्ने अभ्यास भएको छ। यस सन्दर्भमा, आफ्ना आधारभूत कार्यहरुमा नवप्रवर्तन र प्रविधिमैत्री रुपमा सम्बद्व सबैको समन्वय र सहकार्यमा अनवरत लागी परी राजस्व चुहावट नियन्त्रणमा Centre of Excellence का रुपमा आफूलाई स्थापित गर्न आवश्यक छ। यसो भएमा मात्र उठेका प्रश्न तथा आलोचनाको जवाफ कार्य तथा नतिजा मार्फत विभागले दिन सबल र सक्षम अवश्य रहन्छ। यसतर्फ विभाग र मातहत निरन्तर सजग तथा सक्रिय भई राजस्व चुहावट नियन्त्रण र अर्थतन्त्रमा राजस्वको योगदान बढाउन आफूलाई अब्बल सावित गर्न जरुरी छ।

आगामी दिनमा सूचना सङ्कलन, अनुसन्धान तहकिकात अझ बढी व्यवस्थित र योजनाबद्ध ढङ्गबाट सम्पादन गर्न विभाग प्रतिवद्ध रहेको छ। यसका लागि विभागले चरणबद्ध उपलब्धि सहितको कार्ययोजना (Milestone) तयार गरी रणनीति बनाएको छ। विभागको आगामी कार्ययोजनामा देहायका विषयहरू समेटिनेछन्, जसको कार्यसम्पादन प्रगतिसँगै विभाग Role Model Organization को रूपमा स्थापित हुने विश्वास लिइएको छ।

क. नीतिगत मार्गचित्र

- विभागले प्रयोग गर्ने राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा केही नेपाल ऐन संशोधन, २०८१ समावेश गरेका व्यवस्थालाई नियमावलीमा समेत समावेश

गर्न नियमावलीमा संशोधन गर्ने कार्य यथाशीघ्र अघि बढाउने। परिवर्तित परिवेश, प्रवृत्तिहरू आदिलाई समेटेर ऐन र नियममा नियमित संशोधन/परिमार्जन गरिनेछ।

- विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ संशोधन र परिमार्जनको नेतृत्वदायी भूमिका अर्थ मन्त्रालयको रहेको हुन्छ। विदेशी विनिमय अपचलनको मुद्दा सम्बन्धी अनुसन्धान तथा मुद्दा दायरका सम्बन्धमा हाल महसुस गरिएका एवम् भविष्यमा आइपर्न सक्ने जोखिम समेतलाई ध्यान दिइ सोमा आवश्यक संशोधनका लागि अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गरिनेछ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा विभागको त्रिवर्षीय रणनीतिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- विभागले गर्ने अनुसन्धान तथा अभियोजनको कार्यलाई व्यवस्थित गराउने हेतुले अनुसन्धान तथा अभियोजन कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- विभागले आगामी वर्षमा सम्पादन गर्ने सुधारका कार्यक्रमहरूलाई समेटेर वार्षिक कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। कार्यालयहरूले विभागले तयार गरेको कार्ययोजनाका आधारमा आफ्नो वार्षिक व्यवसायिक कार्ययोजना (Annual Business Plan) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनेछन्।
- यस विभाग र मातहत राखी परिचालन गरिएका राजस्व प्रहरी इकाई हाल Adhoc अवस्थामा चलेकोले सञ्चालनका लागि यथाशीघ्र कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

ख. संगठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि

- हाल विभागको मूलभवन रहेको कार्यालय आफ्नो जग्गामा रहेको छैन। कार्यालयको कार्यप्रकृतिलाई समेत ध्यान दिएर पर्याप्त स्थान सहित विभागको लागि जग्गा प्राप्ति गरिनेछ। आफ्नै जग्गामा भवन निर्माण गर्ने कार्य समेत अगाडि बढाइने छ मातहतका कार्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारमा सुधार गरिनेछ।
- विभाग र कार्यालयको स्वीकृत नयाँ संरचना अनुसार अब विभाग र मातहतका कार्यालयहरूमा बहुज्ञान र बहुसीपयुक्त कर्मचारी रहने व्यवस्था गरिनेछ। नयाँ कर्मचारीहरूको उपस्थितिसँगै कर्मचारीहरूमा क्षमता विकास गर्नुपर्ने देखिएको छ। यसैले कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्ने अभिप्रायले तालिमका विभिन्न module हरू तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। चालु आर्थिक वर्षमा कम्तिमा ५० कर्मचारीहरूलाई तालिम उपलब्ध गराइनेछ र अर्को आर्थिक वर्षमा यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने।

- राजस्व चुहावटका उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा आवश्यक निगरानी बढाउन, राजस्व छली एवम् चुहावट हुने क्षेत्रहरू पहिचान गर्न र राजस्व चुहावट बढी मात्रामा हुने क्षेत्र सम्बद्ध व्यक्ति, संस्था, समूहको कारोबारको प्रकृति एवम् प्रवृत्ति विश्लेषण गर्नका लागि सूचना व्यवस्थापन एकाई (Intelligence Unit) को स्थापनालाई अन्तिम रूप दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- ढुवानी साधन अनुगमन प्रणालीलाई क्षमता विकास तथा स्तरोन्नती गरिनेछ । यस प्रणालीलाई ASYCUDA World System, ITS लगायतसँग अन्तरआबद्ध गराई एकीकृत र समयसापेक्ष बनाइनेछ।
- राजस्व प्रशासनका निकायहरूसँग सूचना तथा जानकारी आदान प्रदान गर्न विगतमा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग, भन्सार विभाग तथा आन्तरिक राजस्व विभागसँग भएका समझदारी पत्र (Memorandum of Understanding) मा समयसापेक्ष आवश्यक परिमार्जन गरी प्रभावकारी बनाइनेछ।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रणमा अन्य निकायहरूसँग पनि समन्वय र सहयोगका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको सम्बन्धित क्षेत्र हेर्ने सचिवको संयोजकत्वमा एक उच्चस्तरीय संयन्त्रको निर्माण गरिनेछ।
- विभाग र मातहत कार्यालयमा कार्यरत कमर्चारीहरूलाई कार्यसम्पादनमा जिम्मेवार, जवाफदेही र उदाहरणीय आचरण प्रदर्शन गर्न सक्षम बनाउनको लागि नियमित अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- अनुसन्धान कार्यमा संलग्न हुने कर्मचारीहरूको सुक्ष्म निगरानी गरी तिनीहरूको कार्यसम्पादनको अभिलेख महानिर्देशकले राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। सो अभिलेखका आधारमा कर्मचारीलाई दण्ड र पुरस्कार दिने प्रणालीको अवलम्बन गरिनेछ।गुणस्तरीय कार्यसम्पादनका लागि मातहतका कार्यालयहरूबीच प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण सृजना गरिनेछ।

ग. वैज्ञानिक कार्यशैलीको अवलम्बन

- वित्तीय जानकारी इकाई (Financial Intelligence Unit)तथा अन्य निकायहरूबाट सूचना लिई उच्च आर्थिक हैसियत (HNI) व्यक्तिबाट हुने राजस्व चुहावटको अनुसन्धान छानबीन तथा अभियोजन गरिनेछ।
- आर्थिक वर्ष २०८२।८३ मा छानबिन गरी फर्छ्यौंट गर्न बाँकी रहेका राजस्व चुहावटसँग सम्बन्धित विषयहरूको छानबीन गरी न्यूनतम ७५ प्रतिशत र विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ ६० प्रतिशत मुद्दाहरूको टुङ्गो लगाइनेछ।

- राजस्व चुहावट हुने उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू पहिचान गर्न विशेषज्ञ सहितको एक कार्यदल गठन गरिनेछ। कार्यदलबाट प्राप्त सुझावलाई आधार मानी राजस्व जोखिमका सूचकहरू तयार गरिनेछ। ती सूचकहरूका आधारमा विभागको अनुसन्धानलाई केन्द्रित गरिनेछ।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न अनुसन्धान कार्यलाई सूचना, ज्ञान र प्रविधिमा आधारित बनाइ प्रदर्शनात्मक प्रभाव पर्ने गरी राजस्वका प्रत्येक क्षेत्र भन्सार, आयकर मूल्य अभिबृद्धि कर अन्तः शुल्क र गैर कर क्षेत्रका दुई/दुई विषयहरूको अनुसन्धान गरिनेछ।
- उजुरी तथा सूचनाहरूको व्यवस्थापनका लागि उजुरी/सूचना व्यवस्थापन निर्दिशका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- परिपत्र वा निर्देशनको रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय तथा अन्य विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त हुन आएका कागजातहरूलाई र विभागबाट अनुसन्धान सम्पन्न भएका र अनुसन्धानको क्रममा रहेका सम्पूर्ण फाइलहरूलाई खोजेको बखत तुरून्तै उपलब्ध हुन सक्ने गरी सुरक्षित राख्न त्यस्ता विवरणहरूलाई कम्प्यूटरकृत (Digitized) गरिनेछ।
- सीमावर्ती क्षेत्रहरूबाट हुने गरेको चोरी निकासी पैठारी र आन्तरिक बजारमा बिना बिलबिजक हुने गरेको कारोबार एवम् ओसारपसारलाई नियन्त्रण गरी बजार प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न सीमावर्ती क्षेत्र, राजमार्ग तथा मुख्य बजार क्षेत्रमा नियमित, आकस्मिक एवम् द्रुत गस्ती परिचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- चोरी निकासी पैठारी कार्यलाई हतोत्साही गरी नियन्त्रण गर्न सम्बद्ध सबै निकायहरूलाई क्रियाशील रहन निर्देशन दिने र चोरी निकासी पैठारी हुने नाकाहरूको स्थलगत अनुगमन गरी चोरी पैठारी निकासी कार्यलाई न्यूनीकरण र रोकथाम गर्न स्थानीयस्तरमा गठन भएको स्थानीय राजस्व चुहावट नियन्त्रण समितिले भोगेको समस्याहरूको समाधान गर्न राजस्व चुहावट उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको मार्गनिर्देशनमा चौमासिक रूपमा जिल्लास्थित सीमा नाकाहरूको स्थलगत अनुगमन गरी स्थानीयस्तरमा समन्वय र समस्या समाधानमा ध्यान केन्द्रित गरिनेछ।
- जफत गरी भण्डारमा दाखिला भएका मालवस्तुहरूको प्रचलित कानुन बमोजिम समयमै लिलाम बिक्री कार्य सम्पन्न गरिनेछ। साथै, विभागको जिन्सी खातामा रहेको तर पुरानो भई मर्मत संभार गरी काम चलाउन नसकिने किसिमका मालवस्तुहरूको समेत समयमै लिलाम बिक्रीको कार्य सम्पन्न गरिनेछ।

- राजस्व अनुसन्धानको सिलसिलामा देखिएका राजस्व चुहावट एवम् छलीका नवीन प्रकृति र प्रवृत्तिहरूलाई पृष्ठपोषणको रूपमा लिई त्यस्ता मुद्दाहरू (Issues) को विविध क्षेत्रगत अनुसन्धानमा विशेष ध्यान केन्द्रित गरिने छ।
- बढ्दो अनौपचारिक अर्थतन्त्रको आयतनलाई कम गरी स्वस्थ अर्थतन्त्रको निर्माणका लागि तथ्य र सूचनाका आधारमा विस्तृत अनुसन्धान (Coprehensive Investigation) कार्यलाई परिणाममूलक बनाइने छ। यसका लागि जोखिममा आधारित नक्साङ्कन (Risk Area Mapping) गरी सोही अनुरूप मौजुदा जनशक्ति परिचालित गरिनेछ।
- अनौपचारिक अर्थतन्त्र बढाउन भूमिका खेलिरहेको विदेशी मुद्राको अनाधिकृत प्रयोगलाई निरूत्साहित गर्न त्यस्ता विदेशी मुद्रा अपचलनसम्बन्धी जोखिम सूचक निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- अनुसन्धान कार्यमा हाल प्रयोगमा रहेको कागजातहरू (खानतलासी मुचुल्का, प्रवेश मुचुल्का) को विद्यमान ढाँचामा समसामयिक परिमार्जन गरिनेछ। साथै, अनुसन्धान प्रतिवेदनको विद्यमान ढाँचालाई समेत परिमार्जन गरी लागू गरिनेछ। यस्तो अनुसन्धान प्रतिवेदनलाई सफ्टवेयरमा समेत राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- करको दायित्व घटाउन उच्च कर नियोजन गर्ने र कर छली गर्ने करदाताहरूको सूचना प्राप्त गर्न एवम् राष्ट्रिय कराधारको संरक्षण गर्न जनस्तरमा समेत करदाता शिक्षा तथा कर सचेतनाका कार्यक्रमहरू सघन रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।

अन्त्यमा, विभागका उल्लिखित कार्यहरु एक्लो प्रयासबाट मात्र सम्भव छैन। यसका लागि प्रणालीका अन्य पात्रहरू, निजी क्षेत्र, पेशाविद्हरू, सञ्चार जगत तथा सर्वसाधारण सबैको साथ र सहयोग आवश्यक पर्दछ। विभागले आफ्नो साख र प्रतिष्ठा सधैं उँचो राखी राजस्व चुहावट नियन्त्रण र यस सम्बन्धि अनुसन्धान तहकिकातमा Centre of Excellence का रुपमा स्थापित गर्न ढिला गर्नुहँदैन। राजस्व चुहावट नियन्त्रण र तहकिकात आफैमा जटिल र संवेदनशील कार्य भएकोले सम्बद्ध सबै क्षेत्रको सहकार्य, समन्वय र नेटवर्किङ्ग अत्यावश्यक रहन्छ। समयसापेक्ष नीतिगत र कानूनी सुधार, जनशक्तिको कुशल व्यवस्थापन तथा क्षमता विकास, तालुक निकायको निरन्तर साथ, सहयोग र अभिभावकत्व र सबै तह क्षेत्र निकायको निरन्तर सहकार्य तथा समन्वय कायम गर्न सकेमा राज्यले लिएको राजस्व चुहावट एवम् कर छली नियन्त्रणको लक्ष्यमा कोशेढुङ्गा सावित हुनेमा दुई मत छैन।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ः राजस्व अनुसन्धान विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरु

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
१	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	तीर्थराज चिलुवाल	महानिर्देशक
						कृष्ण कुमारी श्रेष्ठ	उपमहानिर्देशक
२	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४	कृष्ण प्रसाद गैह्रे	निर्देशक-७
						राजन कुमार बि.सी.	निर्देशक-३
						मनोज रेग्मी	निर्देशक-२
						अर्जुन पौडेल	निर्देशक-९
						विवेक घिमिरे	निर्देशक-८
						उमेशराज रिमाल	निर्देशक-योजना
						प्रकाश पोखरेल	निर्देशक- प्रशासन
३	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	राजस्व	२	मनिराम पौडेल	निर्देशक-४
						ध्रुव पोखरेल	निर्देशक-५
४	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	न्याय	कानून	१	चमिला भट्टराई	निर्देशक-६
५	उपन्यायाधिवक्ता	रा.प.द्वितीय	न्याय	सरकारी वकील	१	बद्री कुमार कार्की	निर्देशक-१
६	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	लेखा	१	नारायण प्रसाद दाहाल	आर्थिक प्रशासन शाखा

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
७	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	८	नारायण पौडेल	अनु शाखा-२
						मोहोदत्त अधिकारी	योजना
						जय प्रसाद गौतम	अनु शाखा-७
						विष्णु प्रसाद सुवेदी	प्रशासन
						कुलचन्द्र अर्याल	अनु शाखा-४
						नेत्र प्रसाद पोखेल	योजना
						जीवन घिमिरे	अनु शाखा-४
						सुजन फागो लिम्बु	शाखा तोक्न बाँकी
						अनन्त राज न्यौपाने	शाखा तोक्न बाँकी
८	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	६	टिकाराम पौडेल	अनु शाखा-३
						चन्द्र दाहाल	अनु शाखा-२
						शिवचन्द्र पन्त	योजना
						रमण प्रसाद भट्टराई	अनु शाखा-३ पदाधिकार इटहरी
							प्रशासन
						तिर्थराज पासवान	अनु शाखा-६ पदाधिकार कोहलपुर

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
						अवधेश कुमार यादव	अनु शाखा-१ पदाधिकार पथलैया
						नवराज पराजुली	अनु शाखा-८ पदाधिकार बुटवल
						सन्तोष घिमिरे	अनु शाखा-४
						हेमराज जोशी	अनु शाखा-९
						नवराज सिंदाली	अनु शाखा-७
						कुल प्रसाद शर्मा	अनु शाखा-५
						जित बहादुर सुनार	अनु शाखा-२
९	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	न्याय	सरकारी वकील	१	प्रभुशान्त ढकाल	अनु शाखा-१
१०	कम्प्युटर इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	विविध	विविध	१	गोपी चौलागाईं	शाखा तोक्न बाँकी
११	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	सूर्य प्रसाद रेग्मी	आर्थिक प्रशासन शाखा
१२	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध	विविध	१	यम प्रसाद तिवारी	अनु शाखा-३
						अरुण महत	अनु शाखा-७
						राजकुमार रुपाखेती	सचिवालय
१३	नायब सुब्बा	रा.प.अनं	प्रशासन	सामान्य	११	गोकर्ण वि.क.	अनु शाखा-१

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
		प्रथम		प्रशासन		धर्मलाल शर्मा	प्रशासन
						अन्जु भट्टराई	अनु शाखा-१
						पारस भण्डारी	अनु शाखा-२/गोदाम
						अञ्जु श्रेष्ठ	अनु शाखा-२
						हरि कृष्ण चौलागाई	अनु शाखा-३
						अजय कुमार पाल	अनु शाखा-४
						सदानन्द सापकोटा	अनु शाखा-५
						भगवती शर्मा	अनु शाखा-५
						जानकी काफ्ले	अनु शाखा-७
						रामबाबु खनाल	योजना
						हरि बहादुर रावल	प्रशासन
१४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	राजस्व	७	विष्णु प्रसाद पन्थी	प्रशासन
						भूवन राज घिमिरे	योजना
						टिकाराज माझी	अनु शाखा-७
						अमिर कुमार दाहाल	अनु शाखा-६
						नारायण कुमार कार्की	अनु शाखा-५
						माधव सुवेदी (२०२४१६)	अनु शाखा-४

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
						अर्जुन गौतम	अनु शाखा-३
						लोकेन्द्र बहादुर बम	अनु शाखा-२
१५	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	चेतन प्रसाद गौतम	आर्थिक प्रशासन शाखा
१६	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	विविध	विविध	३	राम प्रसाद घिमिरे	अनु शाखा-६/स्टोर
						जगदिश अर्याल	योजना
						चन्द्रशेर राना	प्रशासन
१७	हलुकासवारी चालक	श्रेणीविहीन	इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	६	छेवाङ तामाङ	प्रशासन
						इश्वर के.सी.	अनु शाखा-४
						पुरुषोत्तम कुमार	अनु शाखा-६
						जीत बहादुर तामाङ्ग (करार)	सचिवालय
						डम्बर बहादुर थापा (करार)	उ म नि सचिवालय
						आकाश महर्जन (करार)	अनु शाखा-२
१८	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	८	हरि प्रसाद लामिछाने	आर्थिक/प्रशासन शाखा
						सुरेन्द्र महर्जन	अनु शाखा-३/७
						पवित्रा अछामी	उमनि सचिवालय
						मनहरी श्रेष्ठ	अनु शाखा-४

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
						आशा सापकोटा	सचिवालय
						सपना श्रेष्ठ	प्रशासन
						अनिता बस्नेत	अनु शाखा-२
						नर बहादुर थापा (माली/कुचीकार करार)	माली/कुचिकार
जम्मा					६५	७८	

अनुसूची २ :

राजस्व अनुसन्धान विभागका मातहतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरु

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, इटहरी

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
१	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	अर्जुन राई	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत
२	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	विदुर गौतम	शाखा अधिकृत
						नविन कार्की	शाखा अधिकृत
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	२	राजेश कुमार दत्त	शाखा अधिकृत
						भवानी प्रसाद दाहाल	शाखा अधिकृत
४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	रेवती कुमार कोइराला	ना.सु.
						प्रज्वल पोखरेल	ना.सु.

						तुलसी पौडेल	ना.सु.
५	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	राजस्व	२	धिरज कुमार थापा	ना.सु.
						प्रेम कुमार थापा	ना.सु.
६	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	न्याय	सरकारी वकील	१	चुरामणि गदाल	ना.सु.
७	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	गंगा राई	ना.सु.
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	विविध	विविध	१	दिपेन्द्र श्रेष्ठ	ना.सु.
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	२	परमेश्वर यादव	ह.स.चा.
						जीवन कुमार मैनाली (करार)	ह.स.चा.
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	रविचन्द्र गिरी (करार)	का.स.
						दिल कुमार चौधरी (करार)	का.स.
						अमृत राई (करार)	का.स.
जम्मा					१८	१७	

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, पथलैया

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
१	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	हरि प्रसाद शर्मा	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत
२	शाखा	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	विकाश कुमार मिश्र	शाखा अधिकृत

	अधिकृत					पुष्पराज कोइराला	शाखा अधिकृत
						रिक्त	शाखा अधिकृत
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	२	बालकृष्ण दाहाल	शाखा अधिकृत
						अवधेश कुमार यादव काजः विभाग	
४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	लक्ष्मण निरौला	ना.सु.
						जीवन राज गौतम	ना.सु.
						खगेन्द्र उपाध्याय	ना.सु.
५	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	राजस्व	४	सन्देश लामिछाने	ना.सु.
						राजन प्रसाद घिमिरे	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.
६	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	न्याय	सरकारी वकील	१	बोम प्रसाद पन्थी	ना.सु.
७	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	धनीलाल शाह	ना.सु.
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	विविध	विविध	१	श्यामकृष्ण दाहाल	ना.सु.
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	२	लक्ष्मी बास्कोटा	ह.स.चा.
						गोविन्द प्रसाद गौतम (करार)	ह.स.चा.

१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	सन्तोष भट्टराई (करार)	का.स.
						ललिता वस्ती (करार)	का.स.
						रिक्त	का.स.
जम्मा					२१		

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, बुटवल

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
१	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	सुवास श्रेष्ठ	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत
२	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	निमराज भट्टराई	शाखा अधिकृत
						दिनेश ज्ञवाली	शाखा अधिकृत
						रिक्त	शाखा अधिकृत
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	२	हेरम्बराज न्यौपाने	शाखा अधिकृत
						नवराज पराजुली काज : विभाग	शाखा अधिकृत
४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४	दुर्गालाल घिमिरे	ना.सु.
						कमल पन्थी	ना.सु.
						पुनाराम पन्थी	ना.सु.
						ओम प्रकाश ढकाल	ना.सु.
५	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	राजस्व	४	रामचन्द्र कान्दु	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.

						रिक्त	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.
६	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	न्याय	सरकारी वकील	१	सुशिला ज्ञवाली	ना.सु.
७	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	रिक्त	ना.सु.
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	विविध	विविध	१	दिपेन्द्र श्रेष्ठ	ना.सु.
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	२	मेघनाथ पाण्डे (करार)	ह.स.चा.
						दान बहादुर बन्जाडे (करार)	ह.स.चा.
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	सन्तोष आचार्य (करार)	का.स.
						पोहल सिंह राना (करार)	का.स.
						लोक राज ओझा (करार)	का.स.
जम्मा					२२		

राजस्व अनुसन्धान कार्यालय, कोहलपुर

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत कर्मचारी	जिम्मेवारी
१	उपसचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	कृष्ण प्रसाद शर्मा	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत
२	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	खड्क प्रसाद उपाध्याय	शाखा अधिकृत
						रिक्त	शाखा अधिकृत
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	राजस्व	२	रिक्त	शाखा अधिकृत

						तिर्थराज पासवान काज : विभाग	शाखा अधिकृत
४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	लोकेन्द्र कुमार रिजाल	ना.सु.
						जीवानन्द ढुङ्गाना	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.
५	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	राजस्व	३	राम बहादुर बि.क.	ना.सु.
						कुमुदिनी शर्मा	ना.सु.
						रिक्त	ना.सु.
६	नायब सुब्बा	रा.प.अनं प्रथम	न्याय	सरकारी वकील	१	सविना बुडथापा	ना.सु.
७	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	देव प्रसाद उपाध्याय	ना.सु.
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	विविध	विविध	१	जीवन रावत	ना.सु.
९	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	२	राम नेवास यादव (करार)	ह.स.चा.
						दिपक सिंह ठकुरी (करार)	ह.स.चा.
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	गंगा बहादुर वली (करार)	का.स.
						लाल बहादुर चौधरी (करार)	का.स.
						रिक्त	का.स.
जम्मा					**१९**	**१३**	

अनुसूची ३

विभागको नागरिक वडापत्र

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
१	सूचना सङ्कलन सम्बन्धि कार्य							
क.	उजुरी निवेदन प्राप्ति, फोन/फ्याक्सबाट सूचना प्राप्ति, कन्ट्रोल रूमबाट सूचना प्राप्ति, Revenue Intelligence Unit बाट सूचना प्राप्ति, अन्य निकायबाट सूचना प्राप्ति,	निवेदन, इमेल, फ्याक्स तथा फोन गरेको पुष्टिहुने प्रमाण	निःशुल्क	निरन्तर	योजना	निर्देशक	महानिर्देशक/ उप-महानिर्देशक	
२	गस्ती परिचालन गर्ने							
क.	नियमित	प्राप्त सूचना	–	निरन्तर	योजना	निर्देशक	''''	
ख.	आकस्मिक	प्राप्त सूचना	–	आवश्यकतानुसार	''''	''''	''''	
ग.	द्रुतगस्ती	प्राप्तसूचना	–	''''	''''	''''	''''	
३	बजार अनुगमन र राजस्व चुहावट सम्बन्धी प्रारम्भिक अनुसन्धान गर्ने							
क.	शङ्कास्पद कारोवार स्थलको भ्रमण गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू	–	निरन्तर	''''	''''	''''	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
ख.	शङ्कास्पद क्षेत्रमा निगरानी राख्ने र आवश्यक परेमा खानतलासी लिने	प्राप्त सूचनाहरू	–	''''	''''	''''	''''	
ग.	मालवाहक ढुवानी तथा यात्रुवाहक बसमा निगरानी राख्ने	प्राप्त सूचनाहरू	–	''''	''''	''''	''''	
४	**राजस्व चुहावट सम्बन्धी विस्तृत अनुसन्धान गर्ने**							
क.	भन्सार चोरी पैठारीको सामान कब्जामा लिने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन	–	आवश्यकता अनुसार	सम्बन्धित अनुसन्धानशाखा	निर्देशक/ अनुसन्धान अधिकृत	''''	
ख.	छानबिन र मूल्याङ्कन गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, भन्सार प्रज्ञापनपत्र, बिल बिजक	–	''''	''''	''''	''''	
ग.	बयान गराउने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, भन्सार प्रज्ञापनपत्र, बिल बिजक	–	''''	''''	''''	''''	
घ.	धरौटी माग गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन,	–	''''	''''	''''	''''	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
		भन्सार प्रज्ञापनपत्र, बिल बिजक, अनुसन्धान अधिकृतको निर्णय						
ङ.	जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयको राय माग गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, भन्सार प्रज्ञापनपत्र, बिल बिजक, बयान	–	““	““	““	““	
च.	मुद्दा दायर गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, भन्सार प्रज्ञापनपत्र, बिल बिजक, बयान, निर्णय	–	बढीमा ९ (नौ) महिना	““	““	““	
५	**विदेशी विनिमय अपचलन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य**							
क.	सामान कब्जामा लिने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र	–	““	अनुसन्धान तथा मुद्दा	उपन्याधिवक्ता/ अनुसन्धान अधिकृत	““	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
ख.	छान विन र मूल्याङ्कन गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र	–	““	““	““	““	
ग.	बयान गराउने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र	–	““	““	““	““	
घ.	धरौटी माग गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र, बयान, अनुसन्धान अधिकृतको निर्णय	–	““	““	““	““	
ङ.	जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयको राय माग गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र, बयान, निर्णय	–	““	““	““	““	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
च.	मुद्दा दायर गर्ने	प्राप्त सूचनाहरू, प्रतिवेदन, अनुमतिपत्र, बयान, निर्णय	–	बढीमा ९ (नौ) महिना	““	““	““	
६	**लिलाम बिक्री सम्बन्धी कार्य**							
क.	लिलाम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन गर्ने	–	तोकिए बमोजिम	तोकिए बमोजिम	सामान्यप्रशासन	निर्देशक	““	
ख.	सूचना फाराम बिक्री तथा सङ्कलन गर्ने	फर्म दर्ता तथा नवीकरण, बैंक भौचर, मू.अ. कर तथा अन्तःशुल्क दर्ता प्रमाणपत्र, करचुक्ता प्रमाण पत्र, प्रतिनिधि तोकेको पत्र	““	““	““	““	““	
ग.	मुल्याङकन समितिको वैठक राख्ने	-	निःशुल्क	आवश्यकता अनुसार	““	““	““	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
घ.	लिलाम सकार्नको लागि सूचना वा प त्राचार गर्ने	-	_	तोकिए बमोजि	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	
ङ.	लिलाम सकार्ने व्यक्तिले ७ दिन भित्र सामान नउठाएमा धरौटी जफत गर्ने	-	_	७ दिन	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	
७	**राजस्व र धरौटी सम्बन्धी कार्य**							
क.	राजस्व बुझ्ने	निवेदन, रसिदको सक्कल प्रति	निःशुल्क	निरन्तर	आर्थिकप्रशासन	प्रमुख लेखा नियन्त्रक	‘‘‘‘	
ख.	धरौटी फिर्ता दिने	‘‘‘‘	‘‘‘‘	२ दिन भित्र	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	
८	भ्रष्टाचार र गुनासो सम्बन्धमा परेका उजुरी प्राप्ति र छानबिन गर्ने	उजुरी तथा निवेदन	‘‘‘‘	निरन्तर	सामान्यप्रशासन	निर्देशक	‘‘‘‘	
९	सरोकारवालसँगसम्पर्क र समन्वय गर्ने	_	_	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	
१०	विभागको सूचना जानकारी सम्प्रेषण गर्ने	_	निःशुल्क	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	‘‘‘‘	
११	छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	_	_	आवश्यकता अनुसार	योजना	निर्देशक	‘‘‘‘	

सि.नं	कार्यहरू	आवश्यक कागजात/प्रमाण	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समयावधि	जिम्मेवार शाखा	जिम्मेवारपदाधिकारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कोठा नं.
१२	प्रचार/प्रसार तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	_	–	""""	""""	""""	""""	
१४	सुराकी खर्च तथा सुराकी पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने	निवेदन दर्ता भएको हुनुपर्ने इमेल तथा फ्याक्सबाट जानकारी गराएको भए सो पुष्टि हुनुपर्ने	निःशुल्क	७ दिन	योजना + आर्थिक प्रशासन शाखा	निर्देशकहरू	""""	

अनुसूची ४

आ.व. २०८२/८३ को माइलस्टोन तथा वार्षिक कार्ययोजना

वार्षिक कार्ययोजना (आ.व.२०८२/८३)																										
नीति तथा कार्यक्रम	बजेट	बजेट वक्तब्य	क्रियाकलाप	कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	क्रियाकलाप सम्बद्ध आयोजना	माइल्स्टोन	माइल्स्टोन	माइल्स्टोनको		वेशलाइन	सञ्चयी प्रवृत्ति	वार्षिक लक्ष्य	इकाई	आर्थिक वर्ष२०८२/८३को लक्ष्य सहितको कार्यान्वयन समयसारिणी												सहयोगी निकाय
								प्रकार	उपप्रकार					प्रथम त्रैमासिक			दोस्रो त्रैमासिक			तेस्रो त्रैमासिक			चौथो त्रैमासिक			
														साउन	भदौ	असोज	कातिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत	वैशाख	जेठ	असार	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
P१४५ : प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मातहतका निकायहरूको कामकारबाहीलाई पारदर्शी, व्यवस्थित र	P१४५ B२४: राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न इन्टेलिजेन्समा आधारित अनुसन्धान प्रणाली विकास गरिनेछ। राजस्व परिचालनसँग सम्वद्ध निकायहरूबी	B२४ : मुलुकलाई निर्धारित समय अगावै सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी जोखिमको निगरानी सूचीबाट बाहिर निकाली अर्थतन्त्रको विश्वसनीयता अभिवृद्धि गर्नु	राजस्व चुहावट र विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धमा अनुसन्धान तथा अभियोजन गर्ने।	राजस्व अनुसन्धान विभाग	राजस्व चुहावट र विदेशी विनिमय अपचलन सम्बन्धमा अनुसन्धान	P०००B० ०A२M१	राजस्व चुहावटतर्फ सूचना तथा उजुरी फछ्यौंट	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	५५	CCY	७५	प्रतिशत	२०	२५	३०	४०	४५	५०	५५	६०	६५	७०	७५	७५	महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, नेपाल
						P०००B० ०A२M२	विदेशी विनिमय अपचलनतर्फ सूचना तथा उजुरी फछ्यौंट	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	२५	CCY	६०	प्रतिशत	२०	२५	२५	३०	३५	४०	४५	५०	५०	५५	६०	६०	महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, नेपाल
			राजस्व चुहावट, विदेशी विनिमय अपचलन तथा सम्पत्ति शुद्धीकर	राजस्व अनुसन्धान विभाग		P०००B० ०A७M१	राजस्व चुहावट तथा सम्पत्ति शुद्धीकरणको उच्च जोखिम देखिएका	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	०	CCY	२०	वटा	--	१	२	४	७	९	११	१२	१४	१६	१८	२०	आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, भन्सार विभाग

प्रविधि मैत्री बनाइनेछ। तस्करी, भ्रष्टाचार र राज्यको सम्पत्ति दुरुपयोग नियन्त्रणमा यी निकायहरूको भूमिका थप सुदृढ बनाइनेछ।	च सूचना आदान प्रदान तथा संयुक्त अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ।	सरकारको महत्त्वपूर्ण कार्यसूची हुन पुगेको छ। पहिलो सार्वभौम क्रेडिट रेटिङ्गबाट प्राप्त भएको उत्साहजनक नतिजालाई वाह्य पुँजी परिचालनका लागि उपयोग गर्दै माथिल्लो रेटिङ्ग प्राप्त गर्न आर्थिक सुधारका थप कार्यक्रम अघि बढाइनेछ।	णको उच्च जोखिम देखिएका क्षेत्रको पहिचान गरी सम्बद्ध निकायको समन्वयमा सूचना तथा प्रमाण सङ्कलन गरी अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने।				क्षेत्रको अनुसन्धान																			
			राजस्व प्रणाली सँग सम्वन्धित मालबस्तु तथा ढुवानीका साधनको	राजस्व अनुसन्धान विभाग	VCTS प्रयोग तथा परिपालना कार्यक्रम	P०००B०००A३M१	मालबस्तु तथा ढुवानीका साधनको अनुगमन प्रणाली (VCTS) को परिपालना सम्बन्धी अनुगमन	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	१२६०	CCY	१३५०	वटा	७५	१७५	२५०	३२५	४५०	५२५	६००	८००	९५०	११००	१२५०	१३५०	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल, आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, भन्सार विभाग

			अनुगमन प्रणाली (VCTS) को कार्यान्वयन र अनुगमनलाई थप प्रभावकारी बनाई राजस्व छली तथा चुहावट नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।			P०००B०००A३M२	VCTS प्रणालीमा Consignment प्रयोग कर्ताको सङ्ख्या	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	२.९५	CPY	३.२१	सङ्ख्या (लाख)	२.९६	२.९९	३.०२	३.०५	३.०८	३.१	३.१२	३.१४	३.१६	३.१८	३.२	३.२१	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, प्रधान कार्यालय, आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट
						P०००B०००A३M३	VCTS प्रणालीमा Consignment को सङ्ख्या	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	१०५	CCY	११५	सङ्ख्या (लाखमा)	५	१५	२५	३५	४५	५५	६५	७५	८५	९५	१०५	११५	
					नागरिक सचेतना तथा सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	P०००B०००A३M४	राजस्व चुहावट नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाउन सचेतना अभिवृद्धि, सरोकारवालाहरूसँग छलफल, अन्तरक्रिया, सूचना आदानप्रदान तथा संयुक्त अनुगमन सम्बन्धी कार्यक्रम	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	७	CCY	७	वटा	०	०	०	१	२	२	३	४	५	६	७	७	

			राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि गस्ती परिचालन (नियमित, आकस्मिक र द्रुत गस्ती) गर्ने	राजस्व अनुसन्धान विभाग	गस्ति परिचालन कार्यक्रम	P०००B०००A४M१	नियमित, आकस्मिक र द्रुत गस्ती परिचालन	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	१८००	CCY	२१००	पटक	१५०	३५०	४५०	६००	८००	१०००	१२००	१४००	१६५०	१८५०	२०००	२१००	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, प्रधान कार्यालय
			जोखिममा आधारित भन्सारको कन्साइन्मेन्टको परीक्षण गर्ने	राजस्व अनुसन्धान विभाग	भन्सार चोरी पैठारी तथा भन्सार घोषणा फरक पारी पैठारी भएका कन्साइन्टमेन्टलाई जोखिमको आधारमा पहिचान, विश्लेषण तथा प्रतिवेदन समेतका आधारमा जोखिम	P०००B०००A५M१	भन्सार चोरी पैठारी तथा भन्सार घोषणा फरक पारी पैठारी भएका कन्साइन्टमेन्टलाई जोखिमको आधारमा पहिचान, विश्लेषण, अनुसन्धान गर्ने	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	१००	CCY	१२०	वटा	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०	९०	१००	११०	१२०	भन्सार विभाग

					न्यूनीकरण कार्यक्रम																					
			उच्च राजस्व/कर चुहावट देखिएका फाइलहरू पहिचान गरी अध्ययन अनुसन्धान गर्ने	राजस्व अनुसन्धान विभाग	राजस्व चुहावट को उच्च जोखिममा रहेका आन्तरिक राजस्वसँग सम्बन्धित फाइलहरु को अवस्था अध्ययन, विश्लेषण तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	P०००B०००A६M१	राजस्व चुहावटको उच्च जोखिममा रहेका आन्तरिक राजस्वसँग सम्बन्धित फाइलहरु को अवस्था अध्ययन, विश्लेषण तथा अनुसन्धान गर्ने	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	०	CCY	४०	वटा	०	१	३	८	१३	१८	२३	२५	२८	३१	३५	४०	आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट
			धरौटी सदरस्याहा गर्ने तथा लेखी पठाउने	राजस्व अनुसन्धान विभाग	प्रयोजन समाप्त भएका धरौटीको सदरस्याहा गर्ने र सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने	P०००B०००A८M१	विभाग/कार्यालयमा रहेको कूल धरौटी रकम मध्ये प्रयोजन समाप्त भएका धरौटीको सदरस्याहा गर्ने र	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	३०	CCY	६०	प्रतिशत	५	१०	१५	२०	२५	३०	३५	४०	४५	५०	५५	६०	आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, भन्सार विभाग, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

							सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने																			
			लिलाम गर्ने तथा नियमानुसार नष्ट गर्ने	राजस्व अनुसन्धान विभाग	कसूर सम्बद्ध सवारी/ढुवानी साधन तथा मालवस्तुको लिलाम बिक्री/नष्ट गर्ने, लिलाम गर्न अयोग्य मालवस्तु नियमानुसार नष्ट गर्ने	P०००B०००A९M१	कसूर सम्बद्ध सवारी/ढुवानी साधन तथा मालवस्तुको लिलाम बिक्री/नष्ट गर्ने	कार्यक्रम सञ्चालन	अनुसन्धान	२५	CCY	७५	प्रतिशत	२५	२५	२५	५०	५०	५०	७५	७५	७५	७५	७५	७५	महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

अनुसूची ५
प्रकाशित सूचनाहरू

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्रीतथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राजस्व अनुसन्धान विभागको
उपभोक्ता महानुभावहरूलाई अनुरोध

आदरणीय उपभोक्ताज्यूहरू,

तपाइहरूले खरिद गरेको मालवस्तु वा लिएको सेवाको मूल्यमा सरकारी राजस्व समेत समावेश हुने भएकोले बिक्रेता र सेवा प्रदायकसँग अनिवार्य रूपमा बिल बीजक लिन नभुल्नु होला। तपाईंले बिक्रेतालाई तिरेको रकमबाटै सरकारले राजस्व सङ्कलन गर्ने हुँदा बिल नलिएको खण्डमा सो रकम सरकारी ढुकुटीमा आउँदैन। त्यसैले कसैले मालवस्तु वा सेवाको बिक्री वितरण गर्दा बिल बीजक जारी नगरेको, कारोबार मूल्यभन्दा घटी मूल्यको बिल जारी गरेको वा PAN/VAT मा दर्ता नै नगरी कारोबार गरेको पाउनुभएमा यस विभागमा तत्काल खबर गरी राजस्व चुहावट नियन्त्रण कार्यमा सहयोग गर्नुहुन अनुरोध छ।

विभागको हटलाइनः ०१-५०१००८५
टोल फ्रि नं. १६६०-०१-५५०००

राजस्व अनुसन्धान विभाग
हरिहरभवन, ललितपुर

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्रीतथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राजस्व अनुसन्धान विभागको
सेवा तथा मालसामान बिक्रेताहरूलाई अनुरोध

तपाईँले व्यापार व्यवसाय मात्र नगरेर सरकारको तर्फबाट राजस्व सङ्कलन गर्ने जिम्मेवारी समेत निर्वाह गर्दै हुनुहुन्छ। तपाईले बिक्री गरेको मालवस्तु/सेवाको कारोबारमै राजस्वनिर्भर हुने भएकोले कृपया कारोबार मूल्यमै अनिवार्य रूपमा बिलविजक जारी गरी राजस्व असुली गर्नहुन तथा राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न सहयोग गर्नुहुन अनुरोध छ। बिल विजक जारी नै नगरेमा वा कारोबार मूल्यभन्दा घटी मूल्यको विल विजक जारी गरेमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र प्रचलितकानुनबमोजिम कारवाहीहुनेछ। अतः व्यापार व्यवसाय अभिवृद्धि भइरहेको वर्तमान अवस्थामा कानुन बमोजिम बिल विजक जारी गरी निर्धक्क भई सम्मानका साथ आफ्नो व्यवसाय सञ्चालन गर्नुहुन अनुरोध छ।

विभागको हटलाइनः ०१-५०१००८५
टोल फ्रि नं. १६६०-०१-५५०००

राजस्व अनुसन्धान विभाग
हरिहरभवन, ललितपुर

सन्दर्भ सामग्री

नेपालको संविधान, कानुन न्याय तथा संसदीय मामिला व्यवस्था मन्त्रालय, कानून किताब व्यवस्था समिति

सोह्रौं योजना (२०८१/८२-२०८५/८६), राष्ट्रिय योजना आयोग

आ.व. २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

आ.व. २०८१/८२ को बजेट वक्तव्य, अर्थ मन्त्रालय

आ.व. २०८२/८३ को बजेट वक्तव्य, अर्थ मन्त्रालय

मन्त्रालयगत प्रगति विवरण, अर्थ मन्त्रालय, २०८१

राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०७०

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र नियमावली, २०२०

राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित अन्य ऐन तथा नियमावलीहरू

विभागबाट विगतमा प्रकाशित वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनहरु।

तस्विरहरु

राजस्व चुहावट नियन्त्रणसँग सम्बन्धित नवीन प्रावधानहरू र VCTS को प्रयोग तथा परिपाना सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम (२०८२/०१/२८)

राजस्व चुहावट नियन्त्रणसँग सम्बन्धित नवीन प्रावधानहरू र VCTS को प्रयोग तथा परिपाना सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम (२०८१/१०/२२)

राजस्व अनुसन्धान विभाग अन्तर्गतका कार्यालय अनुगमन कार्यक्रम

अन्तरक्रिया कार्यक्रमका सहभागि सरोकारवाला तथा कर्मचारीहरू

राजस्व चुहावट नियन्त्रणसँग सम्बन्धित नवीन प्रावधानहरू र VCTS को प्रयोग तथा परिपाना सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम (रा.अ.वि., सभाहल)

राजस्व चुहावट नियन्त्रणसँग सम्बन्धित नवीन प्रावधानहरू र VCTS को प्रयोग तथा परिपाना सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम (नेपालगञ्ज)

Team-DRI, २०८१

~समाप्त~